

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik mindennap.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 117. SZÁM.

TWENTY-EIGHTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1918. Május 18.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

ANGLIA HAJLANDÓ TISZTESSÉGES BÉKÉRE

AZ OROSZOK A NÉMETEK ELLEN.

A németellenes mozgalomhoz Maxim Gorkij, az ismert orosz író is csatlakozott. — Az anarchisták erősödése Oroszországban.

Washington, május 16. Itteni jól értesült orosz körök véleménye szerint azok az utcai harcok, amelyek Moszkvában az anarchista csapatok és a bolsevik csapatok között lefolytak, azt árulják el, hogy az orosz nép kezd teljesen kiábrándulni a németekből, az anarchista helyzete megerősödött és az orosz közvélemény mindinkább a németek ellen fordul. Az anarchista élén Katherine Breshkovskaja, "az orosz forradalom nagyanyja" áll. Vele tart Maxim Gorkij is, az oroszok egyik legismertebb írója.

Az anarchista gyűlölködik a németek. Mindenképpen oroszoknak érzik magukat és a németek ellen elsősorban az anarchista írták, hogy a németek visszafordulnak az oroszok védelmére helyett és minden előnyt a maguk javára aknáznak ki.

A washingtoni külügyminisztériumban az elmúlt nap folyamán az oroszországi események kialakulásának jelentőségéről nem kaptak értesítést. De jól értesült washingtoni orosz köri körök meg vannak arról győződve, hogy az anarchista körök vezetői mozgalom nagyfontosságú, hogy épen az anarchista körök lesznek azok, akik esetleg Oroszországot visszahozzák az antant hatalmak sorába. Anarchistáknak azért nevezik őket, mert a régi rendszer teljes rombadetése érdekében harcoltak.

világéletükben, de a programjukban nemcsak a rombolás elveivel férnek el, hanem az építés elveivel is. Washingtoni orosz körökben nem vonják kétségbe azt, hogy az anarchista mozgalma a németekkel szemben azonnal nem fog sikerrel járni. De biztosra veszi azt is, hogy az anarchista szívszók, a céljaikkal tisztában vannak, az orosz közvéleményt mindinkább sikerül majd megnyerni a céljaikkal s végül is a lakosság legteljesebb szaláka mellettük fog állást foglalni s velük együtt fog arra törekedni, hogy a németeket menél előbb kiűzzék az országból. A külügyminisztériumban nagy érdeklődéssel várják az orosz események legújabb kialakulásáról szóló híreket.

EGY NÉMET LAP AZ OSZTRÁK-NÉMET SZERZŐDÉS RÖL.

Amsterdam, május 16. A Berliner Tageblattnak nem tetszik az a mód, ahogy Vilmos császár és Károly király megegyeztek egymással az új német-osztrák szerződésre vonatkozólag. A megegyezett lap szerint ez a megegyezés teljesen parlamentellenes és a két uralkodó népei véleménye nélkül intézkedett ilyen nagyfontosságú kérdésben.

KÉPVISELŐK A NÉMET-OSZTRÁK SZERZŐDÉS ELLEN.

A Frankfurter Zeitung értesülése szerint az új osztrák-német szerződésnek a jóváhagyása a cseh és délsláv képviselők akadékoskodása következtében akadályokba fog ütközni.

Amsterdam, május 16. A Frankfurter Zeitung bécsi levelezőjének értesítése szerint az osztrák parlament cseh és délsláv tagjai hátróztatlan ellenlélek álláspontot foglaltak el a 25 évre szóló német-osztrák gazdasági szerződés ellen. Itteni telegrafos hírek szerint a szerződés, amelynek a részleteit a német császár és Magyarország és Ausztria uralkodója a német főhadiszálláson beszélték meg legutóbb, Ausztriát, ugyiszólván teljes gazdasági és politikai függő helyzetbe hozta Németországgal szemben.

Elsülyedt osztrák-magyar csatahajó.

Róma, máj. 17. Olasz csatahajók behatoltak Póla kikötőjébe és ott elsülyesztették egy osztrák-magyar csatahajót, amely a Viribus Unitis típushoz tartozott. Az elsülyesztett hajó huszszor tonna volt és ezer ember volt rajta.

A csatahajó támadásával egyidejűleg olasz repülőgépek jelentek meg a város felett és arra több bombát dobtak le. Hogy ezek mennyi kárt okoztak, azt nem lehetett megállapítani. A támadás után egy csatahajó, mint a repülőgépek sértetlenül tértek vissza.

Olaszország kéréme.

Amerikai csapatokat kérnek az olasz fronton.

Washington, Máj. 16. Illetékes olasz körök útján Olaszország azt az óhaját fejezte ki a washingtoni kormány előtt, hogy Amerika küldjön csapatokat az olasz frontra is. Néhány ezer főből álló amerikai csapat a csillagszöveg alatt, hatalmas mértékben elősegítene Olaszország polgári lakosságának lelkesedését és szándékát nagy háttal lenné az olasz csapatokra is a harcokban. — Olaszországnak igen nagy számban van emberanyaga, mind a mellett az amerikai csapatoknak az olasz fronton való megjelenése óriási hatással lenne, mert az teljesen véget vetne az ellenség propagandájának és bebizonyítaná, hogy Amerika minden erejével Olaszország mögött áll.

WILSON A VÖRÖS KERESZT ÉRDEKÉBEN.

Az elnök New Yorkba fog utazni a Vörös Kereszt kampány ünnepes megnyitására.

Washington, Máj. 16. A Fehér Házból eredő hírek szerint Wilson elnök a hét végén New Yorkba megy, hogy személyesen nyissa meg a Vörös Kereszt egyetemes kampányát. Az elnök már szombaton elutazik New Yorkba, ahol a délelőtti baráti körében fogja tölteni. Délután részt vesz a Vörös Kereszt felvonulási ünnepélyén, este pedig személyesen nyitja meg a Metropolitan operaházban a Vörös Kereszt ünnepélyét. Vasárnap az elnök House ezredessel fogja tanácskozni és csak az éjszaka folyamán fog visszautazni Washingtonba.

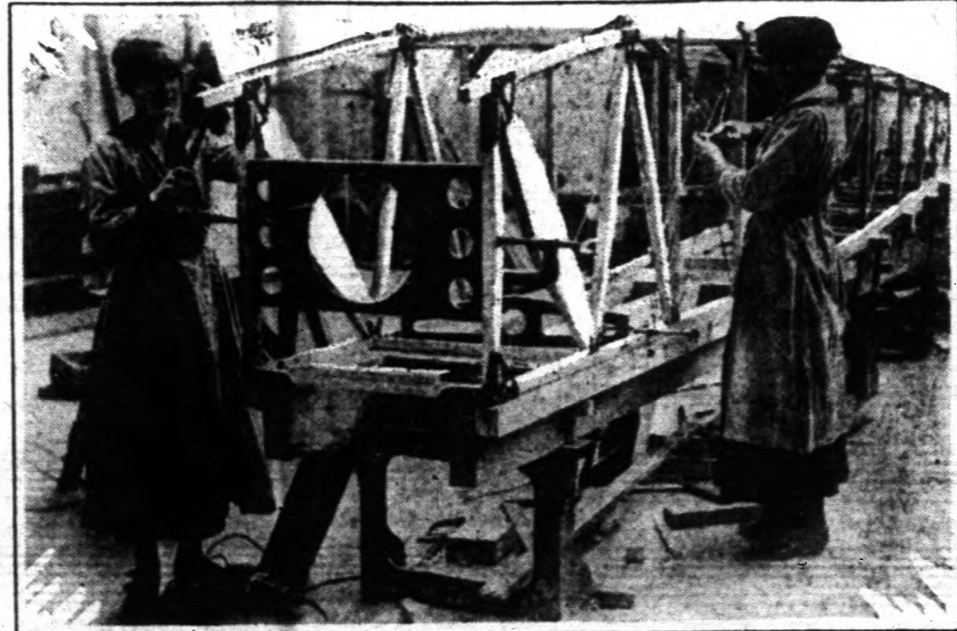
Wilson elnök a mai nap folyamán az ünnepélyen elmondandó beszédén dolgozott. Az elnök ugyanis beszédében hirtelen ki fog térni a közéleti kérdésekre, amelyek legutóbbi nyilatkozata óta tartóztak, így különösen az orosz invázióra és a német császár legutóbbi haditanácsára, amelyet Közép-Európa jövőjének biztosítása érdekében tartottak.

SZERBIA UJABB KÖLCSÖNT KAPOTT.

Amerika újabb három millió dollárt folyósított.

Washington, máj. 16. A pénzügyminiszter újjáírta az Egyesült Államok újabb három millió dollár kölcsönt folyósított Szerbia részére. Ez összeggel Szerbia összes adóssága immár kilenc millió dollárt tesz ki, amellyel az Egyesült Államoknak tartozik. Viszont a szövetségi kormány eddig összesen 5766 millió 850 ezer dollár kölcsönt kapott a washingtoni kormánytól.

ANGOL NŐK A HÁBORUBAN.

Az angol nők is kivesszük a részüket a háborúból. Mindazt a munkát, amit azelőtt a férfiak végeztek, de amit a háború miatt abba kellett hagyniok, most ők végezték el. Így többek között a municiós gyárakban is nők vannak alkalmazva. Sőt, még a repülőgépeket is nagyrészt ők gyártják.

Támadásra készül a német tengeri haderő.

A NÉMET HADIFLOTTÁKAT KIELBEN ÖSSZPONTOSÍTJÁK.

London, Máj. 16. — A Daily Express genfi levelezője Hamburgból azt a hírt kapta, hogy a német admirális Kiebel rendelte az egész balti tengeri flottát, ahol a hadihajók hatalmas összpontosítása történik. E hír teljesen megegyezik ama jelentésekkel, amelyek szerint a német hadvezetőség legutóbbi tanácskozásán elhatározta, hogy a nyugati fronton és az olasz harcokban megindítandó újabb offenzívával egyidejűleg akcióbá lépjen a német tengeri haderő is és támogatni fogja az északi fronton működő hadakat az angol csatorna elleni hadműveletükben.

ANGLIA NEM ZÁRKÓZIK EL A BECSÜLETES BÉKEAJÁNLAT ELŐL.

London, május 16. Rendkívül érdekes és nagyjelentőségű kijelentést tett Balfour külügyminiszter az angol képviselőház szerdai ülésén. Azt mondta, hogy Anglia nem zárkózik el a becsületes békeajánlat előtt, abban az esetben, ha az ellenség a feltételeit hivatalos megbízottal megfelelő uton-módon továbbítja az angol kormányoknak.

Ha a háborús országok közül bármelyik a megbízottjával komoly feltételeket közölni akarja velünk, — jelentette ki a külügyminiszter, — mi hajlandók vagyunk meghallgatni.

— Az angol kormány — folytatta a külügyminiszter — eddig nem vehette komolyan a központi hatalmak békeajánlatát, mert nem a tisztességes és becsületes békére törekedtek.

A külügyminiszter Walter Runciman, a kereskedelmi táncos volt elnökének a kérdésre válaszolt a fenti kijelentésével. Runciman megkérdezte a külügyminisztert, hogy Károly király békeajánlatával szemben miért helyezkedett Anglia a vizsgálati álláspontjára. Utalt arra a levélre is, amelyet Károly király szeptember 12-én, Sixtus herceghez intézett. Asquith volt miniszterelnök nagy elismeréssel adózott Balfour kijelentésének, megjegyezve azt, hogy ebből láthatja a világ, hogy Angliában nyitott ajtóra van a béke.

Harden haragszik.

Amsterdamból jelentik: A Zunkunf legutóbbi számába a lap szerkesztője, Harden Miksa, a híres publicista megint cikket írt. E legutóbbi cikkében Harden kijelenti, hogy a Németország és Ukrajna közötti béke nem egyéb hümbögnél.

Harden szerint egy Közép-Európa eszméje nem egyéb neveléses agyrémnél s hogy a kettős monarchia erre irányuló törekvése mindenféle heves ellenzéssel találkozott és fog találkozni mindig.

WILSON LEVELE HUGHESHOZ.

Wilson elnök Hughes bíró Gregort igazságügyminiszter mellé a repülőgéptanács ellen indított vizsgáló bizottsággal bízta meg.

Washington, május 16. Wilson elnök levelet írt Charles Evans Hughes bíróhoz, a melyben felkérte őt arra, hogy a repülőgéptanács ellen intézett vizsgáló bizottságot segítsen Gregort igazságügyminiszternek.

Az elnök a leveleiben hangsúlyozta az esemény jelentőségét és kijelenti, hogy teljes és alapos vizsgálatot kíván a közvélemény megnyugtatóra. A híres szíveshangú levélben válaszolt Hughes bíró, kijelentve azt, hogy a tisztességes és legnagyobb készséggel elfogadja és a maga részéről a legnagyobb lelkiismeretességgel fog arra törekedni, hogy az ügy mihamarabb tisztázódjék.

AMERIKAI KÜLDÖTTSG AZ ANGOL KIRÁLYNAL.

London, máj. 16. Az amerikai munkás delegáció a nyugati fronton tett látogatásán után tegnap visszatért az angol fővárosba. A delegáció tagjai ma György király kihallgatásán fogadták a Buckingham palotában. Page amerikai nagykövetség vezetője a királynak a delegáció tagjait.

A király csaknem egy óra hosszat időzött a delegáció tagjaival és élénk elbeszélgetést folytatott az amerikai munkásviszonyokról. György király rendkívül nagy elismeréssel nyilatkozott az amerikai munkásszervezetekről, amelyeknek hasznos viselkedéséért nagyon hálás a háború végéig sikeréért.

SEBESÜLT AMERIKAI KATONÁK.

Száznegyvennyolc beteg és sebesült érkezett vissza a frontról.

Washington, máj. 16. A hadvezetőség most tette közzé, hogy a május harmadikán végződött het folyamán száznegyvennyolc beteg és sebesült amerikai katonát szállítottak vissza Európából. Az illetők valamennyien a nyugati fronton voltak Franciaországban. A beteg és sebesült katonák nagyrészt a new-yorki kórházakban helyezték el szökték.

VÁRJÁK A NÉMET TÁMADÁST.

A nyugati harcokban csak helyközi csaták folynak. — Ugy a nyugati fronton, mint az olasz harcokban minden órában várják az újabb offenzívát. — Az angol és francia csapatok sikeres támadásai.

Az európai harcokról érkezett jelentések szerint az elmúlt huszonegy óra ismét csak kisebb helyközi csatákkal és ágyúharcokkal telt el. A szövetséges seregek egy a nyugati fronton, mint az olasz harcokban egy-egy fronton, amely azonban napról-napra késik. Közben úgy az angol, mint a francia csapatok számos sikeres támadást intéztek a németek hadállásai ellen. Az idő kedvező volta pedig egész sor légnyomott tett lehetővé, amelyek nyomán a szövetségesek hadipolitikai jelentékeny sikereket értek el.

Londoni jelentések szerint az angol csapatok az éjszaka folyamán Cavrelle közelében intéztek támadást a németek hadállásai ellen és számos foglyot ejtettek, valamint több gőptüzérelt zsákmányoltak. Gavrelle másfél mérföldnyire esik Arras-tól északra. Az utóbbi támadás mind a két részről hatalmas tevékenységet fejtettek ki a Somme és az Aisne folyók völgyében, az ypresi harcokban, valamint a picardy-front számos részén.

Párisi jelentések szintén több sikeres helyközi csatáról adnak számot, amelyek közül említésre méltó a flandriai fronton a 44.

számmal jelzett domb körül elért siker. A kedvező időjárás következtében a francia repülőgépek hatalmas tevékenységet fejtettek ki és nagy sikerrel bombázták az ellenség hadállásokat és vasúti vonalait. Több tonna bombát dobtak alá Peronna és Thionville-re is.

Római táviratok szerint az olasz fronton minden órában várják az ellenség újabb offenzíváját. Az útegek harca különösen a hegyvidéki fronton a Garda tótól le a Piave folyóig egyre hevesebb lesz. Az ellenséges foglyok vallomásai szerint a támadások különösen Brescia és Milano irányában fognak történni. A Piave mentén kisebb helyközi csatározások folytak.

NÉMETORSZÁGNAK FLANDRIÁ KELL.

Amsterdam, május 16. Boenderhoff, a német birodalmi gyűlés konzervatív pártjának tagja, azt a kijelentést tette a birodalmi gyűlésen, hogy Flandria megtartása nélkül eredménytelen lenne a háború.

MAURICE ISMÉT BESZÉL.

Londonból jelentik, hogy Maurice generális, akit nyugdíjba küldtek azért, mert a lapokban támadta Lloyd George angol miniszterelnököt és Bonar Law birodalmi kincstárnokot, felcsalásolt Hughes bíró, kijelentve azt, hogy a tisztességes és legnagyobb készséggel elfogadja és a maga részéről a legnagyobb lelkiismeretességgel fog arra törekedni, hogy az ügy mihamarabb tisztázódjék.

Londonból jelentik, hogy Maurice generális, akit nyugdíjba küldtek azért, mert a lapokban támadta Lloyd George angol miniszterelnököt és Bonar Law birodalmi kincstárnokot, felcsalásolt Hughes bíró, kijelentve azt, hogy a tisztességes és legnagyobb készséggel elfogadja és a maga részéről a legnagyobb lelkiismeretességgel fog arra törekedni, hogy az ügy mihamarabb tisztázódjék.

Éhínség Ausztriában.

AUSZTRIA NEPE MINDEN ÁRON VÉGÉT SZERETNE LÁTNI A HÁBORUNAK.

Amsterdam, máj. 17. Az itt megjelenő Tijd című lap legutóbbi számban cikket közöl bécsi levelezőjéről, amely erősen meggyőzőre árnyalt meg íde. A levelező jelentésében többek között a következőket mondja:

"Hogy Ausztria népe mért látta földalomalma Czernin táncosát (a külügyminiszter székéből), annak főleg az az oka, hogy őseink látták a béke megteremtését. Mert az osztrákok semmire sem vágynak jobban, mint a békére. Ez egyáltalán nem csodálatos az előtt, aki tudja, hogy az országban rettenetes az éhínség. (Ezt a részt kihurta a cenzor.) Lehet, hogy a nép a most következő hónapokban, addig, amíg Ukrajnában a gabona megérkezik, ki fog tudni tartani. De természetesen, hogy mindenki a béke után áhítozik. (Cenzor.) Naponként ezerrel halja az ember ezt a felkiáltást:

"Meddig fog még ez az éhínség hajszá tartani!"

A népet egyedül az a hit nyugtatja meg, hogy Károly király becsületes és szívesen törekedik a békére, aminek immár többször tanultja is adta."

A MEMORIAL DAY.

Washington, máj. 16. Wilson elnök május 30-ikát könyörgő napnak tűzte ki, mely alkalommal az ország területén valamennyi felekezeti templomban könyörgő istentiszteletet fognak tartani. Ugyanerre a napra esik a Memorial Day is. Wilson elnök most kijelentette, hogy egyáltalában nem áll szándékában, hogy a napot elvonja a rendes szokástól és az emlékeztetőt tartásuk meg indenütt ép úgy, mint azt minden évben szokták.

INGYEN! A NÉMETEK FELKELÉST TERVEZTEK AMERIKÁBAN.

A tanács elcsó a hogy mennyit ér, attól függ, hogy mily helyről... Minden férfi és nő

Minden férfi és nő aki bármely betegségtől szenved, IRJON ÉS TITOKTARTÁS mellett kap jó tanácsot és gyógyszereket.

VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

BOMBÁZTÁK PÁRIST.

Német repülőgépek támadása a francia főváros ellen.

Páris, máj. 16. Az éjszaka folyamán német repülőgépek támadták a főváros ellen, de csak annak külvárosait voltak képesek elérni és azokat bombázták. A támadásról hivatalosan a következő jelentést tették köze: Az előzők jelentése következtében az éjszaka tizenkét óra kor megszünt a veszélyek, jelezve, hogy ellenséges repülőgépek közelednek a főváros ellen. Nyomban utána megszünt a város védő légiútegek és francia repülőgépek szálltak fel az ellenséges repülő ktmadása. Elkészített légi harc támadt, amelynek nyomában a francia repülőcsapatok sikerült elűzni az ellenséges repülőgépeket, úgy hogy azok nem juthattak a főváros fölé és csak egyes külvárosokat tudtak bombázni. Egy óra múlva jelezték, hogy a légi veszedelem már elmúlt.

PUSZTULNAK A NÉMET MÁGNÁSOK.

Amsterdam, máj. 17. — Az álcablat című német folyóirat, amelynek a célja a genealogiai kutatásokban csúcsosodik ki, legutóbbi számában státiákat közöl arról, hogy a német mágnások közül néhányan pusztultak el a háború alatt. Az esetek között van 270 gróf, akik közül heten a Dohna család tagjai, heten pedig a Finck von Finckenstein család tagjai voltak. Mindkettő egyike a legelőkelőbb német családok.

Kemény 633 báró, a kik közül tizenhárom a Wangenheim család tagjai voltak. A lap szerint erősen pusztult a háború a német nemesség között is. Az újabb nemesség közt elpusztultak 843-an, a régebbiek közül pedig 836-an. A háború legerősebben a von Wedel és a von Arnim családokat sújtotta meg. Az előbbinek huszonekét, az utóbbinak huszonegy férfi tagja maradt holtan a csatákon.

VEGYEN P. EDISIN RÉSZVÉNYT
A SZÉPSÉG TITKA
A MARGIT KRÉMBEN REJLIK!
A MARGIT KRÉMMEL APOLT ARCON PATTANÁS ÉS SZEPLŐNEK A NYOMAI SEM LÁTHATÓK.

A SZÉPSÉG TITKA
A MARGIT KRÉMBEN REJLIK!
A MARGIT KRÉMMEL APOLT ARCON PATTANÁS ÉS SZEPLŐNEK A NYOMAI SEM LÁTHATÓK.
EGYEDÜLT SZÉPÍTŐSZER, MELÝ FEHÉRÍT, PUHÍTJA ÉS ÁPOLJA AZ ARCBŐRT ÉS A KEZEKET.
1 nagy tégely ára 50 cent, postán 60 cent. — 1 nagy tégely Margit krém és 1 darab Margit szappan postán küldve 1 dollár. Ne fogadjon el mást csak a valódit, a mely egyéül csak a **SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁRBAN**
Amerika legtekintélyesebb patikájában kapható
9115 Buckeye Road, Cleveland, Ohio.

Egy orosz ügynök szenzációs vallomása. — A titkos fegyverek a német egyesületek birtokában voltak. — Az volt a terv, hogy abban az esetben, ha Amerika háboruba menne Németország ellen, felkelést fognak szervezni az országban. — Később az orosz forradalmároknak kínálták megvételre a fegyvereket.

New York, máj. 16. Az a vizsgáló, amelyet az állítólag elrejtett német fegyverek ügyében, szenzációs részleteket derített ki. A vallomások során ugyanis nyilvánvalóvá lett, hogy a németek azt tervezték 1914-ben, hogy abban az esetben, ha Amerika belépne a világháborúba Németország ellen, felkelést fognak szervezni az országban és fegyverekkel látják el az I. W. W. munkásokat és más szocialista és anarchista egyesületeket.

A korona tanu.
A szenzációs dologról Iyan Norodny a Russian American Asiatic részvénytársaságnak az alelnöké rántotta le a leplet. Valószínűleg elmondotta, hogy abban az időben rokonszenvezett az orosz forradalmárokkal a tengerészeivel, hogy a cárt letaszítsák trónjáról és Országból köztársaságot teremtsenek. Ezt a nézetét közelebbi Gersdorff báróval, Németország mexicói ügynökével, aki a német trónörökösnek személyes barátja volt. Gersdorff báró nagy helyesléssel szolt az orosz forradalmárok törekvéseiről és kijelentette, hogy a németek is felkelést fognak szervezni, ha Amerika Németország ellen menne háborúba.

Hans Tauscher

lentette, hogy a németek is felkelést fognak szervezni, ha Amerika Németország ellen menne háborúba.

NÉMET BOMBAK SVÁJCBAN.
Washington, máj. 17. — Az olasz nagykövetségnek ide azt jelentik Zürichből, hogy az ottani rendőrség egész csomó német eredetű bombát és pampfletet foglalt le az utóbbi napokban. Ezeknek a célja Olaszország volt. A munició Gino Andreine, a Machie című anarchista lap szerkesztőjének, akit kémkedés miatt legutóbb Svájcban letartóztattak, szülő ládáiban voltak elhelyezve. A hír szerint Andreis három fivérének, akik a bombákat és pampfleteteket valószínűleg át akarták szállítani és szétosztani Olaszországban, a rendőri eljárás lezárta Németországba menekült.

FOCH MEGMARAD FŐPARANCSONOKNAK.
London, május 16. A napokban híre kelt annak, hogy Foch francia tábornokot elmozdítják a szövetségesek főparancsnoki tisztéből. Az angol képviselőházban erre vonatkozólag interpellációt nyújtottak be, amelyre a kormány nevében Bonar Law kincstári miniszter válaszolt, aki azt mondotta, hogy a hírek semmi alapja nincsen.

Norodny visszalép.
Gersdorff báró később ajánlatot tett Norodnyknak, hogy hajlandó fegyverekkel ellátni az orosz forradalmárokat, ha azok a hatalmukba tudnák keríteni az ország kormányzását és külön békét kötnek Németországgal. Egyik new jerseyi árukereskedő meg is mutatta néhány csomagot a német fegyverekből.
Norodny azonban kitért az ajánlat elől, mert még sem tartotta megengedhetőnek, hogy

NŐK! ANYÁK! LEÁNYOK!

Önök, akik könnyen elfáradnak, sápadt és megvényletek, idegei érzékenyek, azok, kiknek buskón a jobb szegycsontján kapható, gyárosok jótállással hatást ígérőleg, vagy vizsgázzák a pénz. Orvosok rendszerint két órára tablettait rendelnek, amit háromszor kell szedni naponta étkezés után.

BIZALMATLANOK AZ OROSZ FÖLDMIVELŐK.

Mezőgazdasági szavak Oroszországban.
Az Associated Press egyik munkatársa Samarából küldött jelentése szerint Oroszországban hatalmas mezőgazdasági szavakkal kell megküzdenie. Oroszország termékeny földjének egy része ebben az esztendőben semmit sem nyújt a népeknek, mert a talajt nem dolgozták meg, a háború és a politika, az új fordulatok annyira kihatottak az egyensúlyból az orosz földmivelőkre az életét, hogy a földnek a megművelésére nem is gondoltak.

A levelező beutazta Samara, Simbirsk, Moszkva, Penza, Tambov, Rjazan, és Saratov kormányzókat és mindenütt ugyanazokat a tapasztalatokat szerezte. A nagy földbirtokok javarészt a helyi gazdasági tanácsok parcellázták és a földmivelők között, de a földmivelők bizalmatlansággal viseltettek irántuk. A rossz vasúti összeköttetés következtében a szükséges magokhoz sem jutottak idejében a földmivelők, amit ők úgy magyaráznak, hogy a kormány elhanyagolta őket.

MÉG TÖBB ÚJ HAJÓ.

A Házjain Tanács kijelenti, hogy a hajóépítő telepek teljes erővel fognak bele most már a munkába.

Washington, máj. 17. A Házjain Tanács legutóbbi jelentése arról számol be, hogy eddig az Egyesült Államokban 850 hajó áll rendelkezésre. De, hogy a hajóépítő telepek fent tudják tartani az üzemeltetést, a közel jövőben még husz hajót építtetnek. Ugyanakkor, mondja a Tanács jelentése, tovább haladnak az acélhajók építésével is. Az acélhajókat eddig 3500 tonnára építették. Most ezer tonnával nagyobbakra készítik őket.

VILLAMOSVEZETŐK TUN-TETŐ MENETE.

Philadelphia, Pa. Szerdán délután ezer villamosvezető és kalauz tünnetű menetet rendezett a város főbb utcáin. Mind alkalmazottai a Philadelphia Rapid Transit Co.-nak. A tünnetűt azért rendezték, mert a felvétel hatóságok a szervezetüket nem akarják elismerni. A városban attól tartottak, hogy a tünnetű menet hatalmas veredések fog ajulni, azért a rendvédelmére a Védelmi Bizottság fölfegyverzett tagjai is kivonultak. A közlekedésükre azonban nem volt szükség.

SZEGEDI RÓZSA PAPRIKA

Postán bérmentve 50c
Paprika fontja 50c
Legfinomabb minőségűt szavazták.
Rendelésel együtt a pénz is küldendő. Utánvértel nem szállított.
EMIL NYITRAY
77 First Avenue, New York, N. Y.

A CSÁSZÁR BIZTOSRA VESZI A GYŐZELMET.

Ilyen értelmű kijelentést tett Aachen városi tanácsa előtt mondott beszédében.

Amsterdam, május 16. Berlini távirat szerint Vilmos császár nemrégiben beszédet mondott Aachen városának tanácsa előtt, amelyben a öbök között azt a kijelentést tette, hogy biztosra veszi a német fegyverek győzelmét.
— Örülök annak, — mondotta — hogy üdvözölhetem Önöket, uraim. Alkalmam volt a nyugaton az elpusztított Franciaországnak egy részét látni. A helyzetünk jó. Bizkeség től el, amikor Aachen város népének hazafiságáról alkalmam volt meggyőződni. A csapatok szelleme kitűnő. Sok köztük a rajnavideki és aacheni. Mindent, ami idegen, ki kell irtanunk a franciákból. Szűntessük be a francia nyelv használatát, ahelyett azonban inkább beszéljünk németül.

UKRAJNÁBAN HARAGOSZNAK NÉMETORSZÁGRA.

Amsterdam, május 16. A Berliner Lokal Anzeiger Bécstől vett értesülése szerint Károly király és Vilmos császár legutóbbi tanácskozásán szóba került Lengyelország kérdése megoldása is. A két uralkodó a lengyel kérdést illetőleg megegyeztek egymással a valószínűség az, hogy a lengyel kérdés a kettős monarchia és Lengyelország megelégedésére rövidesen meg lesz oldva.

MARION, O. MÁJUS 15. A HERBERG KIRÁLYI TITKOSZÁG KÉRTEK BE ARRÁ VONATKOZÓLAG, HOGY MARION LEÁNYAI TULSÓGOS LEKESÉSSÉL CSÓKOLJÁK A VÁROSON ÁTVONULÓ KATONÁKAT.

London, május 16. Károly király és Vilmos császár tanácskozásán a két uralkodó megállapodott abban is, hogy Litvániának, Kurlandnak, Esthóniának és Lengyelországnak ki lesz a királya. Ezen a tanácskozásán a bajor és szász király is részt vett.

VEGYEN P. EDISIN RÉSZVÉNYT

MÁR MINDENT MEGMONDOTTUNK A LANCASTER OIL CO. RÉSZVÉNYT ILLETŐLEG.

Megmondottuk, hogy a vállalatnak 2080 akér olajföldje van Wyoming államban, hogy ezeket az olajföldeket kiaknázzák és a társulat szép vagyont juttat a jövedelemből a részvényeseinek. Megmondottuk, hogy a részvények ára darabonként 10c, hogy kevesebbet nem adunk, mint 250 darab részvényt 25 dollárért és hogy Liberty Bondot minden levonás nélkül teljes összegben fogadjunk el.

Most még annyit kell hozzátennünk, hogy a társulatból vett értesülés szerint az olajkutak furásához szükséges gépeket már megvásárolták és e hónap vége felé megkezdik a furási munkálatokat.

JUNIUS 1-TŐL

kezdve a részvények ára 20 centbe kerül darabonként és ha a kutak meg lesznek nyitva, akkor egy-egy részvény legalább 50 dollárt fog megérni.
Még csak két hét. Vásárolja meg azonnal a részvényeket. Jegyezzen ezen a szelvényen és küldje be a pénzt ajánlva vagy money orderen. Ha nincsen tisztában a dologgal, írjon azonnal bővebb felvilágosításért.

KERWIN & COMPANY.
360 Leader-News Building, Cleveland, Ohio.
T. Cég: — Ezzel megvesz a részvényt a LANCASTER OIL CO. részvényéből (10 cent részvényként).
Csalatok: — az ár teljes fedezésére.
Név: _____
Cím: _____
Város: _____
Állam: _____
(A jegyzett összeg előre belkildetés.)

CLEVELANDI HIREK.

A MAGYAR LIBERTY LOAN BIZOTTSÁG MUNKÁJA.

Beszámoló a harmadik Szabadságkölcsön jegyzésekről.

A magyarok 262 ezer 300 dollár értékű kötvényt vásároltak. — Az idegenek között a magyarok a negyedik helyre kerültek. — A bizottság köszönetet. — Kik dolgoztak a jegyzések körül?

A clevelandi harmadik Szabadságkölcsön bizottság magyar alosztálya most tette közzé elszámolását arról a munkáról, amelyet a magyarok végeztek a kampány alatt. Bízósággal tekintik vissza az eredményre a bizottság, melyet csakis nehéz munka árán lehetett kivívni. A magyarok jegyzésének végösszege 262 ezer 300 dollár! Ha tekintetbe vesszük, hogy Clevelandban sok magyar él és közöttük sok vagyonos ember is van, ez az összeg nem tűnik fel nagyinak. Azonban számolni kell azzal a körülménnyel is, hogy a fenti összeg ugyancsak csakis a magyar munkások és néhány kereskedő jegyzésével foglalja magában és a magyar bizottság elesett aztól a nagy összegre kerülő jegyzésektől, amelyeknek duszgadat magyar gyárosok és kereskedők tettek. Így tekintve az eredményre, azt már kielégítőnek is lehet mondani.

A magyar bizottságot most szervezték először. Nem is lehetett többet várni, mint amennyit nyújtottak. Ha majd a negyedik Liberty Loan kampányra ellitják össze a bizottságot, bizonyára intézkedés történik majd aziránt is, hogy a magyar bizottság után tegyék meg a jegyzéseket mindazok a clevelandiak, akik magyar származásúak és akkor a magyarok nem a negyedik helyet fogják elfoglalni az idegen származásúak között, hanem minden bizonyossal az elsőt.

Alább közöljük a magyar Liberty Loan bizottság hivatalos jelentését. Nincs sok hozzatenni valónk a gondtal elkészített jelentéshez, melyet Petrács Lajos ügyvéd, a bizottság titkára juttatott el hozzánk.

A magyarok munkáját, melyek élén Friedl Albert és Pál Imre elnökök a Petrács Lajos és Schön Viktor titkárok állottak, nemcsak a clevelandi központi bizottság, hanem a washingtoni hivatalos körök is megelégedéssel szemléltek. A bizottság tagjainak majd annak idején a kormány nevében köszönetet fognak mondani azért a hazafias szolgálatért, amit a Liberty Loan terjesztése körül kifejtettek.

A különböző bizottságok elnökei a következők voltak: **Templomi bizottságok:** Szepessy Gyula plebános, Rátz János plebános, Balogh Mihály esperes, Rusz István evangélikus lelkész, Tóth Sándor ref. lelkész, Csuratos Sándor ref. lelkész, Kish Gyula ref. lelkész, Csizmadia János, Zsóka Ferenc. **Női bizottságok:** Preisz Béláné, Sztópák Györgyné, Zsóka Ferencné.

Egyleti bizottságok: Boros József, Kolonits Béla. **Üzletemberek bizottsága:** Kiss Ernő, Weizer János, Demcsák István.

Hárólháza járó bizottságok: Biró Károly, Nagy Pál, Fancsal Ignátz, Vass János.

Sajtó bizottságok: Dr. Csorna Endre, Varga Hugó ügyvéd, Holbó Ödön, Konery Gyula, Mráz Albert, Szalay József. **Szónok bizottság:** Kolozsvári Kálmán, Homokay Géza. **Ünnepek rendező bizottság:** Horváth Márton, Palocsay Jenő.

A bizottság köszönetét fejezi ki a következőknek: Dr. Baracs Henrik, Fehér József, Pataky Gusztáv, Nagy József, Biró Károly, Balázs József, Tóth Béla, Molnár István, Utó Árpád, Makranczy Tivadar, Masztasi Elemér, Kálmán Vilmos Schmotzer J. G., Hoffmann Lajos, Kaszovszky István, Ritter János, Kepes József, Figura József, Tamás János, Freund Gyula, Fábél József, Kovácsy M. György, Dr. P. E. Novák, Rozman Gusztáv, Weizer János, ifj. Weizer János, Weizer Gizella, Balázs Irén, Balázs Margit, Bacsó András, Harsányi Péter, Osterthaler Károly, Kolozsvári Mózes, Antal János, Nagy Lajos, Nagy József Juhász Ferenc, Toplák Károly, Rusko István és Varró Béla.

A különböző clevelandi ipartelepeken az alábbi magyar jegyzések történtek: **"Szabadság"** 41 jegyzés \$ 4,500
Cleveland Metal Products Company 203 " 10,200
Eberhardt Manufacturing Company 470 " 23,500
National Acme Company 264 " 13,200
National Carbon Company 81 " 4,850
National Malleable Company 160 " 8,050
The Theo. Kuntz Company 800 " 40,400
Peerless Motor Company 148 " 7,450
Mechanical Rubber Company 311 " 15,650
Winton Motor Company 34 " 1,700

A husz idegennyelvű bizottság jegyzése az utolsó napon három millió 210 ezer 800 dollárt tett ki. A jegyzések így osztottak meg:

Lengyel	15,252 jegyzés	\$1,009,400
Cseh	6,115 "	657,600
Német	3,979 "	503,100
MAGYAR	3026 "	262,300
Szlovén	2402 "	205,900
Olasz	1428 "	135,150
Tót	1478 "	98,450
Román	902 "	61,850
Norvég	284 "	33,150
Svéd	285 "	32,250
Dán	284 "	30,300
Ukrainaiak	523 "	29,950
Szírjaiak	393 "	24,050
Svájciak	314 "	22,900
Litván	300 "	22,050
Szerb	235 "	19,150
Ormény	152 "	14,300
Görög	198 "	13,600
Horvát	187 "	13,200
Orosz	215 "	11,900

Ugy halljuk, hogy a clevelandi Liberty Loan bizottság rövidesen nagyszabású banket keretében fogja ünnepelni azokat, akik munkájukkal lehetővé tették, hogy a város idegen származású polgárai ilyen nagyarányban vették ki részüket a harmadik Szabadságkölcsön jegyzéséből.

MOST VEGYE MEG A NYÁRRA VALÓT.

Eljött annak az ideje, hogy a nyári társát beszeresse egy ütőny ruha formájában, mert ha azt megteszi, úgy egész nyáron át egy kellemes társ lesz és bárhol is jelenik meg, azt fogják mondani, hogy esnő társa van, amely kivülről jól néz ki, belül pedig hideget ad.

Mi különleges gondot fordítunk kényelmes és csinos nyári ütőnyökre. Minden egyes ruha úgy van elkészítve, hogy az hosszú tartósságot nyújtson és annak jutányos ára mindenki részére megközelíthető legyen.

Ezeket a pompás ruhákat a létező összes színekben és formákban raktáron tartjuk. Látogasson el üzletünkbe, ahol minden vételkényszer nélkül megtekintheti gyönyörű raktárunkat.

Itt van a szalmakalpok ideje

Kimeríthetetlen raktárunk mindenféle szalmakalpokból és panama kalapokból. Darabja **\$1.50-\$7.00**
Fiu ruhák. Valódi két gnyapú szerdás ruhák a bérmeálsához. Gallériák, nyakkendővel és **\$7.50-\$15.00** keztyűvel együtt.
Férfi alsó ruhák darabja. **\$9c**
Férfi Union Suitok darabja. **\$9c**

D. F. REED

— 2 üzlet —
7404-9 Woodland Ave. 7500 Kinsman Road
Szabott árak! — Cleveland, O. — Szabott árak!
Meg nem felelő árúért a pénst szívesen visszadjuk.
E hirdetés felmutatójának 5 százalék árengedményt adunk.

UTASOK VESZÉLYBEN. HÁROM FELESÉGE VAN

Egy városi villamos kocsisvezető szolgálatkészen meghalt.

Tegnap délelőtt a 105-ik utcán haladó villamos kocsi utasai komoly életveszélyben voltak. A kocsisvezető, August Preebe, miközben a kocsi teljes sebességgel haladt előre, szívrohamában meghalt. F. Fry, a kalauz vette észre a veszélyt, mert a kocsi nem állt meg; annak ellenére, hogy utasok várakoztak rá. Előre szaladt megmérni, hogy mi baj lehet és ott találta a vezetőt ülő helyzetben élettelenül.

A kalauz éberségének köszönhető, hogy az utasoknak nem történt semmi baja, mert könnyen előfordulhatott volna az, hogy a villamoskocsi összeütközik valamilyen járművel.

MEGHÍVÓ!
Az Őszi Róza Klub e hó 19-én, Pünkösd vasárnapján a Szabó-féle Hallban nagyszabású

GYÖNGYVIRÁG BALT
rendez, melyre meghívjuk a mutalmai városi fiatalokat.

Kezdeté délután fél 3-kor. — Belépési díj személyenként 30 cent. A zenét Pokol hírneves zenekara szolgáltatja. Hűstőlköri gondoskodva lesz. Tisztelettel a Rendezőség. 117-18

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

NAGY BAZÁR.
A clevelandi magyar ág. hitv. evang. egyház új temploma javára f. év május 19-én, pünkösd első napján délután 3 órai kezdettel bazárt tart az iskola teremben, mely bazárra híveinket s egyháznak barátait szeretettel meghívja az egyháztanárs nevében
Ponyerits Antal, gondnok. 412. 14. 47.

A NEW YORKI SZINTÁRSULAT SZEZONZÁRÓ ELŐADÁSA

1918 MÁJUS 26-án, VASARNAP D. U. 1/3-KOR AZ EMPIRE SZÍNHÁZBAN

(HURON RD. közel a Szabadsághoz és az East 9 Streethez)

Színre kerül **ZSADÁNYI ALADÁR** JUTALOMJATEKAUL

3 SLÁGER 3 SZENZACIÓS OPERETT

A NÉVTELEN HÓS

Irta: Pásztor Árpád.

CSÓKJÁRVÁNY PARDON

Zerkovits Emilől. Zenéje Grósz Alfrédétől.

JEGYEK A SZOKOTT HELYEKEN KAPHATÓK.

Érdeklődjön a Spering & Hoffman cégnél levő színházi irodában. — Tel. Lor. 1039 L. vagy Harvard 823.

KERESZTELO ES NEVNAP.

Kettős ünnepe a west sidei magyarok körében.

B. Tóth János ismert honfitársunk házánál szép kettős ünnepély folyt le szerdán este. A derék magyar ember, aki a west sidei róm. kath. magyar hitközség kurátora, szerdán ünnepelte névnapját és azt, hogy aznap keresztelték meg újszülött kis fiát János névre. A keresztelési tisztelői Mosonyi István és neje töltötték be.

Az ünnepségen megjelent Rátz János plebános és Tóth József kántortartó is és az egész kuratori kar, hogy a kiváló honfitárs előtt jókívánásaikat tolmácsolják. A megjelentek közül többen szép beszédben élték B. Tóth Jánost és családját, aki a hitközség felvirágzásán már régen sok ügybuzgósággal és áldozatkészséggel működik.

A család barátai és tisztelői és a rokonság sok virággal lepte meg az ünneplő házaspárt.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

VÉGE VAN A KONVENCIONNAK.

A vasuti mozdonyvezetők tanácskozását befejezték.

Tegnap délután az amerikai vasuti mozdonyvezetők tanácskozásának vége szakadt. A két hétig tartó konvenció sok fontos dolgot intéztek el. Az utolsó percig vártak arra, hogy Mc Adoo vasuti miniszter beszédet mondjon előlük, azonban a miniszter nagy elfoglaltságára való tekintettel kénytelen volt kitérni a meghívás elől.

A delegátusok nagy része még osztrákokon eltávozott Clevelandből.

NINOS NÉMET ÁGYU CLEVELANDBAN.

A szövetségi detektívek vizsgálatainak eredménye.

Szerdán híre kelt Clevelandban, hogy a város környékén nagy német ágyú és fegyverraktár van, amit a német barátságosok rejtettek el a városban, hogy szükség esetén az amerikaiak ellen használják.

A szövetségi detektívek a hír vétele után azonnali széleskörű vizsgálatot indítottak és már megállapították, hogy az egész dolog valami beteg agyának a szüleménye volt, mert a feltételek semmi alapja sincs.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

KETTŐS TEMETÉS.

A west sidei róm. kath. plebánán kettős temetés volt szerdán délelőtt. Akkor temette Rátz János plebános Ben József nyolc éves fiúcskát és Ruskai Erzsébetet, azt a kilenc éves kis leányt, akinek halála körül a halottkém vizsgálata indított, miután azt hitték, hogy mérgezés áldozata volt.

A kettős temetés nagy részvét mellett történt meg.

FÉRFIAK ÉS NŐK bármilyen helyzetben

legjobb és legújabb a legmegbízhatóbb gyógyszerket szereshetik be a **KEPES GYÓGYSZERTÁRBAN** 3017 W. 25th St., Cleveland, O.

The Prospect AUTO TOP & PAINTING CO.

212 E. 19th St., közel a Prospecthoz.

Auto fény tisztítás és festés. Új takarók, tető takarók, javítási munkák, ércmunkák. Minden osztályban gyakorlott mesterszemlék.

Vérzésbetegség, Almatlanság, Étvágytalanság, Egyszerű hányás, gyöngyöztetés a **KRECI-FÉLE VASBOR.** — Egy üveg ára postán \$1.10 — Fehér Kereszt Patika Lorain Ave., Cor. W. 26 Street, Cleveland, O.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

A SZABADSÁG HARANG

1776. évben a Függetlenségi Épület tetejéről hirdette egy új korszak hajnalhadását. Ma épen úgy, mint akkor, vesszük a szabadság és ma épen úgy mint akkor, győznie kell a szabadságnak és civilizációnak.

A történelem lapjai sűrűn vannak tele írva a múlt és jelen idők hőseinek neveivel. Május 30-án, csütörtökön az ipar kerékei meg fognak állni, hogy az 1861—65. évek alatt hősi halált haltak emlékének szentelje a napot. Az Ön hazafias kötelessége, ezt az ünnepet megülni. Most már beszéljünk a ruhákról.

DIVATOS NYÁRI ÖLTÖNYÖK FÉRFIAK és FIATAL EMBEREK RÉSZÉRE

\$15 \$20 \$25

KÜLÖNLEGES SZÉP KIVITELU RUHAK ÁRA \$30.

Míg más gyárosok emelték az árakat, nálunk ma se fizet ruháért többet mint a múlt idején alatt. A gyárosolt egyenesen a vevőhöz történő eladásánál és ültelünk egész láncolatánál fogva nálunk pénzt takarít meg.

—Egy csomó csinos forma.
—Több, mint 70 mintából választhat.
—Minden divatos szín.
—Jól állanak, bármilyen terméte is van.

Legújabb divatu értékű ruháinkról az egész város beszél. Nincs még egy ruhaház, mely olyan remek választékban tűntetné fel az ideit divatot.

Goodlow's jó ruhák

503-505 PROSPECT AVENUE, CLEVELAND, OHIO.

Saját viszontelárusított üzleteink vannak a következő helyeken: Akron, Milwaukie, Pittsburgh (3 üzlet), Reading, Syracuse, Wilkes-Barre, Youngstown.

5-10 dollár között takarít meg.

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET.

Alakult 1896 Julius 6-én Trentonban, N. J. Tagja lehet minden tisztességes magyar születésű vagy magyar szülőknél itt született gyermek, ha a 16-ik életévét betöltötte és 45 évesnél nem idősebb. Felvételi díj 18 évetől 25 évesig egy dollár, 25 évetől 45 évesig két dollár és 45 évetől 45 évesig három dollár. Negyedik tagdíj 50 cent. Okmány és nyugtakönyv ára 25 cent.

Kivétel nincs, hanem kor szerint megállapított hávidjait, amelyek a következők:

16-20 éves	\$.75	35 éves	\$1.55
21-22 éves	\$.85	36 éves	\$1.40
23-24 éves	\$.90	37 éves	\$1.45
25-26 éves	\$.95	38 éves	\$1.50
27-28 éves	\$1.00	39 éves	\$1.55
29 éves	\$1.05	40 éves	\$1.60
30 éves	\$1.10	41 éves	\$1.65
31 éves	\$1.15	42 éves	\$1.70
32 éves	\$1.20	43 éves	\$1.75
33 éves	\$1.25	44 éves	\$1.85
34 éves	\$1.30	45 éves	\$1.95

As egyesület tagja a következők segélyre tarthat: szombat: As egyesület az elhalt tagok után félév 900 dollárt és temetési segélyt cimen 100 dollárt. Összesen egyszeri dollárt.

As egész életre munkaképtelen volt tag 450 dollár félszegélyben részesül.

Szűrlés következtében csakulást szenvedett tag 250 dollár csakulási segélyben részesül.

A nőtagok gyermekesültsé alkal-mal huszonöt dollár segélyben részesülnek.

Beteg tagjai számára külön betegsegélyt osztják tart fenn. Ebben az osztályban azonnali betegsegélyben részesülhet a tag, azonban a betegsegélyt osztályban a tagad nem kötelező.

As olyan tagok számára, akik gyermekeiket halálra kivánják biztosítani, külön gyermekbiztosító osztályt tart fenn az egyesület. A tag bebiztosíthatja a gyermekét, ha a gyermek már két éves elmul-t és 16-ik életévét még nem érte el. Belépődíj 15 cent, hávidj 15 cent.

Dr. Király L. Albert

MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ
United Bank Building 210-211
Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Phone Central 3762-W

Irodájában naponta rendel:

Mrs. Virág

okleveles amerikai és hazai SZÜLÉSZNŐ
2588 Scranton Rd., Cleveland, O.

VEGYEN PÉDISIN RÉSZVÉNYT

DR. BRAUN MIKSA

MAGYAR FOGORVOS
Telephone: Princeton 202-2
8904 Buckeye Rd., Cleveland
Rendel. reggel 9-12 este 10-12
Vasárnap reggel 9-12 este 10-12

FRANK G. RUSSELL

3824 LORAIN AVENUE
a Turo Ház mellett.
Unito Ambulancia. További leírás.
Bell Market 1711 - Cor. Lorain St.

Saját készített arany-karikagyűrűk nagy választékban.

DISTER

2714 Lorain Ave., Cleveland, O.

LIBERTY BONDOT

nem kell elviesztetgetni, az azonnali megvásárlás kötelessége és a **NAPJ ARFOLYAN** szerinti 88 American Trust Bldg. Cleveland, O. 644 Dollar Bank Bldg. Youngstown, O. 300 Penn Bldg. Pittsburgh, Pa. Nyitva reggel 9-12 este 9-12

Házeladás, Tűzbiztosító, Közjegyző.

BENCE REALTY Co.

3815 Lorain ave. (Bence Bldg.)

\$10 X sugar vizsgálat \$1

Ha beteg tekintet nélkül arra, hogy mi a baja vagy hogy mennyire kétségbe van már esve, ne adja fel a reményt. Jéjjén el hozzám. Az én legutolsó, javított X sugaras géppelm fel-teltem megállapíthatom a baj okát. X sugarammal belül úgy látok, mint ahogy a szem látja a test külsejét. Ez azonnali megmutatja a beteg állapotát és kiküszöböl a találgatást. Ha az én vizsgálatom azt mutatja, hogy a baj gyógyíthatatlan, őszintén megmondom azt. Rendeltem fel van szorelve a legmodernebb ké-szűlékekkel férfiak és nők bajainak tudományos kezelésére. Az elmul-t társaim és alatt ezer és ezer egyént gyógyítottam külön-böző bajok ellen. Jéjjén hozzáim bizalommal. Amit én sok ezer és ezer másnak megtettem, megtehetem az Ön részére is. Elő-rehaladott vérmérgezési esetekben úgy férfiaknál mint nőknél alkalmazom Ehrlich tanár nagyszerű felfedezését. 606 (Salvar-san) 914 (Nossalvaran) módszer.

MAGYARUL BESZELÜNK.

DOCTOR BAILEY "SPECIALISTA"

8511 EUCLID AVENUE. Késél az East 55-ik utcában. Room 222. Második emelet.
Rendelő érik naponta reggel fél 10 óráig este 8 óráig. Vasárnap 10-1 óra között.

Nén
Hogyan
Mindazt.
okirato
Lelkek véd
"Mi nemcsak szerdve, hogy ru, amelyet arca is rá van hogy ezt a he get és minden ooluk végig igyübeveveo ha háboruban "D. Baumgart met bezedo ("Deutsche Zeil") című ben.
"A balsors magát okozhat az egyéne, de hitkai főlepe bilge" a kial halatlan érte oly magas fok guban lehet sikani olyano kőpek mar előkőbők gya nagyfak az u tanár "Sudd ber, ("Német Valjon mered deni a könyön ha elolvastk liri hitközségn lással beszélő. Es a jelenté közég hátvan mak gyásztelen katonk mézd donatai 1914 á. Az írás bef
Mária nemes é dekin.
Lourdesi szün éttünk.
Szent József, Szent György ér Szent Halain, szentje, köny Szent Borbála, szentje, köny Ilyen idegrát után amelyek szemianuk ir hogy effle ese orozásban mit kal voltak az hezre esik az relemmel olva következik:
"A német természetesen diengerezettel nyelvének a kőre manapság "A német k gyolmezettek é soha még esal görbiteltek me vart Chamber borus irások".
"Mindentűt a katondink meg gyermekek sz (G. Roethe m Radei in schw beszédek nehé
II.
A fontebb le gy részét lette könyörtelenség mája ennek a srembernekne való felhasználás A tuszoknak sáról ezeket brauch im "La viselés a hábor
Pittsburghban az egyed 644 Penn Av Rend Hétón, svero gel 9 órá Kedden, csüt baton rekr óráig. Vasárnap 10 reggel 10 órá 24 EV ÓTA GYAK

Német hadviselés.

Hogyan bánt a német az ellenséges földön a polgári lakossággal?

Mindazt, ami ebben a munkában van, hivatalos okiratok és teljesen megbízható források bizonyítják.

Kiadta:
The Committee on Public Information
A külügyminiszter
A hadügyminiszter
A tengerészeti miniszter
George Creel

(Kilencedik kötet.)

Lelkiem védik az irgalmatlan-
ságot.

"Mi nemcsak arra vagyunk kény-
telenül, hogy elfogadjuk a hábo-
rut, amelyet ránk erőszakoltak,
arra is rá vagyunk kénytelenül,
hogy azt a háborút megkötöljék,
amely minden kímélet nélkül har-
coljuk végig és minden eszköz-
számbavételével, amelyet még so-
ha háborúban nem használtak." —
"B. Baumgarten, Jelkés", a "Né-
met beszédek német időkben",
"Deutsche Reden in Schwere-
ren" című beszégyűjteményben.

"A háború, ami miatt Belgium
még okozhatja, nagyon kemény
az egyénre, de nem érinti egy po-
litikai felelősenek "Staatsre-
chtes" a kialakulását. Mert hal-
hatatlan értékű nagy nemzetek
oly magas fokon állnak, hogy jo-
gban lehet szükség esetében át-
állítani olyanok fölé, akik nem
képeztek magukat megvédeni és
előzékeny gyánant tenyésznek a
nagyak az utóban." H. Onoken,
tanár, a "Süddeutsche Monatsheft"
ben. ("Német havi folyóirat").

Vajon merék volna meg-
védeni a könyörtelenség politikáját,
ha elvitatnák volna a saját had-
lóművészetének csendes ékesség-
ként beszélő jelentését?

Ez a jelentés megívó egy hit-
késég hátvan férfi és női tagja-
nak gyászintenzitására, akik —
kétoldali kivételével — min a német
hadlóművészetének lettek át-
dánai 1914 augusztus 5-én és 6-
án. Az írás befejező része így szól:

Minőség az elnyatott lelki ödvö-
ségért:

Mária nemes szive legyen a men-
dőknek.

Lordes szüzyánk, könyörögj
értünk!

Szent József, Belgium védőszentje,
könyörögj értünk!

Szent Halain, a hitkéségünk védő
szentje, könyörögj értünk!

Szent Borbála, az anyha halál védő
szentje, könyörögj értünk!

Uyen idegrázó adatok olvasása
nál, amelyek nagy részét német
szemlék írtak és tudva azt,
hogy efféle esetekről egész Német-
országban mindenfelé híradások-
kal voltak az újságok, ikázán ne-
hezre esik az embernek, hogy tö-
réssel olvassa az olyat, ami itt
közvetlik:

"A német hadsereg, amelybe,
természetesen beleszámítom a ha-
ditergészetet is, a világ erkölcsi
nevelésének a leghatalmasabb esz-
köze manapság."

"A német katonák teljesen fe-
gyelmeztek és ártatlan embernek
soha még csak a haja szálát sem
gírhíték meg." (Houston Ste-
wart Chamberlain művében, "Hábo-
ru irások", ("Kriegsaufsätze").

"Mindent azt látjuk, hogy a mi
katonáink megbecülik a nők és
gyermeknek szent védtelenségét."
(G. Roelhe művében: "Deutsche
Reden in Schwere ren", "Német
beszédek német időkben.")

II. TUSZOK.

A főbb leír. meszárlások csak
egy részét tették a német rendszer
könyörtelenségének. Jellemző for-
mája ennek a rendszernek a po-
lgárebereknek tuszok gyánant
való felhasználása.
A tuszoknak arról a felhasználá-
sáról ezeket mondja a "Kriegs-
branch im Landeskrieg", "Had-
viselés a háborúban" című könyv:

"Ezeknek a tuszoknak az élete
attól függ, hogy a föntemített he-
lyeken minden körülmények között
nyugodtan marad-e."

"Az éjszaka-folyama alatt szigo-
ruan meg van tiltva bármily fény-
nyel való jelzés. Kerékpározni csu-
pán csak reggeli 7 és délutáni 5
óra között szabad." (Német idő.)

"A hozzám eljutott névsorból
kijelölöm majd azokat, a promi-
nens embereket, akiket déltől fog-
va másnap délig tuszágban tar-
tunk."

"Első sorban is papokat, polgár-
mestereket és a városi tanács egyéb
tagjait fogjuk első sorban tuszok-
nak venni."

"8. Megkövetem, hogy minden
polgárember, aki csak itt él és én
kerületemben, aképpen mutassa
meg a német tisztek iránt való
tisztelét, hogy a velük való ta-
lálkozásokról vagy vegye le a kalap-
ját, vagy tisztelgjen katonamódrá.
Kételkedés esetében minden német
katonára előtt szatuláni kell. Aki
nem osekészik így, az elvárhatja,
hogy a német katonaság minden
más módon megszerzi a tisztelét a
maga számára."
(Folyt. köv.)

"Első sorban is papokat, polgár-
mestereket és a városi tanács egyéb
tagjait fogjuk első sorban tuszok-
nak venni."

"8. Megkövetem, hogy minden
polgárember, aki csak itt él és én
kerületemben, aképpen mutassa
meg a német tisztek iránt való
tisztelét, hogy a velük való ta-
lálkozásokról vagy vegye le a kalap-
ját, vagy tisztelgjen katonamódrá.
Kételkedés esetében minden német
katonára előtt szatuláni kell. Aki
nem osekészik így, az elvárhatja,
hogy a német katonaság minden
más módon megszerzi a tisztelét a
maga számára."
(Folyt. köv.)

"Első sorban is papokat, polgár-
mestereket és a városi tanács egyéb
tagjait fogjuk első sorban tuszok-
nak venni."

"8. Megkövetem, hogy minden
polgárember, aki csak itt él és én
kerületemben, aképpen mutassa
meg a német tisztek iránt való
tisztelét, hogy a velük való ta-
lálkozásokról vagy vegye le a kalap-
ját, vagy tisztelgjen katonamódrá.
Kételkedés esetében minden német
katonára előtt szatuláni kell. Aki
nem osekészik így, az elvárhatja,
hogy a német katonaság minden
más módon megszerzi a tisztelét a
maga számára."
(Folyt. köv.)

"Első sorban is papokat, polgár-
mestereket és a városi tanács egyéb
tagjait fogjuk első sorban tuszok-
nak venni."

"8. Megkövetem, hogy minden
polgárember, aki csak itt él és én
kerületemben, aképpen mutassa
meg a német tisztek iránt való
tisztelét, hogy a velük való ta-
lálkozásokról vagy vegye le a kalap-
ját, vagy tisztelgjen katonamódrá.
Kételkedés esetében minden német
katonára előtt szatuláni kell. Aki
nem osekészik így, az elvárhatja,
hogy a német katonaság minden
más módon megszerzi a tisztelét a
maga számára."
(Folyt. köv.)

AKAR ÖN PÉNZT KERESNI?

Kis befektetéssel sok pénzt csinálhat,
HA PEDISIN RÉSZVÉNYT VESZ.

The Fisher Chemical Company a Pedisin
lábléttó terjesztésre és gyártására alakult.
A Pedisint mindenki ismeri, mindenki tudja,
hogy jó

**ÉS ÉPPEŒ ILYEN JÓ MINDEN
PEDISIN RÉSZVÉNY IS.**

10 dollárba kerül egy elsőbbségi részvény,
melynek értéke 1919 január elsejétől 13 dollár
és a haszonrészből ezeket a részvényeket 8
százalék illeti meg minden más részvény előtt.

**FEKTESSE PÉNZÉT
TISZTESSÉGES VÁLLALKOZÁSBA
VEGYEN PEDISIN RÉSZVÉNYT.**

Küldje be a pénzt az alatti címre és azonnal
elküldjük a részvényeket:

THE FISHER CHEMICAL COMPANY
2812 East 79th Street Cleveland, Ohio

Kitüntetett leány.

Felolvasásokat tart az öles Am-
rikában a Vörös Kereszt jává-
ra.

Miss Kathleen Burke egyike
a leügyesebb és legkedvesebb
leányoknak az Egyesült Álla-
mokban. A kisasszony annyira
kedves és annyira ügyes, hogy
még a királyok és császárok
figyelmét is sikerült magára
vonnia. A kisasszonynak több
küntetése van György angol
királytól és egyéb fejedelmi
személyektől.

Miss Burke hosszabb időt
töltött Európában, mint az A-
merikai Vörös Kereszt megbí-
zotta. Először Franciaország-
ban tartózkodott, ahol nem ma-

Miss Kathleen Burke

rád sokáig a havelonál me-
gett, hanem, követe szive le-
forróbb óhaját, elment a tiz-
vonába. Itt napokon keresztül
vigasztalta és ápolta a fiukat.
Mikor az olaszok visszavonul-
tak, a kisasszony ismét nem
tudott birni szívével és elie-
tett az olasz frontra, ahol szin-
tén hosszabb időt töltött. Ez-
alatt az idő alatt nagyon me-
kedvelte az olaszokat, ezek vi-
szont őt. Annyira, hogy még
az olasz király is tudomásul
szerezte a létezéséről és szintén
küntette. Epen ugy, mint
előtte a francia köztársasági
elnök.

A kisasszony most hazajött
Amerikába és itt, minden vá-
rosban, felolvasásokat fog tar-
tani a tapasztalatáról. A pénzt,
amit a felolvasásokkal szerez,
adaadja a Vörös Keresztnek,
mert tudja, hogy ennek milyen
nagy szüksége van rá.

AZ ANGOL VESZTESÉGEK.

Az elmúlt héten hatalmas vesz-
teségeket szenvedtek az ang-
lok.

London, Máj. 15. Az angol
hadvezetéség most tette közzé
az elmúlt hétről szóló veszteség
listát. A kimutatásból az tűnik
ki, hogy az angol veszteségek
rendkívül jelentékenyek voltak,
amennyiben a veszteség össze-
gegyvenegy ezren felül
van. Elcselt 328 tiszt és 5066
közlegény, megsebesült és fog-
ságba került 2123 tiszt és 33929
közlegény. A jelentés hozzáté-
szli, hogy a háború óta az e he-
ti veszteségek voltak a legna-
gyobbak.

TÜNTETŐ GSEHEK.

Csehország különböző városai-
ban a kormány ellen tüntetést
rendezett az elégedetlenkedő
nép.

Amsterdam, május 16. Ber-
lini lapok közlése szerint Cseh-
ország különböző városai-
ban tüntetést rendezett a kormány
ellen az elégedetlenkedő nép. A
tüntetésnek a forrása részben
a ki nem elégitó élelmiszer-
helyzet volt, részben pedig po-
litikai okok. A hatóságok rend-
őrökkel és katonákkal verették
szét a tüntetőket.

LEZUHANT LÉGIPOSTA. BORG LUM VÉDEKEZIK.

A megindult légi posta járatot
baleset érte.

Washington, máj. 16. A pos-
taügyi miniszterium arról ka-
pott értesítést, hogy az a repü-
lőgép, amely New Yorkból Phi-
ladelphióba indult a légi posta-
járat teljesítésére. Baltimore
mellett lezuhant. Későbbi je-
lentések megállapították, hogy a
repülőgépnek a propellerje tört
el, ami a pilótát Stephen Bon-
sallt leszállásra kényszerítette. E
végből a második légi posta já-
rat nem érhető el a kitűzött
időben végállomását és csak
több órai késéssel folytathatta
útját.

Washington, május 16. Borg-
lum szobrász, aki ellen az a
vád, hogy a Wilson elnök bar-
árságát üzleti célokra felhasz-
náta és hogy egy repülőgép-
vállalatot akart szervezni az-
al a céllal, hogy a kormánytól
megbízásokat kapjon, a vé-
delmére szolgáló adatokat a vé-
szerdai nap folyamán eljuttatta
Brandege szenátorhoz. Borg-
lum az adatokat egy hosszú
levélben sorolta fel és az igaz-
lósukra a levelet aláírta Hugh
C. Gibsonnal, aki az angol há-
borús bizottság tagja és Ben-
jamin Harrissal. Brandege szen-
átor a védelemre és tisztázás
ra szolgáló adatokat rövidesen
a szenátus illetékes bizottsága
elő terjeszti.

Első oldalra!

MOZOGNAK A WELSEK

Önkormányzatot követelnek
Wales részére.

Egy londoni távirat szerint az
irek után most a welsek indi-
tattak meg nagy arányu moz-
galmat az iránt, hogy Wales
önkormányzatot kapjon. A jövő
kedden Landridodban nagy nép-
gyűlést tartanak, amelyen a tar-
tomány minden részéből képví-
selve lesznek. A nagygyűlésen
határozatot fognak elfogadni,
melyben követelik az angol kor-
mánytól, hogy Wales is kapja
meg az önkormányzatot. A ha-
tározatot a welsi képviselők
fogják átnyújtani Lloyd Geor-
ge miniszterelnöknek és az an-
gol kormány valamint az angol
parlament tagjainak.

CSÖKKEN A BUVÁRHÁJÓ VESZÉDELEM.

Az angol admirális pénzügyi
titkárának nyilatkozata.

London, május 15. Robert P.
Houston az angol képviselőhá-
zban kérdést intézett a kor-
mányhoz, hogy az elmúlt he-
tkben a buvárhajóveszedelem
elhárítására micsoda intézkedé-
seket tett az admirális. Az
admirális megválaszolta Tho-
mas J. McNamara, az admira-
lis első pénzügyi titkára vá-
laszolt, aki a következőket
mondotta:
— Január elseje óta általá-
ban sikerrel harcoltunk végre
mizgazokat az intézkedéseket,
amelyek a buvárhajóveszedelem
csökkentésére irányulnak.

Akar ilyen gyereket nevel- ni?

Olvasa el
az alábbi
hírdet-
ést

Ha
gyereke
sír és nem
alszik, ha hasa fáj
vagy más baja van, vegyen a
patikában vagy sátorban 35c-ért
egy üveg Royal Mfg. Company
által készített ROMKO-T. Ha ott
nem kaphatná, küldjön be egy
papírdollárt 3 üvegeért vagy 35 cent ára bélyeget egy
üvegeért erre a címre: Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa.

VEGYE KI RÉSZÉT A SZERENCSEBŐL! fektesse be pénzét helyesen

Fenntartva magunknak az áremelés jogát, felszámolunk Önnek részvényeket a
HUMBLE & GULF COAST OIL CO.
HOUSTON, TEXAS

Ezen vállalat 1917 év őszén lett szerveve. Az alapítók \$500,000, mely 500,000 részvényben
lett kibocsátva.

Névérték és ár ma darabonként \$1.00
A vállalatnak körülbelül 4000 akere kiterjedő bérleti szerződése van
a hirveves Humble, Texas olajmezőkön.

Epen azon vidék szivében, hol a nagy kutak törnek elő, hol rendkívül közönséges dolog az,
hogy egy-egy kut már kezdetben
1000—2000 hordó olajat hoz.

Egy kutat épen most furunk.
Ezen a területen a furó már 1500 láb mélységben van és reméljük azt, hogy ebből a kutból
egy rendkívül bótarta lmu olajforrás lesz.

Ez esetben az Ön részvényének értéke az eredeti ár tíz és százszorosa fog felszökni.
The Humble & Gulf Coast Oil Co.

tulajdonát képezi ezenfelül
vagy 960 akere a Kansas állami Neosha Countyban,
mely az államban a leggazdagabb sekély olajföld, hol

10 termelő olajforrás van
és bő hely még további 50 kuttak. Ez egy
rendkívül alkalom annak, aki nagy hasznot akar biztosítani.

A veszteség ugyszólván teljesen ki van zárva. Kérjen tőlünk ismeretést és további felvilágosítást.
Rendeléseket a kibocsájtott részvényekre elfogadjunk
50 részvénytől felfelé darabonként 1 dollár árban.

Az ár előzetes értékesítés nélküli felemelésének jogát fenntartjuk. A pénzt küldje postautalványon,
bankutalványon vagy ajánlott levélben.

Szives figyelmét felhívjuk a petroleum Royalty-jogokra is.
Ezek olyan "biztosok", mint a kormány kölcsönkötvényei". Ezek nem járnak kockázattal, nem
költségesek. Ezek képezik a petroleum-termelek hasznáinak a fölét. Az összes olajtermelő államok
törvényei előírják azt, hogy az olaj, gáz és mindenemü ásványi termékek árának 1/4-ad, azaz
egy nyolcad-részet a telek tulajdonosának kell kifizetni minden költség levonás nélkül és pedig
havonta kétszer.

hazavonta kétszer, vagy szindikátusok által vétetik át.
A szokás az, hogy a részben kifejlesztett területek Royalty jogát megveszi és minden új termé-
lés az ilyen területeken azt jelenti, hogy a Royalty értékesítés hasznai növekedni fognak és ezen
jogok értékét nagyban emelik.

A Shumway részvények, melyeknek ára 1917 október hónapban 50 dollár volt,
1918 évi április havában darabonként 2000 dollárra szöktek fel.
A mai oztalek az eredetileg befektetett összeg 2000 százalékának felelnek meg és a jelenlegi ár
vagy 45 százalékának. Az oztalek évente majdnem 1000 dollárt tesz ki.

Mi felszámolunk a nagyközönségnek
Liberty Royalty egyedeket, egyedenként 100 dollár árban.
Ez a terület vagy 40 akereből áll

hirveves Towanda Petroleum toban
a Kansas állami Butler Countyban, csak egy mérföldre az előbb említett Shumway bérlet
felett—The Liberty Royalty most nagy termelőkként bir—melyek ezidőszent
körülbelül 20 százalékot fizetnek a Royalty érdekeltég után.

Most furunk három kutat és még két olyan területünk van, amit ki fogunk aknázni—megvan a
lehetőse az, hogy határna nap alatt
ezen egyedek a mai ár sokszorosát fogják megérni.

Miért nem foglal le most egy egyedek?
Felajánlunk továbbá eladásra Boyer Royalty egyedeket, egyedenként 110
dollár árban.

Ez a terület 320 akereből áll, öt működésben levő kuttal, két nagy gázkuttal és helyel még vagy
150 furásra, mely furásokat fokozatosan fogja végezni az Empire Oil & Fuel Co., mely e tár-
leten a legnagyobb. A jelenlegi oztalek ezen Royalty jogok után évente 20%, azonban rövid
időközökben az növekszik. Ez a terület is a Towanda nagy olajforrások környékén van és nagy-
szerű alkalmat nyújt.

Vájon bele a dologba addig, míg az árak alacsonyak. Ne habozzon, hanem küldje be az aláírtat
a pénzzel együtt minden késedelem nélkül. Egy napi késedelem azt jelenti, hogy az ár fel fog
szökni, vagy hogy ajánlatunkat visszavonjuk. Minden újonnan furtt kut vagyott jelent.
Irjon vagy telegrafáljon a címre:

HERMAN SCHMELZER INVESTMENT Co.
609-610 Victor Building KANSAS CITY, MO.

Megszégyenített farmer.

Bizonyítékok követeltek tőle ar-
ra, hogy hazafias.

David Krone, egy west dove-
ri farmer nem egyhamar felejté
el a pénteki napot. Akkor
ugyanis olyan dolog történt ve-
le, amiről mostanában eleget le-
het hallani, de mégis át kell
rajta esni, hogy kellőképpen
megmagyarázható legyen, mi is
az tulajdonképen.

Krone, akiről azt mondják,
hogy szép vagyon felett rendel-
kezik, német érzelmű ember, an-
nak ellenére, hogy már régeb-
ben vált amerikai polgárrá.
Szomszédai, akik ismerték fel-
fogását a háborúról, a napok-
ban egy nagy amerikai zászlót

helyeztek háza elé. Krone, a
mikor meglátta a lobogót, oda-
rohant a pórnához és lépete a
zászlót helyéről. A szomszédban
lakó hazafias amerikaiak, amik-
or tudomást szereztek Krone
botránys eljárásáról, megtá-
madták őt és magyarázatokat
követeltek tőle.

A megszeppent farmer erre
kijelentette, hogy jó amerikai
polgár és hajlandó az amerikai
lobogót megveszkelni, csak hogy
érzelmeiről bizonyítékkal szol-
gáljon. Később Krone 2500 dol-
lár értékű Liberty Bondot is
vásárolt.

Iroda tel: 167. Lakás tel: 2073
E. G. SPROAT
UGYVED
Szobaszám 362 Hammond Bldg.
HAMMOND, IND.

102-06. 113-234

Akroni magyarok figyelmébe!

Tudomásul hozom, hogy a mai
napról fogva ajánlom eskü-
vőkre, keresztelőkre, piknik
vagy kirándulásokra előren-
dülő kényelmes autómobiljaimat.
Ugyiszintén ellálok muffto-
list és podgyász szállítást a
város bármely részébe vagy
városon kívül is. Díjazás meg-
egyezés szerint. Koffereknek a
vasuti állomáshoz ki és beza-
llítás.

O. S. Telephone 4879
Szapper György
Papp fűszerüzletében,
651 SOUTH MAIN STREET
AKRON, OHIO

97-122

NAGYMOSÁS A FRONTON.

Bizonyára kevesen tudják, asszony és leány sűrű-forog-
ténik, nehogy a különböző ös-
redék, vagy csapatok ruhái ös-
szeskeverődjének, mert akkor
bajos lenne azokat különválas-
tani. Minden századnak ruhái
külön lesznek mosva, ugy, hogy
azokat egy-kettőre össze lehes-
szen szedni és szállítani.

amerikai fronton például min-
tét mutat be, amikor a nagy-
den hétfőn van a nagymosás
napja. A front háta mögött e
mészesen rendszer szerint tör-
mészesen rendszer szerint tör-

REGÉNY.

A primadonna.

IRTA: GARAI FERENC.

(6-ik folytatás.)

A firkáknak és hangos... A firkák... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

rosban, ahol annyian fogadnák... A primadonna... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

IV.

Ankor Tihanyi Piroška... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

Leült egy sarokszalka... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

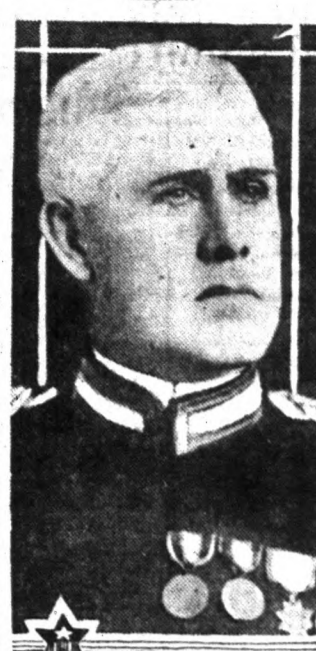
gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

PERSHING EGYIK ALVEZÉRE.

Pershing tábornoknak, a nyugati harcszintén működő amerikai hadsereg fővezérének nagyszerű alvezérek állnak a rendelkezésére. Ilyen többek között George Duncan tábornok, akit a képnék bemutat...

lyet megfelelőnek talált s mindjárt ott is maradt. Másnap Piroška már mindent elmondott a lakásadónőjének. Elmondotta, hogy kinek a leánya, hogy megszökött, hogy a szinipályára akar lépni s hogy mindössze negyven korona pénzt hozott el magával s most azt sem tudja, hogy mi lesz vele, hogyan fogja magát eltartani a fővárosban.

Sohse busuljon, édes kisasszony! majd csak lesz valahogy. En hitelezek magának addig, ameddig szüksége lesz rá. A fő az ellátás. Ruhát is rendelünk. Van nekem egy jó ismerősöm, akinek női divat szalonja van, aki ilyen szép úri leánykának szívesen csinál egy-két szép ruhát. Majd megfeti. Vagy maga vagy más valaki. Édes istenem, hiszen azért nem kell mindjárt kétségbeesni, ilyen szép, ilyen eszes is ilyen fiatal leányok.

Tihanyi Piroška sorsa eldőlt abban a pillanatban, amikor át lépte ennek az öregasszonynak a küszöbét. A szülői háztól meg szökött, de alapjában véve még is úri leány volt, aki jó nevelésben részesült. Mint az eltvedt bárány, farkasverembe esett egészen véletlenségből s mégis azon a módon, mint sok más hasonló teremtés, akik azt hiszik, hogy véletlenségből ju-

tottak ilyen helyzetbe s nem tudják, hogy mint nemcsoda, lesnek rájuk a fővárosban, az embererdő sűrűjében, vadászok — öregasszonyok, lélekűfárok személyében. Tihanyi Piroška is ilyenek a hálóháza került s mert gondolkodása, lelki állapota s természeti hajlandósága, de különösen szorult anyagi helyzete vitte rá, hogy meghallgassa lakásadónője csábító szavait — elbukott...

A lakásadónője gondoskodott róla, hogy Piroška ne unja magát. Régi ismerőseit — vagyos öreg urakat hívott vendégségbe magához s kezdetben Piroška észre sem vette, hogy mindez érte történik, az ő lelkét, az ő testét becsapítja áruba az a némbor, akit azt ígérte neki, hogy az anyát fogja pótolni, a szerető, gondoskodó, jó anyát.

Piroška később már gondolkodásánál fogva is hajlott a rosszra és így nem nagy küzdelmébe került a lakásadónőnek, hogy a szép fiatal leányt áruba becsapja. Időközben a sziniskolába is eljártogatót Piroška s mert egy ismert járó volt a pártfogói között, jó szerepeket kapott a növendékelőadásokra és a fiatal kritikusok igen melegen, igen elismerő hangon irtak róla. Tihanyi Piroška tehát egyre bukkott — felfelé.

Már irigyei is voltak, akik olyan dolgokkal gyanúsították meg, melyek valótlanok és puszta rágalmak voltak. Mindezek a körülmények nem változtattak semmit az életmódján. Könyvelmu, kicsapongó volt már attól a pillanattól kezdve, amikor a sziniskolába lépett s kiaspangásaival még a társnőt is megbotránkoztatta.

Legszívesebben a fiatal színesnövendékekkel mulatott. Azokat szerette minden érdek nélkül. Azoknak a társaságban jól érezte magát s boldog volt, ha két vetélytárs habja kapott egymással. Hat hónap alatt hárman is párbajoztak miatta s az egyik növendék súlyosan megbesült. Az esetről a hírlapok is megemlékeztek s Tihanyi Piroškáról beszéltek napokig színház körökben. Társnői irigyték és intrikáltak ellene a direktornál, de az intrika semmit sem használt, mert Piroškának olyan befolyásos pártfogója volt, hogy a direktor ur nem tehetett vagy nem is akart tenni ellene semmit sem.

gye... megfogadta... megfogadta... megfogadta... megfogadta...

1884 COYNE'S 1918 34-ik évi MINDIG LEGJOBBAT A LEGOLCSÓBBAN SAJÁT FIZETÉSI FELTÉTELEI MELLETT NAGY KIÁRUSÍTÁSUNK

A mi 34-ik évi évforduló kiállításunk arra ösztönzi önt, hogy rendezze be MOST háztartását, mert most olyan olcsón teheti meg, amilyen olcsón soha többé. Nem mondhatunk meg Önnek mindent a mai butor-market nehézségeiről — a butorok most ritkák és a sok government munka miatt és a vasúti szállítási nehézségei folytán kevés butort lehet kapni, valamint az árak folytonos emelkedése — ezek egyaránt olyan okok, amelyek miatt a mi kiállításunk nagy jelentőségű önére nézve, hogy vegye meg butorait és szőnyegeit nálunk. Hogy ilyen jó árúkat olyan olcsón adhatunk, annak oka, hogy a kritikus időkre való tekintettel telehalmoztuk az üzletünket és raktárunkat butorokkal. Ha most elmulasztja a bevásárlását, az annyit jelent, hogy később magasabb árban lesz kénytelen megvenni az árut. A mi "tanácsunk" — VEGYEN és VEGYEN AZONNAL.

Ne mulassza el megéneznit a mi mintaraktárunkat és berendezéseinket, amelyekből vásárolhat a saját fizetési feltételei mellett.

HÁROM SZOBA BERENDEZÉS \$74.65 NÉGY SZOBA BERENDEZÉS \$196.75

INGYEN. Est a szép edényszervizet ingyen adjuk mindenki... \$75 vagy nagyobb értékben vásárol. Est az erős, jól készített fogast, arany vagy barna tölgy kivitelben adjuk vagy nagyobb bevásárlásnál. \$50.00. Est a tömör, remekül párnázott a Imperial bőrtámmal bevont hintaszék adjuk \$98 bevásárlásnál.

Most van itt az ideje jó jégszekrény vételére Saját feltételei mellett.

Two refrigerators shown. \$7.98 ES FELJEBB. Oldal jégartóval \$22.75 fejj.

3 drből álló Davenport készlet \$57.75 Davenport, hintaszék és karszék

Three pieces of furniture shown: a chair, a table, and a chair.

Es a davenport berendezés a legjobb kivitel. Hinta- és karszékkel, amelyek gyönyörű kivitelűek és kényelmesek. Valódi tölgyfa és szép finiszek. Szerkezete egyszerű, könnyen kezelhető. Ha agynak nem használja, akkor egy gyönyörű nappali butort ad. A hinta- és karszék olyan kivitelben vannak, mint a davenport. Teljes nagyságu matrac is elfér benne — egy olyan utazás, mely különösen emelni fogja ezen davenportok kényelmét. Egy állvány is van a vánszék elhelyezésére. Ha nincs használatban, úgy az egész ágy elkerül az utóból és egy hasznos nappali butort ad. A szék és hintaszék, mely veljár ezen davenporttal, egy kivitel, mint minőség tekintetében hozzáillik a davenporthoz. Saját fizetési feltételei mellett.

GYERMEK KOCSIK \$14.98 ES FELJEBB. Saját fizetési feltételei mellett.

Illustration of a baby carriage. \$14.98 ES FELJEBB.

ÉVFORDULÓI KIÁRUSÍTÁS SZŐNYEGEK

Ha bármelyik szobájában szüksége van szőnyegre, ne mulassza el a mi évforduló kiállításunkat. Talán sohasem lesz többet alkalma ilyen jó árut ilyen olcsón megvenni.

BRÜSSZELI SZŐNYEGEK Saját fizetési feltételei mellett \$19.75 fejj.

Illustration of a rug. \$19.75 fejj.

VISTA fonográf \$27.50

Illustration of a gramophone. \$27.50

GAZKALYHAK \$21.50 és feljebb

Illustration of a stove. \$21.50 és feljebb

COYNE'S 2263-57 ONTARIO STREET 2265 ONTARIO-ST. Ebben szemben a Wheeling & Lake Erie Depotnak ÜGYELJEN A HÁZSÁMRA: 2265 CLEVELAND LEGRÉGBB BUTORÁRUHÁZA

VIN-KO. VASAS GYÓGYBORT HASZNÁLJON. Ha Vin-Ko ott nem kapható, küldjön be 1 dollárt egy üvegért vagy 5 dollárt 6 üvegért erre a címre: ROYAL MFG. CO. Duquesne, Pa.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

A Clarkson Coal Company bányái.

A Clarkson Coal Co. Mining Co. azokat a bányákat tartja művelés alatt, melyek azelőtt a Provident Coal Company tulajdonában voltak. A két bánya közül az 1. számú bánya St. Clairville városában van, a W. & L. E. vasút Provident állomásánál. A 2. számú bánya az Ohio Allami Belmont County Fairpoint városában van, a B. & O. vasút vonalán. Mindkét plézen 175 házból áll a bányavilágítás telepe, minden házába be van vezetve a víz és villanyvilágítás, mindenütt van fűtőfőző és jó izletek. A vállalat vezetősége szakértő és fenkölt gondolkodású emberekből áll, akik szívükön viselik bányászainak jólétét, a munkaviszonyok és lakásviszonyok elsoranguak. A bányák felszerelése és a bányák biztonsága olyan, hogy az államban ennek a bányának van a legalacsonyabb biztosítási árszámbája. Még egy pár bányásra lenne szüksége a vállalatnak. Akik munkát akarnak itt kapni, irjanak akár Fairpointra, akár St. Clairville, Ohioba e címre: Mr. J. G. Sheldrick, bánya manager vagy Mr. H. H. Elkin, General Superintendent. Nincs még egy munkahely, hol olyan olcsón lehetne élni és ahol olyan magas lenne a fizetés, mint itt. Iskolák és üzletek vannak itt és elegendő hely kertnek. Ha nem biztos benne, hogyan érhetné el e bányákat, a Szabadság főirodája szívesen ad felvilágosítást a személyesen jövőknek. Butorait küldje el e címre: Clarkson Coal Co., Provident, Ohio vagy St. Clairville, Ohio.

THE MORRIS POSTON COAL CO. Bányászokat keres Dungen, Ohio államban bányáiba. The Valley Camp Coal Company szállít szenet vonaton és vízen. ROCKEFELLER BUILDING, CLEVELAND, O. The Jean Coal Mining Co. BRILLIANT, OHIO. UJ BANYA. J. O'NEILL, Superintendent. Kanawha Rail and River Coal Company EAGLE, W. VA. ÁLLANDÓ MUNKA. F. R. CLARK, Superintendent. The Brilliant Coal Mining Co. BRILLIANT, OHIO. UJ BANYA. J. O'NEILL, Superintendent. The OHIO IRON & SUPPLY CO. Tisztít hámu, szénre és szénre. Kereskedelmi felállítás. Main 7400. Central 121. 435-438 LEADER NEWS BUILDING, CLEVELAND, OHIO. Carnegie Coal Co. Atlas Mine ATLASBURG, PA. WASHINGTON COUNTY

Stockholm, május 16. Helingfors városát szerezte úgy, hogy Ino erődöt is rövidesen ki fogják irtani.

XXVIII. évfolyam.

1918 Május 18.

VASÁRNAP
A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

PÜNKÖSD.

IRTA: DURA MATÉ

Sa tanítványok összegyűlve,
Szomorkodának szerfelett:
Eltűnt közülök s vissza sem tér
Az összetartó szeretet?
A mester, ki szókbán, tettekben
Eddig vezérelt mindenütt:
Egyszerre csak a sirba roskad
S többé nem is leszen velük?

De gyorsabban, mint röpke villám
Ahogy a légen rohan át:
Tanai törnek lelkeikbe —
Majd mintha szavát hallanák,
Megszállva az ő ihletétől,
A tetteit is hirdetik
S rajtuk még a halál se győzhet,
Oly lelkes, erős mindenik!

Beteljesül a szó, ígéret,
Az eszme fényes testet ölt.
Virulni és világosodni
Kezd a kopár, éjszürke föld.
Az éltető erő, a lélek,
A nagy, szent emberszeretet
A mester üdvös tanaiban
Meváltja az embereket.

És, Pünkösöd, ünneped minékünk
A megjobbulás ünnepe,
Mig azt is jelzi, hogy velünk van
Az Isten áldó szelleme:
Hirdeti, hogy az igazi eszme
Örök időkre megmarad
S úgy ég, ragyog egész világon,
Mint bolygói között a nap.

Piros pünkösöd napján.

(PÜNKÖSDI SZOKÁSOK.)

TIPEG-TOPOG, körbe jár a leánysereg s vi-
gan énekelget:

*Ha pénz volnék perdülnék,
Rózsá volnék derülnék...
Jól megtarcsad, megtarcsad jó lovadnak lábát,
El ne tapodd, el ne tapodd a pünkösdi rózsát.*

Keringenek, dalogatnak piros arcu, piros ruhás lányok piros pünkösöd napján, leányoknak legvidámabb napján. Királyt választ a legénye, királynét a leánya, vig kedvükkel, énekekkel fölverik a falvat. Lóra pattan legénysereg, táncra perdül a leányhad s bejárák az udvarokat, tréfás kedvel, komoly dallal köszöntenek tavasz piros kivirradtán. Ősi szokás, kedves szokás, divott tán már Ural alján, mikor a virág fakadt a mezősegen s áldozatot, virág-énekdózatot hozni illet a természet pompás bőségéért.

Vidékenként és falvaként külön csoportosulnak a pünkösdi mulatságra a leányok, a fiúk s a legények. Legtöbb helyütt mégis inkább leányok ünnepe a rózsás pünkösöd napja. Összeáll tizenkét-tizenöt kis leány és királynét választanak. A legkisebbet, legkedvesebbet. Piros szoknya rajtuk, virágkoszoru fejükön, úgy fogják közre a virágkoronával ékesített kicsi királynét. A legnagyobb s legügyesebb leánya bő kosarat visel, lévén ennek is szerepe a pünkösdjáráson.

Bezörgetnek a kis kapun és körbe akként főleállanak az udvarban. Középen a királyné. Tudnak nótát sokfelét és hosszat s énekelnek legtöbbször olyat, amelynek szövege mégis éppen semmit sem árul el a pünkösdről. Mondják a palócleánykák:

*Lyányok ülnek a toronba
Azon koszoróba.
Ara mennek al legények
Sárga sarkantyuba.
Ha jó jányok vonátok
Nékem köszönnétek,
Levennem a süvügem,
Annak örünnétek.*

Ének végétével mindenütt kéregetnek. A magyar lányok is, a tótok, sokáok és bunyevárok is. Nem titkolt szándékukat azonban csak a barna képű kun-leányok mondják ki ének közben egész kedves őszinteséggel.

*Szegélyének királynékat
Királynékat, asszonyunkat,
Bár kalácsot, bár tikmonyát, katona-jorintot.*

S ha eszenkőben hull a krajcár a tátott száju kosárba és csusszan a tojás vagy eselődik a kalács, hálálkodva fejükig emelik a kis királynét: "Akkora legyen a keetek kendere!" Akad azonban mogorva és fukarkezü gazdaszszony is. Itt ám nem is nő meg a kender! Nem emelik, inkább lefektetik a királynét, de nem szólnak, csak mutatják: "ekkorára se nőjön a keetek kendere."

A mi aztán összegyűlt pünkösöd két napján, kedden megosztottnak rajta a fúrge leányzók.

A székelyeknél nem a leányok koladálnak, hanem a fiúk. Királyt választanak maguknak. A legjobb hangut, aki intonálja a nótákat s a leghosszabb mondókákat tudja, a legerősebbet, aki, ha két csapat összetalálkozna, birkozásnál legyőzne a másik királyt.

Az igazi pünkösdi királyság mégis kivált

Ki vagy te nékem?

KIVAGY te nékem? Hogy kerülsz életem?
Ki küldött téged? Honnan jössz ide?
Hogy rám ragyogj, s mint égi fény, bevillanj
Az életennek sötétségibe?

Hogy mint a harmat hullj rá a szívemre,
S lelkembe szállj mint hit, mint szent ige,
És hogy bübajos káprázatba ringass,
Ki küldött nékem, — honnan jössz ide?

...Egy új világot társz te fel előttem
Egy új, csodaszép paradicsomot,
Minőről, ha az égbe szállt pihenni,
A lelkem is csak akkor álmodott.

Most mintha szép, virágos kertbe járnék,
Tündérmeséket zengő fák alatt,
Világi zajt se hallok mást, csupán csak
Szívem verését s a madarakat!...

IRTA: ALADÁR.

Ugocsában divatozik. Pünkösöd szombatján királyt választanak a legények. Pünkösöd hajnalán aztán rettenetes kúrtriválás költögeti a népet. Szalad a nép a kapuba. Porfelhő kél a falu végén. Poroszkaló lovascapat közelg. Vánnnyadt gebén a király papirkoronával. Mérges kard a kezében, temérdek érdemrend a kebelén. De ruhája rongyos s álarc fedi képét. Mellette álarcos főurak, mögötte csatlósok, a menet végén sivalkodó suhancok: népség, katonaság. Bőro uram házához igyekeznek a harcra kész sereg. A király felkösönti a falu urát s ez komoly intelmekkel — a rend irányában — utjára ereszteti az ágaskodó kedvű legénységet. Csak ezt várták a szomszédok. Alig indul utnak megint a csapat, törött csuprok, hamuval telt repedt bögrék röpöködnék a király felé, csupa tiszteletből, virág helyett. Ha király, ügyes legyen, hogy egy se találja el se magát, se kedvetlen paripáját. Neki is ereszteti a kantárszárát s nyomában csapatjával végigszánguld a falu minden utcáján, vistsiás, kutyaugatás, sikító kacajtól kísérve utján a megszalasztott vitézeket. Szerenese is, hogy estére véget ér a királyság, mert ép fejjel alig bírná két napig a választott király.

Ahol földesur van, jókedvű és bőkezű, pünkösöd délutánján komoly löfuttatás folyik. Itt kell aztán megmutatni, ki az igazi király. Aki győz, már nem is ez egy napon, hanem egész esztendőn át első legénye a falunak.

Választanak pünkösdi királyt a tót és a német legények is. De ezek már kevésbé vidámak, mint a magyarok és kissé praktikusabbak. Az idővel is spórolócsák, mert ekkor osztogatják a májusfát is. Lovon nyargalásznak ezek is, beugratnak az udvarba, énekelnek, ugratoznak, de nem ingyért. A király után járó legény piros kendővel letakart kosarat visel, abba holmi pénzeket illik hajigálni. Csak akkor kapja meg a leány a cifra májusfát, mondván neki a legény "ugy virits, mint ez a májusfa". Ami jó kívánságokat meghallják még a gőcseji magyar lányok is és némi praktikával valószínűvé is teszik: napfelkelte előtt buza harmatjával mosva meg arcukat.

Nincs királya, semmilyen királya sincs a városok lakóinak. Budapest népe se ismeri a "pünkösdi királyságot". Nincs király, de van piros virág és piros kedv is. És kora reggel utnak ered a nép, ki a zöldbe, illat, virág közé. Most is elmondhatná rólunk jó Garay János, a mit irt 1834-ben a "Ligetzugban" töltött pünkösdről: "Mi pestiek egészen hasonlók vagyunk egy nyugtalan szittya-csapathoz, mely szomszédai vidékeit, ha csak szerét teheti, ki-kicsapongásaival meg-megszállta."

A nyaklánc.

Irta: Szöllösi Zsigmond.

A HIRES, kedves öreg gavallér, Jobaházy Miklós beszélt el ezt a történetet.

— Emberrel még soha életemben olyan furesán nem jártam, mint Berger Márkkal. Ezelőtt tizenöt-tizenhat esztendővel történt a dolog; kezdő agglégény koromban. Akkoriban rendszeren a Csónakos-klubba jártam meginni az ebédutáni fekete kávémat. A klub helyisége a Klementina utcában volt; amit mind csak azért említek meg, mert itt kezdődött az én tragédiám Berger Márkkal.

En rendszeren úgy három óra tájban szoktam fölmenni a klubba. És ahányszor mentem, mindig szinte mindennap találkoztam egy fiatal szerelmes párocskával. A legény meglehetősen hosszúra nőtt, kékszemű, vörösszőke haju fiatal úr volt, lehetett huszonegy-huszonegy esztendő; a leány, egy tejfehér arcú, nagy feketeszemű, őszinte, széles szájú, kövérkés kis medí, legföljebb tizennyolc éves. Látnivaló volt rajtuk, amint szorosán egymáshoz simulva mentek, hogy nagyon szeretik egymást és az is, hogy a hosszú mátkaságra ítél szerelmesek közé tartoznak, akiknek várniok kell valamire, amíg azután a paphoz mehetnek. Vagy egy biztosabb állásra, vagy a jobb fizetésre. Szerencsére még futja is a fiatalságukból a várakozásra.

En szeretem az ilyen szerelmes emberkéket, mert még az utca is melegebb lesz, ha végigmennek rajta. A május van a szívémben meg a szemükben; nem is tudom miért, de az embernek mosolyognia kell, ha rájuk néz. Egyikről se tudtam: ki fia, ki lánya, — legföljebb azt sejtettem, hogy bizonyosan irodába, munkába mennek, — de úgy a szememnek kedves ismerőse volt a párocska és jól esett, ha megfigyelhettem őket.

A klubház földszintén volt egy kisebb ékszeresbolt. Az én párocskám ennek a boltjának a kirakatos szekrénye előtt mindig meg szokott állani egy pillanatra. Akárhányszor hallottam, amint a leány megnyugodott hangon mondta:

— Még megvan.

— Akkor hát jó — felelte tréfás hangon a legény, azután mentek tovább.

Egyszer aztán azt is megtudtam, hogy mi az, ami — még megvan. A párocska nem magánosan állt az ékszeres kirakat előtt. Még egy fiatal leány volt velük. A kis menyasszony nevetve mondta:

— Látod, Viki, ez az én nyakláncom; ez a zöldkőves.

— Helyes! — mondta. — Azután, majd ha meguntad hordani, nekem adod! Mi az neked, egy olyan nyaklánc!

— No persze! — kacagott a menyasszonyka, de azután sóhajtot egyet, mikor tovább mentek.

Mindeddig nekem, amint látnivaló, semmi dolgom nem volt Berger Márkkal. Történt azonban egyszer, hogy — október tizenhetediké lett. Ez pedig azért nevezetes nap, mert ez az én születésnapom. Bizonyára igen gyöngé kis ünnep; de volt két ember, aki nagyon megtartotta. Az édes anyám, meg én. A szegény édes anyám ezen a napon mindig meglepett engem valamivel és én is vettem neki mindig valamit. És amióta meghalt szegény, — ennek most tizennyolc esztendeje

lett — ezen a napon mindig adós-nak érzem a lelkemet azzal az örömmel, amit egymásnak szerzeni szoktunk. Az ilyen érzést könnyebb megérteni, mint megmagyarázni, mert nagyon is halk, nagyon is törekeny ahhoz, hogy a szót elbirná. Az ember valakire gondol, eltelik ennek a valakinek a jóságos jelkével és szeretne neki áldozni valami széppel, valami jóval, valami tiszta örömmel.

Ezt azonban csak azért mondom el itt, mert a tárgyhöz tartozik. Ezen a napon történt ugyanis, hogy az én párocskám megint ott találtam az aranyműves bolt előtt. A kis menyasszony nem állhatta meg, hogy a tekintetével végig ne simogassa — az ő nyakláncát. El kellett mosolyodnom, mikor szegénykének a sóvár, bánatos pillantását láttam és — az Isten boesássa meg a bűnömöt — egyszerűen egy ugynevezett poétikus ötletem támadt. Van rá okom, hogy azóta óvakodjam az ilyesmitől, de akkor még nem tudtam, hogy ez milyen veszedelmes kalamitás. Odaszóltam a portásnak:

— Kérem, tudakolja meg nekem ügyesen, hogy ezt a szőke fiatal embert, aki ott megy azzal a leánnyal, hogy hívják és hol lakik.

Azután bementem az ékszeresboltba és megvettem a zöldkőves arany nyakláncot. Nem volt valami nagyon drága, de nagyon olcsó se volt. Hetven vagy nyolcvan forint. Nem kellett sokáig magamnál hordanom. Egy óra múlva már jelentette a portás, hogy a kívánt adatok megvannak. Egy ügyes hordárt küldött az ifju pár után, aki nyomon követte a fiatal embert a hivataláig, a Városi Bankig, ahol a portástól, aki neki a felesége révén rokona is, megtudta, hogy az illetőt Berger Márknak hívják, tótfalvi születésű, huszonegy éves fiatal ember, itt nem messze lakik, a Kertész-utca 97-ik számú házban, harmadik emelet, tizenhatodik ajtó. Most még csak ezerszáz forint fizetése van, de Engländer igazgató ur nagyon szereti és február-okvetlenül javítanak neki legalább százhusz forinttal, sőt ha csakugyan megnyitják a tervezett új fiókot a Ferencvárosban, nincs kizárva, hogy ott ő lesz a helyettes főnök.

Ez szigorú számítás szerint is legalább háromszor annyi volt, mint amennyit tudni akartam. Elővettem egy darabka fehér pa-

pirost és ráírtam ezt a néhány szót:

“Adja annak, akinek a legnagyobb örömet tudja vele szerzeni.”

A papírost beletettem az ékszer tokjába, azután a tokot becsomagoltam, megeimztem Berger Márknak és még a délután folyamán elküldöttem az inasommal a lakására. A legénynek persze megtiltottam, hogy a küldője felől bármiféle felvilágosítással is szolgáljon. Szerencsére Berger Márk még nem is volt otthon, a szállásadó asszonya vette át a csomagot.

En pedig meg voltam győződve róla, hogy most egy igen szép eszelekedetet műveltem és az éjszaka, ha töltött káposztát vacsorázom is, okvetlenül angyalokról fogok álmodni.

Hogy csakugyan olyan szépeket álmodtam-e, arra már nem emlékszem, de arra emlékszem, hogy másnap nem találkoztam az én párocskával. Nem jöttek. Pedig lestem őket. Hiába: mindenki hajlamos a hatásvadászatra. En is azt a hatást vadásztam volna — az areukon. De, mondom, nem jöttek.

A következő napon meg éppen furesa és nyugtalanító meglepetés ért. A leány egyedül jött az utcán. A kerek arcoeskája sápadt volt; a szeme kisírt. Mikor az ékszeresbolt előtt elment, nekem úgy rémlett, hogy — elfordította a fejét.

Nem értettem a dolgot és a csöndes büszkeség, ami a lelkem fenekén lappangott, egyszerre megeetesedett. Valami olyan savanyu nyugtalanság támadt bennem. Megéreztem, hogy itt olyasminnek kellett történnie, amire én nem számítottam, sőt valami egészen másnak, mint amire én számítottam. De hát mi lehetett az?

En itt most egy igen hosszú és igen tanulságos prédikációt tudnék tartani egy érdekes témáról. Arról, hogy az embereket mindenre inkább nevelik, mint a jóságra. Tanítanak bennünket becsületességre, kötelességtudásra, a gonosz ellen való védekezésre, de a cselekvő jóságra — édes-keveset. Legföljebb — az alamizsnaadás mesterségéig. Innen a jószágban való nagy ügyetlenkedésünk, járatlanságunk és vele szemben való nagy keletlenségünk.

De én nem akarom elvenni a papok kenyerét. Ezt is csak azért említem meg, mert úgy érzem, ez volt az apja az egész bolond his-

róriának. Ha tudósabbak vagyunk ebben a dologban, talán az egész história nem történik meg, de az meg bizonyos, hogy nem kellett volna huszonegy óra hosszat töprengemem azon: miért szomorú az, akinek én örömet akartam szerezni.

Hogy nem kellett még tovább törnöm rajta a fejemet, ezt is csak Berger Márknak köszönhetem. A következő napon estefelé ugyanis jelentette az inasom, hogy Berger Márk ur szeretne velem beszélni, fontos és sürgős dologban.

Szegény Berger Márkon, amint belépett, mindjárt konstatáltam, hogy átközöttul rossz színben van. Az arca sárga, gyűrött, a szeme karikás és lázas csillogású. Ez az ifju nem sokat aludhatott az utolsó napokban. A kezében a nyakláncos tokot szorongatta, a szája vonaglott a felindulástól, de se-hogy se tudott hangot adni. Végre is nekem kellett biztatnom és olyan barátságot hangon, amilyen csak tölem telt, megkérdeztem:

— Mivel szolgálhatok Önnek, Berger ur? Tessék helyet foglalni!

Berger Márk azonban nem foglalt helyet. E helyett egy kissé nagyon is hirtelen mozdulattal az orrom alá tartotta az ékszeres tokot és az elszántságtól némileg remegő hangon szólt meg:

— Boesásson meg, nagyságos ur, hogy háborgatom. De most negyednapja egy ismeretlen valaki... egy ismeretlen valaki (ezt a valaki úgy is megnyomta, hogy szinte reesegett) ezt a nyakláncot küldte a lakásomra. A küldemény okvetlenül nekem szólt, mert a címzése egészen pontos volt és világos.

Berger Márk szünetet tartott és lázas szemét rám meresztette. Májig sem tudom: miért, de éreztem, hogy a hajam tövéig elpirultam. Berger Márk várt egy percig, de mert én némán maradtam, most már egy fokkal emeltebb hangon folytatta:

— En véletlenül tudom, hogy ez az ékszer honnan való, kére-zködtem tehát és megtudtam, hogy az a valaki (ez a szó megint reesegett), ez a valaki Ön volt, nagyságos ur! Azt mondták, hogy Ön volt.

Az Isten boesássa meg, de nem bírtam kiállni a tekintetét. Egyszerre olyan zavarba jöttem, mint egy tizenhat esztendőös kis lány. Még arról se merek jótállani, hogy nem remegett a hangom, mikor ezt a pár szót mondtam:

— En voltam.

Berger Márk kidüldelt szemmel bámult rám és fekedt hangon folytatta az ostromot.

— A nagyságos ur tehát beimeri, hogy a nagyságos ur volt... Beimeri... Akkor hát a nagyságos ur bizonyára megengedi nekem azt a kérdést, hogy minek köszönhetem ezt a váratlan... ezt a váratlan kegyességet?... Miesoda oka volt a nagyságos urnak arra, hogy nekem ékszereket ajándékozzasson?... Szabad erre a kérdésre feleletet várnom, nagyságos ur?

Berger Márk, mialatt beszélt, nagyon emlékeztetett egy tigrisre, amely rá akar ugrani az áldozatára. A szeme égett és az ajka vonaglott. Éreztem, hogy igen furesa helyzetbe kerültem és szükségem van minden nyugodtságomra. A fiatal ember vállára tettem a kezemet, leszorítottam egy székre és olyan nyugodt han-

Utolsó szerelem.

TE vagy az én utolsó szerelmem.

Te vagy az én lenyugó napom.

Ha te elhagysz, az álmok világát

S a dal véled én is elhagyom.

Bezárom a szívemet örökre,

Érzés abban többé nem fakad.

Félve őrzött kincstár lesz belőle

S az emléked rajta a lakat.

S te leszel az, akit fölteszek majd

Szerelmeim oltárképeül.

Te leszel, kit lelkem diccsugárral,

Mint egy rama, úgy vesz majd körül.

Te leszel, te hóra hullott rózsá,

Te leszel, te tiszta gondolat,

Te leszel, akinek a szerelme

Végig üde, szép tavasz maradt!

IHÁSZ ALADÁR.

gon szóltam hozzá, amilyen csak kitélt tőlem:

— Kedves Berger ur, mindekelőtt üljön le és hallgasson végig nyugodtan. El fogom Önnek mondani, mi indított arra, a mit eselekedtem.

— Kérem — mondta Berger Márk kissé szigorúan, én pedig nyeltem egy nagyot. Valami kényelmetlen érzés erősen ágaskodott bennem. Utálom a ferde helyzeteket és határozottan boszantott, hogy nekem most igazolnom kell magamat, mentegetnem kell magamat ez előtt a fiatal ur előtt, amiért — jól akartam vele eselekedni. De, mondom, nyeltem a boszúságot és előadtam neki barátságosan és őszintén, hogyan támadt bennem és hogyan érlelődött meg az a gondolat, ami azután így — összehozott bennünket. Igazán rajta voltam, hogy megnyugtassam.

Berger Márk szólanul végighallgatott, csak — az ujjával dobolt folyton a szék karfáján. Mikor aztán végére értem az elbeszélésemnek, a fiatal ur egyszerre fölkel és érdesen, dühösen elnevette magát. Meglepetve kiáltottam rá:

— Mit nevet?

Berger Márk az ajkát harapdálta, azután szinte sustorgó hangon mondta:

— Semmit. Csak azt mondom, hogy amit nekem itt el tetszett mondani, az nagyon szép! Nagyon szép!... De a nagyságos ur engem mégis tulságosan nagy számárnak tart, ha el akarja velem hitetni, hogy az én szép szememért vásárol arany nyakláncokat!... Nem azért vette Ön azt, nagyságos ur!

Nekem leesett az állam. Rámerttem Berger Márkra és fojtott hangon kérdeztem:

— Hanem?

— Hunem valaki másnak a szép szeméért!... Valaki másnak a szép...

Teljesen végigméltetni a mondatot már nem tudta Berger Márk. A vér előtötte a fejemet, fölugrottam és csak arra emlékszem, hogy a csattanás nagy volt és a tenyerem égett még akkor is, mikor Berger Márk már valahol a harmadik utcában szorongatta az arcán a zsebkezdőjét.

Akkor történt életemben először, — és szeretem hinni, utóljára is — hogy embert megütöttem. A tapasztalatom alapján mondhatom, hogy csunya és kelemetlen mesterség, igazán nem tisztességes érzésű embernek való. Én legalább — belebetegedtem. De ez a pofon meg nem is volt egészen korrekt. Az erkölcsi tartalma nem volt tökéletesen tiszta. Ezt akkor éreztem világosan, mikor a föllobbant düh göze elpárolgott a fejből. Nem vagyok, hála Istennek, ideges ember; de akkor nagy vágyát éreztem annak, hogy — kibujjak a bőrből. Nem éreztem nyomát sem annak a megnyugvásnak, ami az indulat egy nagy kitörése után rendszeren az ember lelkére száll. Sőt irtóztos nyugtalanság vett erőt rajtam; szégyen és megbánás, a mely annál jobban nőtt, mennél csillapodottabb elmével gondoltam vissza a történetekre. Mérlegeltem a dolgokat, számításba vettem a körülményeket és arra az eredményre jutottam, hogy a mit Berger Márk eselekedett, az logikus volt, vagy legalább is igen nagy mértékben érthető; ellenben amit én tettem, — egész a pofonig — az, amilyen jóhiszemű, olyan furesa is és legalább is híján való a szükséges tapintatnak. A hibás tehát én vagyok.

Semmi se lehet kellemetlenebb, mint az ilyen megismerés. Engem annyira bántott a dolog, hogy egész éjszaka nem tudtam lehunyni a szememet. Mondom: belebetegedtem és átkoztam azt a pillanatot, amelyben nekem, egyszer életemben, egy — poétikus

ötletem támadt. Az agyvelőmet pedig marcangoló türelmetlenséggel ostromolta az a kötelességtudat, hogy nekem ezt az ügyet még egyszer el kell intéznem Berger Márkkal. És pedig — igazságosan.

Másnap délfelé, még ágyban voltam, mikor — nevezetes fordulat történt. Jelentette az inasom, hogy Berger Márk ur megint itt van. A szívem megdobbant az örömtől.

— Bocásd be azonnal!

Lehajtott fejjel és ingadozó léptekkel jött be Berger Márk. Gyűrött arca, mikor meglátott, olyan piros lett, mint a főtt rák. Megállt az ajtóban és — nem tudott szólni.

Engem valami szelid megindulás fogott el erre a váratlan megjelenésre. Csöndesen mondtam neki:

— Lépjen közelebb, Berger ur. Mi jót hozott?

A bátorító hangra fölemelte fejét és közelebb lépett.

— Nagyságos uram, — mondta halkán, lesütött szemmel — engedjen meg, hogy újból háborogtam... De én... én az egész éjszaka nem aludtam...

— Én se, gondoltam magamban.

— Egész éjszaka nem aludtam, — ismételte Berger Márk — és... és éjszaka gondolkodtam...

Én is, gondoltam magamban megint és elmosolyodtam. És mert láttam, hogy Berger Márk elakadt, emeltem egyet a szeke-rén. Megkérdeztem tőle:

— És mi okosat gondolt ki, Berger ur?

A fiatal ur most rám emelte a szemét és elfulladó hangon felelt:

— Azon gondolkodtam, hogy nagyságos uram... hogy nagyságos uram bizonyára nem bánt volna velem tegnap úgy, ahogyan bánt, ha... ha nem lett volna igazsága...

Kérdőleg nézett rám, nekem pe-

dig fölragyogott az arcom, majd elkialtítottam magam örömben, mert éreztem, hogy óriási teher eszik le a szívemről. De türtőztetnem kellett magamat, hogy a fiatal ur félre ne értse az örömet, nem is szóltam tehát semmit, csak némán bólintottam a fejemmel. Berger Márk pedig most már bátrabban folytatta:

— Azért jöttem tehát, hogy jóvá tegyem, amit vétettem. Hogy bocsánatát kérjem és hogy megköszönjem egyrészt a hozzánk való szives jóságát, másrészt...

Itt megint elakadt Berger Márk. A helyes kifejezést kereste és — meg is találta.

—... Másrészt pedig azt, hogy szives volt... hogy szives volt... megnyugtanni...

Alig tudtam türtőztetni magamat, hogy meg ne öleljem Berger Márkot, akit olyan merőben szokatlan módon sikerült — megnyugtannom. De az bizonyos, hogy olyan melegen még ember ritkán szorongatta egy férfi kezét, akit néhány órával előbb pofonított, mint ahogy én a Berger Márk kezét szorongattam. Legalább tiszszert elmondtam neki, hogy:

— Berger Márk, maga okos ember és derék ember.

Ami a történetben érdekes lehet, eddig van. Azt talán már fölöleges itt elmondanom, hogy ezek után igen jó barátságban váltam el Berger Márktól, aki most már nyugodt lélekkel fogadta el az ajándékot és hála-ja jeléül megtisztelt azzal, hogy az esküvőjén én voltam az egyik tanuja.

És azóta is, ha találkozunk, mindig úgy nézünk egymásra, a mint két ember, aki nagyon le van egymásnak kötelezve. Én neki azért, mert elfogadott tőlem egy szép arany nyakláncot, ő meg azért, mert kapott tőlem egy egészséges pofont.

Az öreg.

IRTA: PIERRE VILLETARD.

NICHETTE szép csupasz karjaira támasztva, melán tekintett a rendetlen asztalra. Majd cigarettára gyújtott és így kezdte történetét:

— Tizenhét éves voltam, mikor rossz utra tértem. Nem én voltam a hibás. Mama meghalt s a papa egy barátnőjével élt együtt. Aztán meg szerettem ezt a csillogó szemű, széke fürtös, nagy kamasz Gastont. Bullierben ismerkedtünk meg egy farsangi estén. Teledobálta a számat konfettivel, én rákiáltottam: "Hülye!" — de e pillanattól kezdve ellenállhatatlan rokonszenvet éreztem iránta.

S aztán együtt maradtunk. Reggelente vettük az eseteket s a festőállványt és kimentünk a zöldbe. Nogentbe vagy Bougivalba. Gaston, mialatt festett, a klasz szikusokat szidta... Micsoda csökök esattantak el az árnyas fák alatt! Gaston szerény kis összeget kapott havonta a szüleitől s ebből éltünk mindketten. Így bizony különösen a hónap vége felé, kis-sé kemény idöket éltünk... De mégis ez volt a legboldogabb, az aranykor, a boldogság, — a hol-nappal nem törődő szerelem kora. Mi voltunk a világ urai!

Minden reggel kilenc órákor lementem és elhoztam a reggelimet a közeli tejcsarnokból. Három sous ára tejet. Egy izben hazajövet szemben találkozom egy öreg ural. Annnyira mérően tekintett

reám, hogy szinte félni kezdtem. Pedig igen tisztos külsővel bírt s inkább hasonlított egy jólelkű nagyapóra, mint valami vén kéjenerre. Én ostobán tekintettem rá s a mint zavartan dadogni kezdé: — Kisasszony... dühösen rákiáltottam: — Nem szégyenli magát! — s ott hagytam a faké- nél az ámuló öregot. De másnap ismét ott találtam. Harmadnap is. Ekkor megemlítetttem a dolgot Gastonhoz simulva, diadalmas te- midőn néhány nap múlva kijelen- tettem neki, hogy nem türöm to- vább a dolgot, inkább meghalok vagy elköltözöm, egy reggel fel- öltözött és lekisért. Az öreg ur csakugyan ott állt helyén s midőn Gastonhoz simulva, diadalmas te- kintettel elhaladtam előtte, lát- am, hogy a szeme fájdalmasan el- borul. De nem mozdult. Ah! hát még csak meg sem ijed az én ifju kedvesem erős ökleitől!

— Várj, kicsikém! — sugta Gaston a fülembé. — Majd elbá- nok vele.

Szerelmesen egymáshoz simulva, oly közel haladtunk mellette, hogy a könyökünkkel suroltuk. S Gaston hangosan egy gunyos dalt dudolt az "öregokről." Midőn ez sem használt, Gaston egyenesen elé- bé lépett és kérdőre vonta. Zavar- tan dadogott néhány szót: — Az én szándékaim... leányom... de Gaston botjával dühösen az utca sarkára mutatott s az öreg lehaj-

tott fövel sompolygott tova.

Boldogságunk ezután nemsokára véget ért. Egyik szomszédnóm, egy magas, vöröshajú, hajlott or- ru leány elesábitotta tőlem Gas- ton. Modell volt s a műtermek nyelvén beszélt, ez tetszett Gas- tonnak. Egy izben váratlanul tér- tem haza s egymás karjaiban ta- láltam őket. A leány mentegető- ni próbált, de én röviden ennyit mondtam:

— Elég! Vége van!

S egy ragyogó júniusi napon, midőn még a levegő is szeretmet lehel, ismét lenn voltam az ut- cán. A szemem égett s kezeimet lüktető halántékomra szoritottam. Egyszerre megremegtem... Ime, megint az öreg ur! A véletlen is- mét utamba sodorta! S e napon mindenre el voltam szánva! Ah! a hazug! hűtelen! Megboszulni ma- gam! Ez az egy gondolat forrt agyamban... Az öreg ur elémbé lépett és mely tisztelettel köszön- tött, akár egy hercegnőt, alázato- san megkérdezve, engedem-e, hogy elkísérjen.

— Nagyon szivesen!

Beültünk egy fiakkerbe. — Hohó, öregem! — gondolám — te majd megfizetsz nekem a másik- ért is, ne félj. Ragyogó ékszerbe drága csipkébe fogsz burkolni! Hadd mutassam meg annak a hit- ványnak, mennyit érek!

A kocsi előkelő kis palota előtt állt meg, a melynek kapuja mint-

egy magától feltárukt előttünk. Süppedő szőnyegeken lépkedtem.

— Ah! a saját házába hoz! Ez csakugyan kedves! — tünődtem. Fölmentünk az emeletre s tágas előcsarnokba léptünk. Ő azonnal felnyitott egy ajtót, beszólt egy szobába.

— Heléne, it van a fiatal leány, a kiről beszéltem neked!

Az ajtó küszöbén hófehérhajú, öreg dáma jelent meg s midőn megpillantott, összekulesó ke- zeit.

— Ah! Istenem! — sóhajtá. — Hiszen ez a mi Jeanne-unk!

Ekkor mindent megérttem. Az öreg urnak volt egy leánya, a kit Jeanne-nek hívtak és meg- halt. S midőn engem megpillan- tott, azt hitte, a leányát találta meg. Boldogság, de gyöngéd bo- londság! S azóta egyre rólam be- szélt a feleségének. S most együtt vetek szemügyre, sorra tárgyal- ták a hajam, szürke szemeim, pi- ros ajkam s végül megkértek, men- jek át velük az ebédőbe. Elhal- moztak gyöngédséggel s ha a fel- szolgáló inas gunyos pillantásai nem zavartak volna, csakugyan azt hittem volna, hogy a leá- nyuk vagyok, örökösője e fé- nyesen berendezett palotának.

Vacsora után az öreg ur félre- vont a feleségét és néhány szót su- gott neki, de az élénken felém fordult:

(Folytatás a 14-ik oldalon)

Veronika néni.

IRTA: JOHANN RITTIG. A SZABADSÁG SZÁMÁRA FORDITOTTA: SZÉKELY SÁNDOR, BROWNSVILLEI REF. LELEKÉSZ.

KÖZELEDETT május elseje és Haller Tivadar április utolsó vasárnapját ara használta fel, hogy szerény lakosztályának tavaszi kitisztigatása és a falak kipapírozása előtt iratait rendezze. Mig élénk felesége a ruhaszekrényben és almáriomban babrált, ő számlákat és leveleket válogatott. Ez utóbbiak között sok olyan sárgult lap akadt, amely megboldogult szerettei emlékét költé fel, akik amaz utolsó hajlékokba jutottak, ahonnan a május elseje se zavarhatja ki őket. — Volt köztük egy vékony esomagocska, amelyet vörös zsinór tartott össze.

— Nini, itt vannak Veronika néni levelei! Mindössze három volt belőlük. Tovább a jó asszony nem jutott öccsével folytatott amerikai levélváltásában. Később élettársára hárult a levelezés feladata. Tizennégy évig élt az új hazában, s ebből tizenháromat boldogságban töltött. Három év előtt messze, a távoli Nyugaton, mint egy jómódu fakereskedő felesége halt meg. Mielőtt a derék ember nőül vette, nehéz megpróbáltatásokkal teljes napokon ment keresztül. Ő hamarabb jött az új világba, mint a fiatal Tivadar s new yorki tartózkodásának már hatodik hónapjában szívéből — belefáradt Amerikába. Már-már mindketten visszatértek a német hazába. Levélileg meg is állapodtak a visszautazásban. Ekkor állt elő sorsában a hirtelen kedvező fordulat. A jó Veronika néni, — bár csak még tovább is élvezhette volna boldogságát!

Ki mondta volna azt a tizen-nyolc éves Tivadarnak, midőn ő atyjának halála után Németországból utnak eredt amerikai nagynénjéhez, hogy ezt soha se látja viszont?! Azt vélte, hogy a Castle Gardenbe való megérkezésekor nagynénje fogja fogadni, azonban midőn 1895 október 17-én a brémai "Union" nevű gőzhajóról partra szállott, nem találta ott. Helyette csak egy levél várta; forráságot érzett akkor, midőn Veronika sorait sebtiben elolvasta. — Hogy is volt csak? — Most, midőn huszonhárom évi fáradság után kényelmes egzisztenciát teremtett magának, mosolyogva és közönyösen tudja olvasni azt, ami ama komor októberi napon szörnyen felizgatta. S a másik két levél — az asszonyi kedélyhangulatnak micsoda ellentéte ri ki azokból! Am lássuk csak az epistolákat.

New York, 1895 október 10.
Kedves Tivadar öcsém!

Bizonyára kellemetlen csalódás lesz rád nézve, ha New Yorkba érkezéskor alkalmával engemet nem fogsz többé itt találni. Igazán élénken tudom elképzelni, mennyire vágyakoztál arra, hogy a borzasztó fedélközi tengeri ut után nyomban a tégedet szerető nagynénéd karjaiba siess, és minden tagod reszket belé, hogy helyettem csak ez élettelen üdvözlő sorokat fogod kapni. Igen, eszeretetlen Amerikában és főleg a rettenetes, szédületes New Yorkban mennyire szüksége van az embernek egy hü kebelre, amelyen menedéket talál. De hát miért siettél úgy e visszariasztó országba való jövelelledel? Legalább vártál volna a legközelebbi hajóra! Én még egyszer irtam nektek New Yorkból és a levélben anyádnak lelkére kötöttem, hogy kétszer is fontolja meg,

mielőtt tégedet utnak ereszt. Az arany itt épp oly kevésbé hever az utcán, mint szegény szülővárosunkban. Emberekben nincs itt

kétségbeesésbe sodródtam volna, éppen idejében találtam valamit. Az Ohio állambeli Cincinnati-ba megyek, ahol egy kedves német

tom, hogyan. Te, mint fiatal ember, mindenesetre könnyebben találász alkalmazást, mint én. Hiszen te mindenha olyan önbizakodó voltál. A new yorki zürzavarban se vesátsd el bátorságodat! Isten oltalmazzon, kedves öcsém s légy nagyon óvatos. Vigyázz, hogy valamiképpen el ne lopják pár garasodat (hiszen, az Isten szerelmére, csak nem jöttél teljesen pénz nélkül!) és vedd fontolóra, hogy Amerikában hozzá kell szokni a váratlan kellemetlenségekhez. Mihamarább adj életjelt magadról.

Ölél s csókol mélyen megszerodott nagynénéd:

VERONIKA.

Chicago, 1896., február 23.

Kedves Tivadar!

Ez a jéghideg vasárnap délután annyira illik a fagyos elhagyatottsághoz, amelyhez életem hasonlít. És hát neked se folyik jobban a sorsod? Igen, sokáig tartott, míg leveled ide ért, szegény fiu! Cincinnati-ban, mint ahogy mindjárt gondoltam is, nem volt maradásom. Nem, olyan megaláztatásokban volt részem ez állásban, a melyeket csak egy gyerekleány viselhet el — az már sok volt! De erről a legközelebbi levelemben többet írok. Ma csak azt akarom közölni, hogy a te abbéli elhatározásodat, miszerint visszatérsz Németországba, teljességgel helyeslem; sőt mi több, kedves öcsém, — együtt utazunk. E szörnyű országban én se bírom ki tovább. Egek, mi mindent kellett elviselnem, hogy egy lady külső méltóságát megőrizsem! Igen, ha valaki fiatal! Egy pár üde are itt többet ér minden szívnemesség-nél. Ha az ember harmincegy éves, mint én, leghelyesebben jár el, ha az otthoni tűzhelyen kussol. New York, a nagyszerű város, volna az egyetlen hely, ahol élni lehet. Am ehez pénz szükséges, sok pénz. Mások fényűzését látni és szegényesen élni — nem, akkor inkább a csendes német városokban, mint ez amerikai világ- városban. Igazad van, megyünk. Bárcsak soha se jutottam volna arra a boldogtalan eszmére, hogy szerencsémét vadidegen országban akarom keresni! Közülünk egyikre nézve nincs többé vidám jövő. Viseld magad jól és ameddig lehet, férj meg a bosszal. Ha az Isten is úgy akarja, jövő májusban ismét a tengeren leszünk. Erről legközelebb többet.

Boldogtalan nagynénéd:

VERONIKA.

Omaha, 1896. június 8.

Kedves öcsém!

Ha ama gondolattal, hogy Németországba térsz vissza, még nem hagytál fel, nélkülem fog kelleni utaznod. Én ugyanis nem megyek New Yorkba s az Amerikából való kivándorlásra többé nem is gondolok! Gratulálj nekem, kedves Tivadar! — tegnapelőtt férjhez mentem, szerencsésen férjhez mentem! Hogy történt mindez olyan hirtelen és miért nem tudtál afelől, hogy menyasszony voltam, neked s mamádnak egy más alkalommal fogom kimerítően megírni, ha a mézesetek leteltek. Most nász- uton vagyunk Coloradoban. Az

(Folyt. a 12. oldalon.)

hiány, s a műveltebb elem sokkal gonoszabb, mint a közönséges nép, amely nincs szokva a jobbhoz. Igen, ha igazi erős vázonszeléd lettem volna, akkor gyorsan kereshettem volna s ráadásul még urnómnek is rendeleteket adhattam volna. Így azonban hónapokon át hiába, hasztalan néztem megfelelő hely után. Mindennél tulsuffaltság, hozzá meg cicoma, ugy hogy az embernek önkénytelenül ajkaira tolul e kérdés: "honnan telik arra e nőszemélyeknek?" Hogy Mainzinger József, a te megboldogult atyádnak öreg barátja, akire rábíztam magamat, egy centnek se ura, hogy csak kérkedett és már régen eltűnt a Nyugaton, azt tudod. Tehát nekem is, ha csak műveletlen gazdag embernek nem akartam eselédje lenni, el kellett határoznom magamat arra, hogy az országban beljebb próbálom szerencsét. Hál' Istennek, még mielőtt

családnál kapok alkalmazást. Valami olyan munkám lesz, ami a nevelőnői és szobaleányi foglalkozás között áll. De hát kénytelen vagyok elfogadni, még pedig gyorsan. Ezért minél előbb (már holnap) el kell utaznom s így megérkezésemre — sajnos! — tovább nem várhatok. Alig adtam postára azt a levelet, amelyben mindezeket elibétek terjesztém, megkaptam a te soraidat is, a melyben tudatod, hogy nyolc nap múlva Amerikába indulsz. Mintegy megbénultam az ijedségtől! Te és az én levelem tehát keresztetke egymást a tengeren, s Cincinnati-ba való utazásomat se vissza nem szívhatom, se el nem halaszthatom. Ez bizony szomorú üdvözlét lesz rád nézve, szegény fiu! Tehát egyelőre nélkülem kell megünnened. Remélhetőleg nemsokára egymáshoz vezérel bennünket a kegyes sors, ámbár most még egyáltalán fel nem fogha-

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotografiák és rajzok után, a legolcsóbb áron készít
cutokat. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

A néger nyelve.

A TAJSZÓLÁSOK VILÁGA.

LASSANKÉNT eltűnnek az ismeretlen földrészek jelentő fehér foltok Afrika térképéről. Akadályokat nem ismerő, bátorlelkű utazók kutatásai eredményeképpen geográfiai rajzaikkal és újabb ismeretekkel nyitottak utat az utánuk Afrikába benyomult kultúrának. Megjelölték azokat az ösvényeket, amelyeken az ottani népek nyelvét s azok sajátosságait kereső filologus-buvároknak haladniuk kell. Diezmann, a kinek a tudományos világ rendkívül sokat köszönhet az Európán kívüli földrészek alapos ismertetése körül, azt állítja, hogy még ma sincsenek tisztában az afrikai dialektusok sokaságával és számával. Épöly kevés bizonyossággal lehetne megmondani: tulajdonképpen mennyi a főnyelvek száma, amelyekhez a tájszólások végtelenségig változatai tartoznak. Említett író az Afrikát ketté osztó Holdhegységet tartja egyúttal a négerfaj két ága közötti fontos választófalnak. A két fajt pedig messze visszanyúló időben bevándorlások által összekapartott sötét bőrű néptörzsek együttesének tartja.

Észak-Afrika fekete lakói között a nyelvek száma rendkívül nagy és kevés vagy egyáltalában semmi hasonlatossággal sem valának egymásra. Dél-Afrika lakói pedig azt a benyomást keltik, mintha a Jöreménység-fokáig egy családba tartozók népesítették volna be a forró vidékeket. Az északi és déli négerfajok nyelve közötti különbség, dacára testi hasonlóságuknak, származásuk különbözőségét bizonyítja.

Hihetetlen: mennyi a tájszólás az északi vidékeken. A nyugati parton beszélt nyelvbe (nevezetesen Senegal és Kamerun között a biafrai öböl körül) öt családét lehet sorozni. A nyelv terjedési határvonalai körülbelül egybeesnek a geográfiai határvonalakkal. A jaloffi, fulah, suzu és hasonló dialektusok magában foglaló mandongók alkotják a főcsaládot. Ezt a nyelvet mohamedán beszülöttek beszélik, akik idők során szókincsüket mór és arabs szavakkal bővítették ki. Senegal partvidékéről le hosszabban a Sierre Leoneig és a belső tájakon egészen a Negerforrásig mandongó nyelven beszélnek.

Cap-Messuradótól a Niger torkolatáig, tehát Észak-Guineában, négy egymástól teljesen különböző nyelvcsalád él: A basa, kru, brebo dialektusokat a mena vagy mandu nyelvcsoporthoz sorozhatjuk. Friscótól Doeks-Coveig a kwakwa vagy avekwom; Doeks Coveitől Badagriig a fanti, ashan-ti, dehomi, popó, akra s hasonló dialektusokat beszélik. Ez a mutatásban nyújtott sokszínűség meg sem közelíti a divergálások rendkívüli számát.

Dacára a tudósok szakadatlan munkásságának, ezideig nem sikerült kimutatni, hogy a partvidék

Bíró előtt.

Bíró: Aztán mi vitte rá, hogy betöréses lopást kövessen el?

Vádlott: Hát instálom a tekintetes bíró urat, nap-nap után olvastam a lapokban, hogy a mi rendőrségünk ilyen meg amolyan gyámoltalan, egyetlenegy gonosztevőt sem sikerül neki kézrekeríteni; elhatároztam, hogy tolvaj legyek.

nyelvei minő rokonságban vagy összefüggésben vannak az északi vagy a déliekkel. Holott, míg egy és ugyanazon családnelyv minél több dialektusra való szétbomlás iránti hajlandóságról tesz tanúságot, a családok meglehetősen meg tartják megkülönböztető jellegeiket, minden jelentősebb elváltozás nélkül. A Holdhegységen tul egymástól eltérő dialektusokra bukkanunk, de olyan szembeesőző hasonlatosság uralkodik köztük, hogy közös származásuk felől kétségünk sem lehet.

A déli partvidékeken beszélt nyelvvariánsok szavaik egy részét a hozzájuk közeleső néptörzsektől, illetve gyarmatosoktól kölcsönözték. Így a délnyugati partvidék a portugál, a Jöreménység-foka körüli tájak az angol és hollandi, a mozambiquei a portugáli és madagaskári, míg a délkeletiek az araboktól szereztek szókincsüket.

Ez a nagy nyelvcsalád, ha a mpongwe-dialektust mintának vehetjük, szépsége, simulakonyosága, filozófiai kiépítése és határtalan kifejezőképessége által tűnik ki. A világ bármelyik nyelvével is hasonlítjuk össze, aligha jön egy is a nyomába. Ezek a nyelvek egy-egy betű elhelyezésével gazdagítják szavaik és kifejezései bőséges tárházát. Vegyük például a yorubák nyelvéből e szavat:

se — vétkezni,
ese — a vétek, a bűn,
lese — bűnbe jutni, mindig vétkezni,
elese — valaki, aki mindig vétkezik,
ilese — az örök bűn,
ailese — mentnek lenni a bűntől,
lailese — nem vétkezni, ártatlannak lenni,
alaillese — valaki, aki sohasem vétkezik.
A mpongwek szavaikat szintén előre helyezett betűk által képezik:
noka — hazudni,
inoka — a hazugság,
onoka — a hazug,
sunginia — menteni,
isunginia — a mentés,
osunginia — a mentő,
jufa — lopni,
ijufa — a lopás,
ojufa — a tolvaj.

Ezen nyelvek legtöbbje szűkülöködik ugyan jelzőkben, de a mel-

lékneveket a főnévvel kapcsolatba hozott igékkel helyettesítik. A számolásuk is érdekes. A grébó nyelvcsalád például így számol: egy, kettő, három, négy, öt, kétszer három, kétszer három meg egy, kétszer négy meg egy stb. A kétszázat tizhusznak mondják, vagyis tizszerhusznak.

A mpongwe-nyelv az igeragozást is egy betű változtatásával intézi el. Például:

mi tonda — szeretek,
mi atondi — szerettem,
mi be tonda — szeretni fogok,
mi atondio — engem szerettek.

Érdekes sajátosága e nyelvnek, hogy az ige minden alakjára meg van a megfelelő tagadó formája. S az egész változást az első vagy második szótag elnyújtása, vagyis egy vessző idézi elő. Így a legutóbbi példával — a szeretni ige formáival — összehasonlítva: mi tonda — nem szeretek, mi atondia — engem nem szerettek. Jó fül kell tehát ennek a nyelvnek az elsajátításához. Mert például aki nagyot hall, az zavarba fog jönni, ha azt mondják neki, hogy ne gyere be, ő pedig nem tudván disztingválni a hangsúlyt, úgy érti, hogy: gyere be s erre kidobják. Még finomabb fület kíván a felszólító mód megtanulása, mert a kezdő mássalhangzó zöngéjének elváltozása sokszor alig vehető észre. Ime néhány példa:
mi denda — teszek, ebből tenda — tégy!
mi jona — ölk, ebből yona — ölj!
mi kamba — beszélék, ebből gamba — beszélj!
mi panga — cselekszem, ebből vanga — cselekedj!
mi tonda — szeretek, ebből tonda — szeress!

S ez utóbbi példából látható, hogy ha mi magyarföldön valakit mpongwe-nyelven szólítanánk fel, hogy: szeress! vagyis ronda!... ebből mérhetetlen bajok származhatnának és a szerelmi vallomás becsületsértésben éleződnek ki.

Hogy az igék milyen sokszínűségét nyerhetjük, ha a mpongwe-nyelv alapigealakját betűk vagy szótagok közbeiktatásával megváltoztathatjuk, mutatja a következő példa:

kamba — beszélni,
kambaga — sokat beszélni, pletykálni,

kambiza — beszédre bírni,
kambina — valakivel beszélni,
kambigamba — tele beszélni a fejét,
kambizaga — gyakran beszélni valakivel,
kambinaza — valakivel beszélgetni,
kambagambiza — valakivel valakinek telebeszélgetni a fejét.

Elég volt az agyzavaró példából. Ennek a nyelvcsaládnak a beszédformáin kívül csak a példabeszédtára gazdagabb. Ime néhány mutatóba:

A kengyelvas a nyereg apja, (Minden kezdet nehéz.)

A gérnának követni kell a tőt, (Az asszony kövesse az urát.)

A "majdnem" semmit sem hoz a konyhára.

Aki a véletlenre vár, soká várhat.

Aki szép asszonyt vesz el, nyugtalanságot hoz a házába.

A Ma a Holnap bátyja.

A gaz minden fának rokona akar lenni.

Ne kérdezd a halat, mi van a földön és ne tudakold a patkánytól, mi van a vízben.

Ha a róka meghal, nem gyászolják a tyukok.

A szegény ember butább a gazdagnál, mert ha a szegénynek esze volna, nem lenne szegény.

Amerre a férfi megy, vele megy a jelleme. (Kimutatta a fogafehéret.)

A példabeszéd, a nép megkristályosodott bölcsessége, nagy becsben áll az afrikaiak előtt. Ha valakiről azt akarják állítani, hogy okos ember, úgy fejezik ki magukat, hogy: "Érti a példabeszédeket." A még nem írott törvény- és erkölcskönyveket helyettesítik náluk ezek a példabeszédek, mint a hogy beszélgetés közben szórakoztató élelkséget nyújtanak. Az afrikai néptörzsek legtöbbje nagy előzetetettel tanusít az elmékedéssel és szellemességgel szemben. Aki sok mesét és tréfát tud, annak van a legtöbb tekintélye. Amikor a családok holdvilágos nyári éjszakákon kint ülnek a nagy udvarokban, miután már a meséket kimerítették, találós meséket adnak fel egymásnak. S azok szerencsés vagy nem sikerült megoldásán nagyokat nevetnek. Ime néhány együgyű találós kérdés:

Hogy hívják azt a kamarát, a mely tükkkel van tele?

Fogakkal telt száznak.

Melyik kis hegyet nem tudja senkisé megmászni?

A tojást.

Mit lehet széjjel vágni, de senki sem tudja, hol szelte meg?

A vizet.

Ilyen olesó elmésségek mellett igazán nem csodálható, ha a bevándorló kalandorok karriert csináltak a törzsek előtt és felsőbb lényekként imádták őket. Mert viccelni csak az európai tud.

Ritkaság.

Kliens: Hát ez a fotográfia kit ábrázol?

Házasságkövetítő: Oh! ez egy semmitmondó leány, aki...

Kliens: Semmitmondó? Ezt elveszem.

Artán...

Nő: Eppen a házasságunk évfordulóján vagy ily rosszkedvű? Talán bizony megbántad?

Férj: Dehogyan! Aztán meg mit használna!

Pünkösdi legenda.

PÜNKÖSD ünnepében
Csuda történt, égi csuda
Valamikor régen.

Zengve és lobogva
Tüzes nyelvek szálltak alá
Az apostolokra...

A hivek seregének
Különféle sok nyelveken
Ígét hirdetének.

...Pünkösdi ünnepére
Valami nagy égi csuda
Hej, ma is ránk férne.

Oh, de Uram, kérünk:
Cslekedd ma — megfordítva
E csudát mieclünk.

LAMPÉRTH GÉZA.

SZOKRATESZ.

IRTA KABOS EDE.

AZON az estén, a mikor valami ambiciózus gyógyszerész boldogan vallotta meg az ő öreg édes anyjának, hogy nagy küzdelmek után meghódította Ágh Leát, a ki minden színész között a legszebb, a legokosabb és a legtisztább színész: — ez a bizonyos Ágh Lea, kocsit hozatott és este tíz órákor, szakadó hóban, kihajtott Szokrateszhez, a kit legjobban szeretett az egész világon.

És szólott hozzá ekképpen: — Szokratesz, ha te most különösebben megharagszol vagy éppen kiutasítasz, szavamra mondom, meg sem érdemelted, hogy valaha szeresselek.

Szokratesz ránézett:

— Rózsák virultak ki odakünn a hóban, hogy olyan tavaszi kedved van Lea?

— Hogy rózsák virultak-e ki, nem tudom, mert kocsin jöttem és elfelejtettem kinézni. De férjhez megyek. És ha azért most megharagszol, vagy éppen kiutasítasz, mondom, meg sem érdemelted, hogy valaha szeresselek.

Szólt Lea s már odaült Szokratesz lábához, arra a hamisított medvebőr-szőnyegre, amely az íróasztal alól kinyult a keskeny szoba közepéig. A nagy fekete szeméit fölemelte a férfuhoz és egészen olyanannak akart látszani, mint aki tart tőle, hogy az ő kis szeretője csakugyan megharagszik és kiutasítja. És nagyon jól esett neki, hogy egy pillanatra valami felhőt látott, amint a Szokratesz arcára ereszkedik. Mélységes hálával hajtotta fejét a férfi ölébe:

— Édes jó fiam... szeretsz... köszönöm.

Szokratesz pedig mintha egy kicsit elkábult volna.

— Szinte elfelejtettem, hogy férjhez is szoktatok menni. Haneim — valamivel kiméletesebben is megmondhattad volna.

Nagyon jó kedve kerekedett a leánynak. Egyszerre felugrott és pajkosan, erőszakosan, mintha semmi sem változott volna, magához ölelte Szokrateszt. Most, hogy már túl volt a vallomáson, egészen a réginek érezte magát, a kis garzon szobában otthon volt és már hozzászólhatott, hogy a teát megfőzze.

— Te Szokratesz — szólott — mialatt két csészét vett elő a szekrényből — most, hogy el fogunk válni, voltaképpen már meg is mondhatnád, hogy miért hívnak Szokratesznek?

— Ostobaság! — jegyezte meg a férfi.

— No, mégis... — Hát a kollégáim kereszteltek el.

— De miért? — Mert... De hát tudod-e egyáltalán, hogy ki volt Szokratesz?

— Kérlek...

— Nono, nem akartalak megsérteni. Tudod, hogy boldabb volt a többi bölcsnél, mert azok agglégények maradtak, ő pedig elvette Xantippét. De azt tudod-e, hogy miért volt bölesebb a többi bölcsnél?

Lea csak nézett, de nem felelt.

— Pedig hát bölesebb volt, — folytatta Szokratesz.

— És mi köze mindennek ahhoz, hogy téged Szokratesznek kereszteltek?

— Itt van az ostobaság. Az én barátaim ráfoglák

Szokrateszre, hogy azért volt bölesebb a többi bölcsnél, mert szívesen elbeszélgetett ugyan tanítványaival, de irni — sohasem írt. Mivelhogy pedig én is szakasztott így teszek...

— Tehát Szokratesz vagy — nevetett Lea. Aztán hirtelen nagyon elkomolyodott és mint-ha igazán a fiához szólana, úgy folytatta: — A miben különben nagyon is igazuk van. És nem járja, hogy olyan elmés, okos ember, a milyen te vagy, egyebet se tegyen, csak tanítson, fiatal iróemberekkel veszekedjen, maga pedig sohasem írjon. Nem is megyek innen, a míg meg nem ígéred, hogy irsz, sokat irsz...

Szokratesz hangosan felkacagott.

— Valami elégiára feltétlenül vetemedem. Mert, hogy én téged meg ne sirassalak —

A leány odaült elébe nagyra nyitott haragos szemekkel:

— Kell írnod?

Szokratesz lehajtotta a fejét és iparkodott a hangjának lehetőleg tragikus színt adni, a mikor megtörve, lemondással fogadkozott, hogy fog irni. Végre is ezen a szerenéslen éjszakán csak nem fog Leával összeveszni azon, hogy ir-e ezentúl vagy sem. Inkább észrevétlenül átémelte az asztal másik oldaláról a második csészé teát is s aztán meginválta a leányt, üljön az ölébe. Ugy szűresülték,

egymást átölelve, a teát és a csókot.

Valahogyan Leának eszébe jutott, hogy Szokratesz még meg sem kérdezte, kihez megy férjhez.

— Te Szokratesz, fordult hozzá, nem merném rád fogni, hogy kívánsai vagy.

— Miért?

— Meg sem kérdezted, hogy ki a völégényem.

— De hiszen tudom.

— Ugyan?

— Valaki, akit kevésbé szeretesz, mint engem, mert különben nem ülnél az én ölemben. Valaki, aki ennél fogva körülbelül még esunyább, még ostobább, még öregebb...

Lea felugrott.

— Nem igaz.

— Hát szereted?

— Nagyon.

— Miért?

— Erre a kérdésre a leány már megint elnevette magát. Komolyan gondolkozott előbb, hogy miért is szereti azt a szegény gyógyszerészt és nevetnie kellett.

— Szokratesz, én igazán nem tudom, miért szeretem.

— No látod.

— De mégis tudom. Olyan kedves, mikor azt mondja, hogy ő rajong Káhegyi Máriaért, meg Efhegyi Arankáért, meg Pémárkus Emiliáért.

Szokratesz nevetve kérdezte: — Kiért?

— Ó Szokratesz, — kacagott Lea — ha te hallanád, amikor elkezd a színésznőkért általánosságban és aztán külön rajongni s egy világot se mondaná a nevüket másképpen, csak ahogy a színlapon olvassa: Efhegyi, Pémárkus... Szokratesz — te is beleszeretnél.

— Valószínű — jegyezte meg Szokratesz és miután egy kortyot ivott a teából, hozzátette: — Ámbár ha jól meggondolom, ez a leendő férjed majdnem számár.

— Szokratesz! — Amivel különben nem akartam sérteni.

Leának elment a kedve, hogy tovább is beszéljen a gyógyszerész urról s csak mintegy utolsó sóhajtképpen jegyezte meg:

— Különben pedig van egy megbecsülhetetlen jó tulajdonsága: hogy feleségül vesz.

— Tehát éljen! — kiáltotta Szokratesz és egy kocintással úgy odaesapta a csészéjét a testvérszéchéhez, hogy a sárgásbarna folyadék egyszerűen folyamnak képzelte magát és átörve a gátakon, az egész asztalt elöntötte. Lea egészen el volt ragadtatva és ujjongva, táncolva énekelt:

— Szokratesz elvesztette a fejét, Szokratesz féltékeny.

És a férfi mélységesen szegyenkezve morogta:

— Igaz.

Lea villogó szemekkel nézett rá.

— Most már azért is szeretem.

— Ti mindig "azért is" szerettek, csak azért is — morogta tovább Szokratesz — és az imént nagyon fölösleges dolgot műveltem, amikor azt kérdeztem, hogy miért szereted? Hát azért és azonfelül még azért is...

— Szokratesz! — szólott a leány tele csodálkozással.

— Lea! — harsant fel idegesen a férfi.

S a másik pillanatban mind a ketten nevettek. A leány már megint odaült az ölébe és ezer bolondos dologról fecsegett, escaogott. Mintha az a harmadik a világon se volna, beolvadt Szokrateszbe és isten tudja, hányadszor! — de megint fölfedezte, hogy a szöke szakállt szakasztott olyan, mint a selyem és a márciusi hó az semmi, mert ninesen szebb leány, mint aki ilyen szöke selyemszállal moshatja meg az arcát.

Szokratesz is kutba vjtette minden bölcsességét és hagyta magát étetni édes szóval, édes csókkal.

— Édes!

— Édes!

Fehéren, hidegen világított be a reggel. Munkás emberek lépte kopogott az utcán. Valami patikában valaki már ébren folytatta álmát az ő nehezen ki-küzdött édes menyasszonyáról, és számlálgatta a napokat, amikor érte mehet. Ágh Lea akkor bueszott nevetve:

— Bolond dolog, de meglátod, Szokratesz, én azon a napon még lekésem a saját esküvőmről...

Az utolsó téma.

CSÜGGETEG és bus a költő:
Rimet rimbe mért is őt ő?
A poézis pusztá rét.
Nincs már egy szál friss virága,
Cserje, bokor is kivágya;
Irni miről tudna még?

A boldog és bus szerelmet
Régem abbahagyni kellett,
Milliónyi már dala!
Földnek, égnek nincs zugolya,
Amelyről vers még ne volna,
Hol költő nem járt vala.

És ha versét el is zengi,
Nem olvassa azt már senki,
Hogy ne szólana ehéj:
Minek írta ezt meg újra,
Olyan kopott, amint fujja,
Ez a téma és e kéj!

S amint busul töprenkedve,
Egyszerre csak vig lesz kedve:
Im, egy verstárgy még maradt! —
S arról zeng, hogy nincs már téma,
Mit nem verselt meg poéta,
A földön s az ég alatt.

FELEKI SÁNDOR.

MENYUS BÁCSI SZERELME.

ELBESZÉLÉS.

AMULT század ötven-hatvanas éveiben országos híres volt vendégszeretetről a tenki kastély, melynek ura, Tenky Menyus és kedves házastársa, Nagyréthy Juci ősi szivességgel látták mindenkor az ország minden vidékéről hozzájuk érkező látogatókat.

Különösen farsang táján volt nagy kelete az uri háznak.

Az akkori divat szerint megindult a bálozás Rimaszombaton, onnan az egész társaság lerándult Egerbe, ahonnan megint Szolnok felé vette az útját és utjában nőtt, mint a lavina.

Akkor az uri ifjuság nem tartott "belépő díjas" táncos vigalmakat, csak házi bálokat.

Mikor husz, harminc számkó, homokfutó begurult a Tenky Menyus udvarába, az öreg ur és élet párja riadó örömmel fogadták az érkezőket s három nap, három éjjel szót a muzika, tánc, ének s Menyus bácsi torzonborz bajusza és szakálla alatt elégtelen mosolyal nézte a dei ifjuság vigalmát, míg Juci néni éber szemekkel vigyázott, hogy kedves vendégei semmiben hiányt ne szenvedjenek.

Menyus bácsit szerette mindenki. Abban valamilyen meggyeztek, hogy nagy külön (voltak, akik félboldognak tartották); de megegyezett mindenki abban is, hogy ő a legboldogabb ember a világon. Ez ellen nem is tiltakozott az öreg soha.

Ő tudós és filozóf volt. Ifju éveiben bejárta a külföldet. Ismerte — ami akkor, a magyar köznevelésnél ritkaság volt — az angol és francia irodalmat, — de félénk, magában nem bizó jellege, végtelen jó szive, mindenkit segíteni, mindenkivel jóbarátságot kötni kívánó szelid lelke inkább az elzárkózott, magányos életre kárhajtotta.

Féltékeny félszegé tette. Szeretett volna mindent tudni és soha se tudott semmit. Imádtja a zenét; szenvedéllyel verte a klavikordiumot és egy egészséges hangot sem birt belőle kieslni. Paszióntus lovas volt — de félt a lótlól. Összetanult mindent s a mi kevés megmaradt a fejében, azt alkalmazni nem tudta soha.

Mint minden hozzá hasonló ember, Menyus bácsi is képtelenül szórakozott volt. Szórakozottságában elfeledkezett a haladó időről s az idővel haladó ifjuságáról.

Erősen az ötvenes évek felé haladt, mikor észrevette, hogy halálosan szerelmes a szépséges Dobronyi Juciba.

A szép Juci távoli rokona volt — olyan magyar sógori — a mennyiben unokafivére, Ecsedy Károlynak volt unokahuga. Az ilyen atyafiságot csak az akkor élt öreg nagymamák tudták kimagyarázni.

Ecsedy Károly nem csak atyafia, de legjobb barátja is volt Menyus bácsinak, akinek a fiát, Kálmánt úgy szerette, mint a saját gyermekét s akit rendszeren egy mutatott be az idegeneknek: "Kedves öcsém és örökösöm, Kálmán!"

Mikor az öreg ur szívében már elviselhetlenné dagadt a szerelem, befogatott és áthajtatott az alig három órára lakó Ecsedyhez, akinek a délelőtti apertoriumozás között, teméntelen hímzés, hámozás után előadta szive nagy baját:

— Kedves Károlykám, előttem

titkom nem lévén, de meg szükségem is van a te atyafiságos segítségedre, kitarom előttem azon hő vágyamat, hogy a házasság élet után epedve, szeretném házastársamul megnyerni Jucikát.

Károly ur nagy szemeket meresztett:

— Hát miért nem mondd meg neki?

— Nem merem — félek, hogy kikoszaraz.

— Ördögbe kosaraz — hiszen ő sem kíván jobbat, minthogy a feleséged legyen.

— Gondolod, Károlykám?

— Tudom biztosan! Vagy azt akarod, hogy én kérjem meg?

— Tedd meg, áldjon meg a jó isten.

Ecsedy megtöltötte a kis szilvóriumos poharakat s aztán ment kifelé:

— Légy türellemmel pár percig — rögtön elvégzem.

Menyuskának elszorult a szive, majd lázasan kezdett dobogni. Félelem és vágy, rettegés és égi öröm villámgyorsan váltogatták egymást szerelmes keblében és egy örökkévalóságnak tartotta azt az időt, amíg Károly visszajött. Pedig nem soká késlett. Mosolygó arccal röntött a szobába s felkapva az egyik kis poharat, kecsintásra nyújtotta Menyus felé:

— Egészségedre, kedves sógorom!

A Tenky arcát széles, boldog mosoly árasztotta el:

— Nos — nos — kedves Károlykám!?

Menyus mohón hörpintette fel az italt s örömtől mámorosan haladt az ajtó felé. A harmadik szobában szemben találta magát Ecsedyével s ennek nővérével — Nagyréthy Jucival...

Menyus Dobronyi Jucit óhajította feleségül s a végtelen tévedés a Nagyréthy Juci kezét tette az ő kezébe. Holtra sápadt — meg is ingott egy kicsit, mint a kit szíven ütöttek — hiszen ő a szép Dobronyi Jucit szerette s a nagyon csunya Nagyréthy Jucit iránt barátságát egyebet nem érzett.

De a vállér volt a lelke fenekéig — azt is tudta, hogy a bot-

lás, a tévedés az övé, — miért nem mondta meg a választottja teljes nevét — így Károlyt nem okozhatta semmivel.

Némán megesókolta a menyaszszonya kezét. Aki a jelenetet látta, azt hihette, hogy a meghatottság fojtotta el a völegény szavát.

Ki tudná leírni azt a harcot, kétségbeesett csatát, amit a Menyus lelkében szerelmes szive és tulgavallér lelki jósága egymással vívtak.

Nagyon kétségbeesett, nagyon rövid volt e harca, de abból diadalmasan a lélek került ki. Nem tudta megszorítani azt a csunya leányt azzal, hogy felfedezze előtte a tévedést; eltakarta csendesen égő szive nagy szerelmét s oltárhoz vezette Nagyréthy Jucit — a vele egykoru, hervadt, vén leányt.

És aztán éltek — az egész világ szerint nagyon boldogan. Soha közöttük félreértés, házi perpatvar nem volt. És míg Menyus élt könyveinek, passzióinak, addig Jucika erélyes kézzel vitte a háztartást és a gazdaságot. — Az ura nevében.

Hajnalok hajnalán már ott járt kelt fel s le a gazdasági udvarban, látott mindent, tudott mindent s aztán elfogta az ispánt s kiadta a hangot:

— Borbás! az uram azt parancsolta...

És multak az évek szilaj gyorsasággal. Menyus bácsi észre se vette, hogy amíg ő maga fehér hajj aggyasztánná változott, "kedves öcsém és örökösöm" Ecsedy Kálmán déli ifjúvá fakadt, akin nagyon megakadt a pártás leányok szeme s akire nagyon szívesen mosolyogtak a mamák is, tudva, hogy reá néz a tenki háromezer holdas birtok is.

Verőfényes májusi reggel volt. Viola, rezedák és százlevelű rózsák illatával telített levegő rezgett a vén szilva leveleit, a mi alatt Juci néni a férje és Vajay Józsi

társaságában élvezte reggeli kávéját. Menyus ur műértő kézzel kenegette vajjas kenyere a mézet s mosolygó, vidám arccal hall-

gatta a József gróf bohókás tréfáit.

Az utcáról bátor ügetésben haladó szekér zörgése hallatszott be az udvarra.

Menyus bácsi élen szökött föl a karszékéből:

— Itt jön az én Kálmánom!

Alig mondta ki, már is begördült az udvarra a fiatal Ecsedy négyfogatu, könnyű homokfutója.

Az öreg ur összesókolta "kedves öcsém és örökösöm", aki viszont Juci néni keztyűs kezeit megesókolván, nyájasan szorított kezét Vajay gróffal.

A kosi még alig ért az istállók elé, az öreg András inas már is oda rakta Kálmán elé a terítéket, míg Menyus ur Juci néni felé vetelkedett a szives nyájaskodásban.

— Micsoda jó szél fujt ide, Kálmánkám!

A fiatal ember eltolta maga elől az étszeréket s előhuzva ezüst pitykés spencere zsebéből a nemzeti szín bojtos makrapipát, lassan tömögtetni kezdte az eléje helyezett dohányos szitából.

Nagy sorom van nekem, Menyus bátyám — kezdte azután nagy kék szemét kérően emelve az öreg urra. — Kérőbe akarom elvinni magát meg Józsi bácsit!

A Tenky Menyus arcán boldog öröm áradt el, de nem szólhatott — Juci néni gyorsabb nyelvű volt.

— Aztán hová, kihez, Kálmánkám?

— Gábrisra — Burayékhoz!

— Megbolondultál, te gyerek!!

— Harsogott az öregasszony szava, — Hát elment neked a sütni való!

Kálmán megdöbbenve emelte néniére a szemét.

Nem ment el az nekem, kedves néném, — de háf ország-világ tudja, milyen nagyon és mily régen szeretjük egymást Ilonkával!

Az öreg asszony vastag kötőtűvel vakargatta gyér hajj fejét s a nagy okuláré mögöl pislogott az öcsére:

— És most már elakarnád venni ugy-e? Hát van neked jó dolgod, magadhoz láncolni egy kol-dus szegény leányt, mikor válogathatsz a leggazdagabbak között!

— De mikor én csak Ilonát szerettem!

— Csakhogy a szerelemből bajos ám megélni, ugy-e, Józsi öcsém!

Vajay nagyon udvarias ember volt, a világról sem mondott volna ellent az öreg delnőnek, aki egész hévvel folytatta:

— A mai világban okosan kell az embernek gondolkozni — a hogy Menyus bátyád szokta mondani, mert a holdvilágos, poétás szerelmeskedésből hamar felkopik az állunk — no nem igaz, öregem?

Az öreg égő szemekkel hallgatta életpárja érveléseit, valami különös érzés szorongatta a torkát.

— No, kedves öregem, — biztatta a felesége — szólj már te is, beszélj ennek a szeles fiúnak a fejével.

Menyus urnak a gégejére szaladt a pipa füstje, köhögés vette elő, de aztán eleget tett a felesége parancsának:

— Ugy van biz az, kedves Kálmánom — igaz van a nénédnek, fogadj is szót neki, mert ő csak a javadat akarja.

Fölkelt a székről s indult dögöve a kastély felé.

Az emelet legmagasabb terme (Folytatás a 13. oldalon.)

Virágok közt.

VIRAGLIGETBEN visz utam:
Ezernyi fény megannyi illat
köröttem játszva elszuh —
miként az álom...

Mint száz parányi lányajak
félig kinyitott rózsakelyhek
igézőn rám mosolyogtak —
s én úgy csodálom...

Méh döngicsél a lomb alatt
s a tó arcára selymek azimok
lehelnek mézes csököket —
hallgatva nézem...

Mámortól minden jóllakott
s e lakomán Lásár vagyok!
Bizar örömeinek édenkertje!
Nyit száz virágot minden percbe;
De egy se nekem!...

FOZY ISTVÁN.

A DÉDUNOKA.

IRTA: ZBORAY ALADÁR.

HA a hajdan való nagy hatalmas comes, Csák Ferke uram ő kegyelmessége lelátott volna a magas Menyországból, alighanem állandó mennydörgés reszketeti meg nagy Magyarország fölött az eget, mert lehetetlen, hogy a vitéz fővezér a legdörgőbb káromkodásban ne tört volna ki, ha meglátja yala az ő szerelmes dédunokáját, ugyanesak Csák Ferke ifju urat.

Mint egy klastromból most kilépett szende szüzike, olyan volt a 20 esztendő Ferke. Karesu, hajlékony dereku, pirulós és jámbor. Már tudniillik olyankor pirult s olyankor jött kegyetlen zavarba, ha szoknya subogott a közelében, de olyankor azután igazán egy tucat helyett pironkodott.

Máskülönben ugyanesak legény volt a talpán. Kardot, kopját, dárdat, hadi szekereit senki sem kezelte nála különben, mindezen felül pedig a leghíresebb ijász volt az egész felföldön.

A nyíl nem volt nagyon tisztelt szerszám. Amolyan sarat-tipró, toprongyos közlegénynek való fegyver volt, ur nem igen bánt vele, ha csak nem vadászaton, de ott is szívesebben járta a kelevéz, tollas kopja, süvítő gerely.

Abban az időben azonban kezdett divattá válni, hogy a gyöngye fehérebb ijást feszítsen s röpitse a nyilvesszót, akár célba, tréfa-játék kedvéért, akár pedig — a kegyetlenebb fajtájú — madár után.

Ilyen divat lévén, persze Csák Ferke (e néven immár a harmadik) nagyon kedves lett volna, tanulni vágyó kisasszonykák, gyakorolni, vadászni szerető asszonyok szemében — lett volna, mondom — ha kötélnék állott volna, csak hogy nem állott.

Nem ő, még Széchy Veronkának a harmadikáról unokahugának sem, hiába nézett rá esdeklő szemekkel (és még micsoda ragyogó fekete szemekkel), s hiába törleszkedett hozzá, mint a kezes macska.

Ferke ur nem vett észre semmit, legkevésbé azt, hogy a lány szép.

De a kis leányok szerény kivánságait külön szent kezeli a magas menyországban s az sugta meg ott, ahol II. Csák Ferkének nagyosszony oda hívta magához szelid alkonyatkor Ferke fiát, s így szólt hozzá:

— Holnaptól kezdve mindennap leckét adsz Veronkának a nyilazásból. Itt mulatnak már egy hónap óta, részünk vagyon a legatyafiságosabb vendéglátásban, te nekéd pedig még az sem jut az eszedbe, hogy udvarlására légy a kis hugódnak.

— Mivelhogy nem tudok én az udvarláshoz.

— De a nyilazáshoz tudsz?

— Ahhoz igen, ahhoz viszont ő nem tud.

— Azért kell, hogy megtanítsd rá.

Ferke akkorát sóhajtott, hogy megmozdult a tölgy ága is a feje fölött, pedig ugyanesak hatalmas tölgyek állottak az időben a murányi várban.

— Ha itt a várudvaron restelkednék a kicsi leány, lemehetek akár a Zrzavó völgyébe is. De okosan viseld magadat s azt mondom, gondját viseld annak a kicsi lánynak.

— Gyereket is dajkáljak már — duzzogott Ferke.

— Gyerekek! Hiszen igaz, hogy

tizenhat esztendő Veronka, de hát — te Ferke, van nekéd látó szemed?

— Vanni van, csak éppen hogy nem koptatom a tekintetemet a vászonelvéken. Nem szivlehettem őket.

— No, na — nem baj — morzsolta el a szót ajkai közt a nagyasszony — csak azt ne feledd, a mit mondtam. Holpap reggel majd szólj Veronkának.

— Még azt is?!

— Hiszen te vagy a férfi.

Ferke ismét neki lóditott egy fergetegszerű sóhajást s aznap ugyanesak elment a kedve még a beszédől is. Estebedkor néhány szor gyűlölkedve mérte végig Veronkát s már előre borsózdott a háta az ijesztő leckétől, de miután ismerte a regulát, reggel két puzdrával, két ijjal — felszerelve szólott Veronkának, aki kicsi hujja, hogy a nyakába nem ugrott.

Az első lecke.

— Osztán — kezdte Ferke — restelnéd, ha itt tanulgatnánk a várudvarban? Mert az a parancs, hogy ha úgy akarod, le kell veled mennem a Zrzavó völgyébe.

— Hát parancsból teszed?

— Hát miből tenném másból?

— Jósántadból.

— Ilyen léhaság nem jutott sohasem az eszembe.

— He terhedre van, ám ne taníts.

Ferke az első pillanatban nagyot akart kurjantani s a földhöz akarta vágni az összes nyilazókészleteket, de mikor a kis leány bánatos arcát meglátta, megessett rajta a szíve s bár kelletlenül, de esendően dörmögte:

— Nem halok belé.

— Akkor hát menjünk le a völgybe.

Csunya, meredek cukorsüveg a murányi várhegy. Ferke egy lépéssel előre lépett s azután jóakarattal szólt vissza a kicsi leányhoz:

— Csak jöjj mögöttem. Ha el akarnál esni, kapaszkodjál meg a vállamban. Vagy ha azt hiszed —

Nem mondta tovább, mert nem tudta, nem-e mond vele bolondot. Az járt ugyanis az eszébe, hogy neki vigyáznia kell a hugocskájára, hátha okosabb volna, ha a vállára ültetné, mint a nagy Kristóf a gyermek Jézuskát, azután levinné a völgybe. Egy jó óra alatt ott vannak, meg sem érzik.

De nem mondta ki, hanem egyenest lépett előre és pedig akkorát, hogy Veronkának hármát kellett szoknie, hogy a nyomába érjen. Nem bánta, hál' istennek, birta a lába akármeddig. Lenn a völgyben, a nagy erdő mélyén megállottak egy tisztáson s Ferke leemelte a válláról az ijást s magyarul kezdte.

— Ez az én ijjam, ez nem való nekéd. Ez jó ij. Elröpíti a nyilvesszót szélesöndes időben háromszáz lépésnyire is. Persze, ehhez marok kell, hogy megfeszítse s csipő, hogy a huzást kiállja.

— Értem.

— Ez a másik egy hitvány számszám, asszonyi kézhez illő. Most pedig ide nézz. A balesipőhöz szorítva feszít meg az ijat, azután megakasztod a hurt ott azon az öreg horgon. A vesszőt ide teszed a hasítékba, úgy, hogy a tolla hasadéka a hurra kerüljön, de vigyázz, hogy éppen a kellős közepébe jusson, mert éppen ez a fintája az egésznek. Nézz rám és csinálj utánam.

Azzal neki feszítette a nyilat a csipőjének, meghuzta a hüvelykujjvastagságu hurt, hogy csak úgy csikorgott a kettős acélpánt, azután lerögiztette a horogra.

A leány ugyanugy eszelekedett. Az ő nyilának ruganyos fapánt volt az ijja s vékony hur illett a nyilvessző hasítékába.

— Látod ott azt a mohos, vastag fadereket? Jól nézz reá. A nyilat emeld föl csaknem a válladig, azután nézz mindig a faderekre, de úgy, hogy a nyilvessző hegyén át lásd.

— Ugy van — mondta a leány.

— No akkor most rántsd el a horog ravaszát.

Megtörtént az is. Ferke nyilvesszeje egyenesen beleszaladt a faderékba, Veronkát még hemperbuckát is vágott a levegőben s úgy pottyant bele a bokrok sűrűjébe.

— Ugy-e ügyetlen vagyok? — kérdezte egy kicsit restelkedve.

— Az vagy, de nem baj, majd hozzátörök a kezéd.

— Hiszed?

Ferke vállat vont.

— No most várj, amíg visszahozom a vesszőket.

A leány várt türelmesen. Ferke visszatért, letette a maga ijját s feladván a leányt, ő kezdett célozni a leány kezével s közbe magyarázta a vessző ráfektetésének titkai.

Két dolgot kellett tapasztalnia. Először, hogy a leány nyaka esodafehér, másodsor, hogy a keze nemesak fehér, hanem bársonyos és puha.

Ez a fölfedezés kellemesen lepette meg.

Veronka ezzel ellentétben azt tapasztalta, hogy Ferkének ritka széles, domboru a melle s hogy a két karja között olyan biztonságban érezte magát az ember, mint sehol másutt a világon.

A nyilvessző pedig megembelelte magát s belerepült a fátörzsbe.

— No hallod Ferke, igazán meséte vagy, ha még az én kezemmel is célba találsz.

Ferke csak barátságosan dörmögött, mint

a medveboes, ha az ember a hónaalját vakargatja s ment a vessző után. Azután odaadta a leánynak s nézte, mint ügyetlenkedik.

Otthon azt hitte, borzasztóan fogja bosszantani az ügyetlenkedés, sőt az jutott az eszébe, hogy a nagyasszony megparancsolta, hogy szépen udvaroljon a hugocskájának.

Kicsit törte a fejét, de hirtelen kiderült az arca s a legmeghatóbb komolysággal mondta a fáradt karu leánynak:

— Igazán kár Veronka, hogy nem vagy fiu. Most azt mondhatnám, hogy olyan vagy, mint Amor.

Ezután úgy, amint jöttek, szótlanul, haza is mentek szótlanul.

A második lecke.

Másnap újra lementek a völgybe. Most már a lajkásabb oldalon vezetette a fiu a leányt a hegyről.

Lenn a völgyben azt mondta a leány Ferkének:

— Nézd csak te! Valami héja kóvályog a fejünk felett.

— Kell? — kérdezte a fiu egészen közömbösen.

— Kéne!

Nyikorogott a hur, majd pattant és süvöltve röpült el a nyilvessző. Csak úgy hasította a levegőt, azután egyszerre eltűnt.

— Ezt elhibáztad, — diadal-maskodott Veronka.

Ferke nem szólt semmit, csak rohanvást indult neki az erdőnek.

Veronka elémult s éppen sikoltani akart, amikor látja, hogy a héja fejével bukik lefelé éppen abban az irányban, amerre a fiu szalad.

Pár pere múlva jött vissza diadalmas arculattal s hozta a nyilvesszót.

— Hát a héja?

— Rusnya állat az, csak nem hozom ide, hanem a nyilvesszótmet igazán sajnáltam volna. Kitiűnő egy vessző.

Azzal elkezdtek a tanulást. Veronka ma türelmetlenebb volt, mint tegnap s így mindig Ferkének kellett céloznia az ő kezével.

Ferke a második leckén csak annyival lett okosabb, hogy megtapasztalta azt, hogy a Veronka haja roppant csiklandós természetű. Sohse szerette, ha csiklandozták, de ha az a haj csiklandozta, az nem is volt olyan kellemetlen.

Már esaknem hazá értek, amikor eszébe jutott, hogy valami szépet kellene mondania Veronkának. A tegnapi mondására nagyon büszke volt, de sajnálta, hogy már elmondta.

De hát a parancs parancs s éppen a vár kapui előtt azt mondta:

— Te Veronka, ha te lány nem volnál, meg tudnák szeretni. Igazán jó pajtás válnék belőled.

A harmadik lecke.

Némi meglepetéssel járt a harmadik lecke. Veronkának szörnyen fájtak a karjai, meg a csipője, de ezt csak lenn a völgyben árulta el. Hogy mégis tegyenek valamit, belegázoltatta Ferkét a Zrzavóba s a kövek alól pisztrángokat szedtetett ki vele. Mikor már volt vagy egy tucat fickándozó, iromba fejű, gyönyörű kék, zöld, piros

petyes haluk, akkor rözsét szedtek, tüzet raktak s Veronka megtanította Ferkét, hogyan kell pisztrángot sütni eserepikon, a mi nem kis tudomány, ha az ember meggondolja, hogy fanyáron kell megsütni ropogásra a halaeskákat.

Erre már azt mondta Ferke: — Hallod-e Veronka, engem ueese, majdnem olyan okos vagy, mintha fiu volnál.

A negyedik lecke.

Veronkának még mindig fájtak a karjai, ellenben Ferke caupa

(Folyt. a 14. oldalon.)

Két arany hajsál.

IRTA CZÓBEL MINKA.

(7)

Ez a félhangon adott felelet csak jobban tüzelte az asszony kivánságát: "Csak mondja meg a nevét, ha maga a Lucifer is lenne, ez nem változtatna semmit kigyelmed iránti hajlandóságomon".

— Jó! — hát hallottad talán hírét Dobos lovagnak?

Az asszony felsikoltott: "Szent Isten, Dobos lovag!"

— Én vagyok! — szólott Dobos — és most az Isten áldjon meg, tudom, hogy már nincs ittmaradásom.

— Ugyan hova menne kigyelmed ilyen későn? Allok szavamnak, hogy bárki legyen, nem változtat kigyelmed iránti hajlandóságomon. Dobos meghajolt előtte: "Angyal, vagy, még azoknak is a legszebbje, a legkedvesebbje. Látnod, én úgy élek mint az üldözött farkas, nincs nyugtom, nincs meleg tüzhelyem. Félnék, rettegnek, mikor én szerelmre vágyom".

— Talán akkor nem is rossz helyre jött kigyelmed? — mondta az asszony. Megijedt, de azért édes borzalom fogta el: Dobos lovag nála! ez a mesealak, az erdők királya! Máramaros és Lengyelország határán igazán sokan azt hitték, hogy ő a király.

Amália se képzelhette a királyt se szebbnek, se fényesebbnek.

Es ez a hatalmas ember szól hozzá ilyen szépen, illően, gyöngéd hódolattal!

Valóban egészen királynénak érezte magát. Először életébe jött tudatára hatalmának s iránta, ki vele tudatta, lekötöztetnek képzelte magát.

Oly szívesen róttá volna le a háját, azért a lovaghoz hajlott s halkan ismételte: "Es ha nem rossz helyre jött?" — Megtörtötte Dobos serlegét, ajkaihoz emelte, ivott pár esepet, úgy nyújtotta a lovagnak, még Iván poharát is megtörtötte.

Dobos elérkezettnek látta a pillanatot, terve kivételéhez, melyen most már oly érdekléssel függött, mint bármely saját szerelmi kalandja sikerén.

Egy pereig mintha mély gondolatokba merülne, aztán mozdulatába, tekintetében keserű lemondás, nehéz fájdalom tükröződött, mintha hangja is reszketett volna, mikor halkan mondta: "Szép asszony, én mindig rossz helyen járok. Ha belé szakad szívem, akkor se emelném tekintetem arra, kit az én legjobb emberem szeret. Nézd, milyen szerencsétlen miatad".

Iván a bortól kihevülten, nyugtalanul, feszesen ült ott! Se enni, se szólni nem tudott. Igen rosszul érezte magát, tudva, hogy róla beszélnek. Elmenni sem mert s az izgalomtól szeme nedves lett, úgy, hogy csakugyan valami szerencsétlen szerelmes benyomását tette.

Az asszony oreája kipirult, hogy majd kicsattant, hevesen ránta fehér fejkötjét s csak az egy szót vágta oda: "A szolgálád?"

— A barátom! — mondta Dobos nyugodtan és nyomatékosan.

Amália most már szöke haja tövéig elveresedett, a puha arc egy ragadozó állat kifejezését vette fel. Mintha csak tiz körmével neki akart volna menni Dobosnak, de aztán mást gondolhatott, mert visszaparancsolva heves vérért, arca ismét fehér lett, villogó szemére huzta átlátszó szembéjét s szelid hangon mondta: "Kigyelmed nagyon tréfás, nem tudom miért is akarja így megpróbálni az én hitvesi hűségemet!"

Dobos egy percére elfelejtette tervét, csak azt a villogó szemet, azt az izzó kifejezést látta. Ugy érezte, épp egy pillanatra, hogy párja ez az asszony neki: vad, erőszakos, büszke s épp egy percre megbámulta.

De most, hogy ismét a szelid, alázatos szke szépség állt előtte, mely bárgyu és engedelmes, mely után csak kezét kell kiujtani, hogy övé legyen, kinek csak azért nem kell a szolgál, mert az ur után vágyódnék, alig palástolt megvetéssel fordult el tőle: "Gyere Iván, ha az ifjasszony olyan kegyelmes, hogy ad nekünk éjjelre hajlékot, keressük fel. Nem is illedelmes, hogy két ilyen magunkfajta kóbor férfi egy ilyen tisztességes hölgy éji nyugalomát tovább zavarja".

Aztán az asszonyhoz fordult: "Igaza van kigyelmednek, csak tréfáltam. Ismeri ország-világ Winkler Amália hófehér szeplőtelen hírnevét, de hát az ilyen ordas farkas, mint mi vagyunk, hogy tudna ilyen gyenge violával bántani? Durva a kezünk, esetlen a tréfánk, az erdőben, a rengetegben hogy is tanulnánk meg a szépen szólás mesterségét?"

Amália ismét felvidult: "No hiszen értem én a tréfát, nem is haragudtam, csak úgy tettem magamat. Igyék hát még egy pohár bort kigyelmed!"

De Dobos már az ajtónál volt: "Nem merek maradni, mert ha a bor józanon is hagyna, megrészegítne a hugomasszony szép szemem". Ezzel kiment s Ivánnal az istálló felé tartott.

De az asszony utána szaladt:

"Nem oda nagy jó uram, itt a benyilóban a két medvebőrön jobban elpihenhet". Kívánatos puha fekhelyet mutatott neki s Dobos, ki igazán fáradt volt, reá vetette magát, míg Iván az istállóba ment, a lovak mellett aludni.

Amália egy pereig állt a küszöbön, mintha valamit várna, aztán beesapta a nehéz tölgyfa ajtót, fehér kezeit ökölbe szorítva, visszajött az sziszegte: "Verjen meg az Isten! No várj csak! No várj csak!"

VII.

Winkler Amália álma.

Amália soká nem tudott elaludni, nyugtalanul hánykolódott ide-oda, nem lelta helyét. Előbb meleg volt, ledobta a takarókat. Hogy egy kicsit úgy feküdt, megborzosgatta a hideg, ismét magára huzta. Hideg lába ujjait térdá hajlásában melengette. Már a kakasok az udvarban hajnalra kukorékolnak, mire elsunnyadt. De alvása is nyugtalan volt, mert egyik tarka álom a másikat kergette.

Brassóba álmolta magát, az erélyes kőházba, a kis virágos kertbe, két hajadon lánytestvére mellett, mind szépek voltak és fehérek, épp mint ő. Azt a napot látta felvirradni, mikor jött az öreg Grineus Mátyás, hogy megkerje kezét, ő nem is ismerte, a magister isak a templomban látta egyszer s mikor apja mondta neki: "Ennek a tisztés uri embernek leszel a felesége", megborzott vén, fonnyadt arcától, kopasz, összeasszott koponyájától.

Egész nap, egész éjjel sirt, de nem sokat ügyeltek reá, anyja is, a leányok is hozzáláttak szabásvarráshoz. Sok kész ruha, fehérnemű is volt már a gondos anyá ládáiban eltéve leányai számára, ha szerencséjük akad.

Igy a magisternek nem kellett soká várni az esküvőre, nem is volt ideje, mert már két hét múlva elhagyta Brassót s magával vitte Amáliát, immár hites feleségét.

Esküvője napjáról álmolt az asszony, de egyszerre nem Grienus Mátyás, hanem Dobos lovag állt mellette vőlegényként s szerelmes édes csókokat adott neki,

ő pedig szégyenlősen, boldogan viszonozta. Eppen a jegykendőt akarta neki adni, akkor vette észre, hogy egy kigyó volt belekötve, de ő úgy tett, mintha nem látná s mégis odaadta Dobosnak. A kigyó lassan kicsuszott a kendőből, a lovag nyaka körül csavarodott, mindig nagyobbra nőtt, végre már körül fonta egész alakját s mikor már többé nem birt mozdulni, egyenesen szíven mara, hosszú méregfogával, mely hegyes és éles volt, mint egy tör.

Amália borzadva ébredt fel, hideg verejték volt homlokán s remegett tollupárnás ágyában: "De milyen bolond álom! mit is jelenthet? Mit tartozik reám ez az ember, ki éppen hogy pár órára utamba jött! Talán már itt sines! Vinné is az ördög, hogy ne is kerülne többé szemem elé!"

Kinyitotta az ablaktáblát, melynek szivalaku kivágásán beömlöttek a napsugarak.

Egyszerre fény és világosság öntötte el a szobát. Amália álmatlan szemének fájt a fény, visszahúzódott s kinyitotta a benyiló ajtaját. Óvatosan nézett a medvebőrök felé. De a fekhely üres volt, bár látszott a bőrökön az éji nyugalom nyoma. Az is látszott, hogy hánykolóhatott, ki rajtok feküdt.

Se Dobos, se cimborája nem volt már sehol, se fent a házban, se az istállóban, se az udvaron, csak patkányok vezettek az ismét bereteszelt kapu felé.

Hogy mehettek ki? Hiszen a zár csukva volt, a kulcsot pedig ő hordta a keblén.

Csak nem merészkedett be hozzá éjjel? Csak nem voltak igazak azok a csókok, melyekről ő álmolt.

Tüzesre kipirult, maga sem tudta, haragjában-e vagy szégyenlős boldogságában?

Aztán eszébe jutott, hogy hiszen Dobos előtt minden zár megnyílik, azonnal lehült indulatja. Üresnek látszott neki a ház, az udvar, mint még soha ezelőtt asszonyéletében.

Hozzáfogott a szolgálóval takarítani, de ebben sem lelta örömét, csak perelt, csak nyugtalanodott. Aztán a veteményes kertbe ment szűtést hozni, de ott se állta sokáig. Végre — bár kerülgette egy ideig — leült a medvebőrökre. Mintha még meleg lenne a lovag álmától!

Az asszony leborult a kerevetre és sirva fakadt, ismét maga se tudta, haragjában-e, hogy a lovag ötlet csuffá tette, mikor szerelmes szavát meg nem értette, de még inkább, mikor annak a paraszt lajhónak szánta, vagy pedig bánatába, hogy ezt a szép embert soha sem látja többé.

(Folyt. köv.)

ÓHAZAI MINTAJU ELŐRAJZOLT KÉZIMUNKÁK.

Abrozok, futók, kastni takarók, párnahajak, konyha díszek, pázsa kendők, komakendők, nyújtófa takarók, házi áldás, ágyterítők és mindenféle színtartó pamutokat a legzebb kivitelben és jutányos áron szállítok.

Postai megrendeléseket azonnal eszközölöm a pénz előre való beküldése vagy utánvét mellett. — Meg nem felelő árut becserelem. Tisztességes kiszolgálásomat bármely trentoni vagy roebingi család igazolja.

DÉNES LIPÓT

113 So. Montgomery Street,

Trenton, N. J.

76—Jun 1

SZÉPSÉGAPOLÁS

Egyéni öltözködés.

(Folytatás.)

Összhang törvények.

Eppen mert a női öltözködésben oly nagy szerepe van a dizselgésnek, a célszerűtlenségtől látszólag felmentett, illetve egy más célszerűséget, a hatásosságot szolgáló esztétikumnak, azért tapasztaljuk éppen itt a tet-szézi vágy s feltűnési viselkedés féktelen csapongásait.

Az összhang törvényeit a nők sokkal gyakrabban bontják is meg öltözködésükkel, mint a férfiak. Az összhang első törvényeként jeleztem azt, hogy bizonyos harmoniának kell uralkodnia a test szépségfoka és az öltözék igényessége közt. Azt jelenti ez, hogy ha egy ruh. idomtalan, vagy akárcsak jelentéktelen külsejű nő a dival legutolsó rügyedéseivel tele-rakott mezt ölt magára, ez kínosan összhangtalan benyomást kelt. Ki nem nevetett már azon, hogy vézna, görnyedt, kicsi, össze-visszagörbült testű férfiak díszmagyart öltvén maguk-ra, a harcias pompa és hódító daliás-ság összes kelleit párosítják isten-adta lényük szánalmas szegénység-gével? Nos, amit férfirészről csak a törvényhozási testületek megnyitó napján, főispáni installációkon, vagy más ritka alkalmakkor lehet tapasztalni, az a női részről minden nap, s minden utcasarokról felénk integet. Hány-szor látjuk, hogy nők testük va-rázstalanságát vagy sivárságát a di-vatosság és öltözködési pompa fék-telen túlzásával igyekeznek ellensu-lyozni? Különösen Párisban s az ele-gancia más nagy sétatályaiban lehet látni ruh. vén, sőt esetenül torz lé-nyeket, amint a divatosság palástjá-ba burkolózva igyekeznek elfejejteti varázstalanságukat. Nem is kell mondanom, hogy éppen ellenkező ha-tást érnek el. Szánalmas, sőt kínos benyomást keltenek. E túlzások el-riasztó volta arra int, hogy nem a mi-nél divatosabb s minél gazdagabb, hanem magának a testnek szépség-mértékéhez alkalmazkodó öltözködés a helyes. A ruh. embernek le kell arról mondania, hogy hódító külsővel bir-jon, mivel ezt semmiféle öltözködési ügyeskedéssel el nem érheti.

Kalap és ékszer.

Nincs egyetlen ruhadarab sem, a melyben a női divatnak féktelenség-re, szeszélyességére, az ellentétek ked-velésére való hajlama oly szabadon érvényesülne, mint a kalap terén. S ez érthető is. A kalap az a ruhadarab, amely az öszszetek között éppen a nő-nél talán legkevésbé szolgál testővési célokat, s így legkorlátlanabban vál-hatik a testdíszítés tárgyává. S való-ban azt látjuk, hogy míg éppen az utóbbi időben a női öltözködés terén lagadhatatlanul kezdett érvényesülni valami enyhe észszerűség, a kalap megmaradt a szélsőséges tombolások objektumának. Csak néhány éve éltük át a malomkerék nagyságu kalapok divatját, melyeket most legújában az egész kicsiny kalapok követtek. De legyünk elkészülve arra, hogy a kalap gyártásából és kalapkereskedésből élő iparosok és kereskedők igyekezni fognak nemsokára újra nagy kalapo-kat lanszírozni. Nem akarom most részletesen tárgyalni azt a kérdést, mi szöb: a nagy vagy kis női kalap. Nagy francia lapok valóságos népszavazásokat rendeztek emez óriási probléma megoldása érdekében, de nem tudtak azért ebből se valami végérvé-nyes törvényt leszűrni. Ridég dogma-fizmussal különben nem is lehet ezt a kérdést megoldani. Helyesebb tehát az egész ügyet az egyéni öltözködés problémája alá utalni.

(Folytatjuk.)

Veronika néni.

(Folyt. a 5. oldalról.)

uramból derék férj válik; való-sággal tenyerén hord, igazi gent-leman s nagyon jövedelmező üz-lete van. Képzeld csak, a chicagói fényképész, akinél levettettük ma-gunkat, nem is akarta elhinni, hogy huszonnégy évesnél idősebb vagyok — én, akinek már tizen-két éves leányom is lehetne! Lá-tod, kedves öcsém, a te nagyné-néd az üdítő amerikai levegőn uj-ra megfiatalodott. Ird meg anyá-dnak, hogy új, boldogító élet vir-radt reám, hogy a világ soha se trnt fel előttem olyan rózsásnak, mint most. Csak egy Amerika van! Ő beszélje rá Hagemann Ti-pit is, hogy jöjjön a mi pompás országunkba. A szegény Erzsi, a

ki már olyan régóta gyászolja életét, szintén bízzék és jöjjön át. Ő is talál itt férjet. Annyi sok derék gentleman lőt-fut itt, akik öt felesége is eltarthatnának, és mégis magánosan kell tengődniök. Egy jóra való német leányra néz-ve itt, még ha régen levetette is rózsaszínű hajdon ruháját, soha se késő. Never to let! Most erősen neki adtam magamat az angol nyelvnek; ha visszatérünk az uta-zásból, lessons-t veszek. Tehát ezerszer csókollak, kedves jó öcsém, maradj te is ebben az or-szágbán, még bioznyára feléd is mosolyogni fog a szerencse! America forever!

Végtelenül boldog nagynénéd;
VERONIKA.

ÖZVEGY NŐ. — Levelemben nem tesz arról említést, hogy kőrőjét szereti-e, vagy sem. Fel kell tehát tétel-nem azt, hogy nem szerelmi házasa-gról van szó, hanem arról, hogy két ember, aki egymással rokonszen-veszik és külön háztartást vezet, okos dolognak tartja, ha az élet gondjait és örömeit egymással megosztja és ebből a célból házasságot köt. Ha csakugyan így áll a dolog, akkor természetesen úgy kell megbíralni a helyzetet, hogy megállapítsuk, vajlon csakugyan okos dolog lenne-e, ha egybekelneünk s nem-e volnának en-nek a házasságkötésnek akár öre, akár gyermekeire nézve kellemetlen következményei.

Terka néni nem ismeri az ön kőrő-jét. Nem tudja róla, kicsoda, mico-da, mennyiben lehet megbízni benne és el lehet-e binni neki, hogy a há-zasságkötés után is ugyanolyan szeretettel fog gondolni öre és gyer-mekeire mint most, amikor házasodni akar. Fel lehet-e tételni róla, hogy akár szereti őt, akár nem, lelkiis-meretesen fogja gondolni családját, ami tulajdonképpen nem is az övé.

Terka néninek tehát nem lehet más kép hozzáállni a dologhoz, mint nagy általánosságban, hasonló esetek megfigyelése alapján.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen házasságok nem mindig szeren-csések. Addig még jól megy minden, amíg nem születnek gyermekek. Mi-helyt azonban ebből a házasságból is származik gyerek, azok a gyerme-kek, akik az első házasságból származnak, azonnal megérik a válto-zást, ami helyzetükben történt és szenvedni kezdik a mostohagyermek-

kek sorát. És ez természetes is. Ter-mészetes azért, mert az apa nem szeretheti úgy más gyermekét, mint a sajátját. Ez emberi dolog és csak nagyon jól nevelt, nagyon intelligens emberek képesek arra, hogy szerete-tüket — legalább látszólag — egy-formán osszák el a különböző származású gyermekek között.

Az anya azonban mindannyiuknak édes anyja, tehát egyformán szereti valamennyit. Mihelyt egyiket, vagy másikat mellőzni látja, vagy pláne bántalmazni, védelmére kel és ebből nagyon sok esetben támadnak olyan bajok, amik végkép elmérgesíthetik az életét és tönkreteszik a gyermekek jövőjét is.

Ezzel azonban nem mondja azt Terka néni, hogy ennek okvetlenül így kell bekövetkezni, azt azonban igen, hogy minden özvegy asszonynak, akinek gyermekei vannak, jól meg kell gondolni, hogy férjhez menjen-e újra, vagy nem.

Terka éniének nincs más tanácsa, mint az, hogy úgy cselekedjék, ahogy legjobbnak látja. Őn tudja, hogy mi-lyen ember a kőrője.

SZERENCSETLEN. — Ennyire hiányos információk alapján nem le-het tisztán látni. Ne is várjon Terka néniül tanácsot, vagy választ addig, míg bővebben nem számol be a do-logról. Irjon újabb levelet és írja le hüen, kimerítően a helyzetet. Akkor szívesen válaszolok önnek.

BUDAPESTI. — Konyhaügyekben a KONYHA rovatban kap utbaigazi-tást, ha hétről-hétre szorgalmasan át-nézi. Tegye ezt.

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten vá-laszol Terka néni.

A TEST MEGEDZÉSE.

A test célirányos megedzésére egy angol orvos a következő tanácsokat adja: Ne hordjunk túlságosan meleg ruhát. Ágytakarónk könnyű legyen. Naponta egyszer-kétszer, 5-15 percig légkurát tartunk. Reggelként hirtelen ugorjunk bele a 20-27 Celsius-fok meleg vízzel telt kádba, rögtön

jöjünk ki s a nélkül, hogy megszári-tanánk testünket, feküdjünk vissza az ágyba és maradjunk ott félórái-g. Mig alszunk, ablakunkat hagyjuk nyitva. Korán keljünk. Tornázzunk és végezzünk testi munkát a szabadban, vagy jó szellős helyütt.

A valódi Sihaluzki-féle szeplő, hajfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KALMAN** gyógyszerárában, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással **EGY DOLLAR.**

KONYHA

Burgonya purée leves zöld babbal.

Hozzávalók: 1 és önyolcad font burgonya, 5-16-od ounce só, 2 és egy-nyolcad quart szárnyas húslé, 7 ounce zsemlyemorzsa, 1 pint sűrű tejfölös szósz, 1/2 font bab, 1/2 pint tejföl.

Hámozzuk meg a burgonyákat, friss vízben mossuk le s ha lecsöpögött, rakjuk egy lábásba, hintsük be sóval s annyi vizet töltünk rá, hogy befődjé, ha félig megfőtt, töltjük le ró-la a vizet, s a szárnyas húslében fő-zük egész puhára s törjük át a szítán. Most a puréhez kavarkjuk el a zsemlyemorzst, a tejfölös szószt, s folytonosan kavarkva, forraljuk föl; ha felforrót, huzzuk a lábást a tűz-hely szélére s egy órán át főzzük to-vább, a habot gondosan leszedve. Er-ge ismét szítán áttörjük az egészet s közben a zöldbabot megtisztítva, föl-metéljük, sós vízben megfőzzük, s ha lecsöpögöttük, tegyük a levestáiba, öntsük rá a levest és habarkjuk belé a tejfölt.

Foghagyma mártás.

Hozzávalók: disznózsir, foghagyma, husleves, liszt.

Csináljunk világos barna rántást, adjunk belé kevés foghagymát, fi-homra metélve, töltjük föl levestel, forraljuk egyszer föl s törjük át szítán.

Marhahus szeletek. (Beefsteak.)

Hozzávalók: marhahus szeletek a melléből, vöröshagyma, petrezselyem, burgonya purée, ehhez 8 burgonya, 2 ounce vaj, zsir.

A husszeleteket verjük meg s mos-suk ki jól, aztán vágjuk szög vékony szeletekre és sózzuk be; rakjuk sült tepsire egy máris zöld petrezselyem-mel s vöröshagymaszzeletekkel, csi-petnyi borssal s zsirban süssük ki úgy, hogy a hagyma ne barnuljon nagyon meg. A puréét pedig így csináljuk:

Hámozzuk s mossuk meg a burgo-nyát, metéljük szét és főzzük meg puhára, vajjal együtt törjük péppé, nyomkodjuk át szítán és meleg helyen tartuk a tálalásig. Tálaláskor a Kész husszeleteket rakjuk koszoruba a fál zselén, a pépet pedig öntsük a közepére, tetején a vöröshagymával s petrezselyemmel s öntözzük be a sült zsirral.

Csirkepörkölt tarhonyával.

Hozzávalók: csirke, vöröshagyma, zsir, 3 kanál só, paprika, pörkölt tar-honya.

A tisztított csirkéket szeleteljük föl, mossuk meg és csurgassuk le; aztán kockásra vágott vöröshagymát egy kevés zsirban pirítsunk meg, ad-juk belé a csirkét, a sőt és pároljuk benne puhára, párolás közben egy-egy kanál vizet töltve alá, hogy le ne égjen. Mikor a csirke megpuhult, főzzük le róla a vizet mind.

Most a tarhonyát egy lábásban a zsirra tesszük, megpörköljük, aztán annyi vizet töltünk rá, hogy ellepje, főzzük el rajta és sózzuk meg. A kész csirkét öntsük levéllel együtt a tá-lra, rakjuk körül tarhonyával s adjuk asztalra.

Turós lepény, magyar.

Hozzávalók: tészta; 2 font liszt, 1 font vaj, 1 ounce tejszín áztatott élesz-fő, tejszínkeves só, 4 tojásszeke. Tölte-lék: egy tányérka friss turó, 7 ounce liszt, egy kékhegyi cukor, kevés só, 1 quart édes tejszín, 10 tojássárgája.

Tegyük a lisztet egy nyújtódeszká-ra, keverjük hozzá a vaját, élesztőt, cukrot, sőt, tojássárgáját s annyi lisz-tet, hogy kemény tésztát kapjunk be-lőle s kelesszük meg. Most nyonjuk ki jól a turót, törjük át egy szítán, tegyük a többibe s keverjük össze jól. A tésztát pedig felujjnyi vastagra nyujtsuk ki, helyezzük egy sütőplé-h-re s a turós keveréket kenjük el raj-ta simán, a szélét köréskörül hajlít-suk föl és süssük ki. Ha kisült, vag-daljuk négyszögű kockákra s cukor-ral behintve, adjuk föl.

Tudományos apróságok.

VADÁLLATOK ÉS EMBEREK

A Afrika az igazán Eldorado s oda siet sportszenvédélyt kielégíteni minden Nimróa, aki csak ehhez a költséges sport-hoz anyagi eszközökkel rendelkezik. Ezen kétségtelenül helyesnek látszó vadásztheoria nyomán azonban a laikus világban az az általános hiedelem kapott lábra, hogy a legsötétebb Afrika ember nem járta rengetegei a vadak legjobb és igazi buvá és tenyészhelyei és így Afrikában él a legtöbb s az emberre nézve is veszedelmes ragadozó vadállat. Am ez a föltevés sehogy sem állja meg helyét, a valóság az, hogy a fekete világ-rész egyes vidékein és országai-ban az állandó aadás és a már embertelen mérsárlássá fajult ok-talan vadüldözés következtében annyira megfogyott a veszedel-mes ragadozó vadak állománya, hogy az egyes protekturátust vagy uralmat gyakorló államok kormányai elérkeztek látják az időt arra, hogy a vadállatok védelmére is gondoljanak s evég-ből egymással érintkezésbe is lép-tek aziránt, hogy egyöntetűen el-járva, törvényhozási intézkedé-sekkel állják utját a hallatlan ará nyu véres vadállat-pusztításnak és a vadállat-állomány teljes kipusz-tulásának. Ellenben világos tény a statisztika szomorú számadatai által is kétséget kizáróan bizonyí-tott gazság, hogy manapság Kelet és különösen az angol uralom alatt levő Inda az emberre vesze-delmes ragadozó duvadak és még-inkább a mérges kigyók, a kobra-k

hazája, úgy hogy Ke- az előretöre civilizá- cio dacára is az emberpusztító, vadállatok valóságos paradicsó-mának nevezhető. Pedig nem mondhatnók, hogy az angol kor-mányzat ne tenne meg minden le-hetgt, hogy a vadállatok vesze-delmet csökkentse, sőt valóságos harcot üzent a veszedelmes mér-ges kigyóknak, a vérengző tigris-eknek stb. Am mindennek-dacá-ra a helyzet nemhogy javult vol-na, de sőt lényegesen rosszabod-dott s az embernek a veszedelmes ragadozó állatvilággal folytatott harca minden kétségbeesett erő-feszítés dacára is még most sem tekinthető befejezettnek, mert az eddigi eredmény majdnem semmi, vagy legalább is sokkal kisebb, semhogy az emberpusztító duva-dak létszámában tetemesebb csök-kenés vagy az általuk okozott em-berhalalozások apadása volna konstatalható.

Az indiai kormány már az el-múlt század közepe körül megin-dította a harcot az emberpusztító duvadak ellen s jelentékeny, sőt egyes esetekben szinte fejedelmi jutalomdíjakat tűzött ki a vad-állatok lejtgi részére. Így egy em-berevő tigris után 250 dollárt, egy veszedelmes vad elefántért 170 dollárt, egy közönséges királytigris-ért 100 dollárt, egy medvéért 20 dollárt, egy farkasért vagy hié-náért 5 dollárt és egy-egy mér-ges kigyóért 5 dollárt. És ezek a jutalmak nem is maradtak hatás nélkül, sőt valóságos versengés indult meg utánuk, hogy az évek

hosszu sora alatt töméntelen sok elpusztított vadat szolgáltattak be s fizetett utána a kormány juta-lomdíjakban óriási összegeket. Am mindennek dacára a vadállatok által okozott kártételek arány száma alig csökkent, sőt beállt most utóbb az a lehetetlennek vélt eset is hogy a kártételek még a régi idöket is messze meghaladó magaslatra emelkedtek.

Az 1866—1869. években (amióta pontos hivatalos statisztikát vezetnek róla) csak magában a madras-i kerületben 888 embert és 52.500 darab állatot öltek meg és faltak föl a fenevadak, holott ugyanebben az időben a jutalom-díjért versenyző beszüllöttek és idegenek elejtettek és beszüll-gattak 1027 darab tigris és pár-ducot, 774 medvét, 535 hiénát és 160 farkast és rengeteg nagyszá-mu mérges kigyót. A ragadozó duvadak eloszlása és előfordulása különben nem egyforma, sőt óriás eltéréseket mutat. Így például a mig Dél-Canora tartományban a föntemlített idöközben 499 tigris és leopárdot, a curnuli kerületben azonban csak 28 darabot löttek le és irtottak ki, addig a nagy ki-terjedésű ország egyes más vidé-kein oly nagy számban élt és ga-rázdálkodott a tigris és más du-vad, hogy fegyver nélkül senki sem mehetett ki a szabadba s az emberek is csak fegyveres őrizet mellett s állandó puffogatás köz-ben dolgozhattak a mezőkön.

A ragadozó nagy vadak által okozott veszedelemnél sokkalta nagyobb veszélyt képeznek és ir-

tóztos pusztítást visznek végbe az emberek közt a mérges kigyók, amelyek állandóan rettegésben tartják az amugy is nyomorral küzdő lakosságot. Csak magában Madras tartományban az 1866—69. évek alatt több mint 700 em-ber pusztult el kigyómarás követ-keztében, holott ugyanez idököz-ben a tartomány területén 21.000 darabot jóval meghaladó kigyót ütöttek agyon és tettek ártalmatlanná.

Es hogy Kelet-Indiában a ra-gadozó fenevad és kigyóveszede-lem milyen kevéssé van csökke-nőben, arra élénk fényt vet az, hogy például az 1902. évben a brit kormánynak 3000 olyan ha-lálesetet jelentettek, amelyek a ragadozó fenevadak vérengzése következtében álltak be és 24.621 olyan halálesetet, amit kigyóma-rás okozott. Hallatlan szám, ami-nél csak éppen az a borzasztóbb, hogy ez a szám nem egyedül álló véletlenség, hanem majdnem év-ről-évre megisméllődik. Az 1901. évben India területén a ragadozó fenevadak 2959 emberéletet oltot-tak ki, amely számból 899 embert a tigrisek marcangoltak szét, 338-at a farkasok, 77-et a leopárdok, 95-öt a medvék téptek szét, 40 embert az elefántok gázoltak ha-lálra, 27 ember pedig a hiénák-nak esett áldozatul, mig 1230 em-bert a sakálok, krokodilusok és egyéb fenevadak ragadtak el.

(Folytatjuk.)

A dédunoka.

(Folyt. a 9. oldalról.)

nyilazhánám volt. Maga sem tudta, mi bujt belé, de úgy érezte, hogy meg kell szeretetnie a nyilazás. művészetét a hugocskájával.

A veszett iramodással menekülő mókusokat odaszegelte a fagallyakhoz, ökörszemet lött le a sövényről, ürgét a lyuka előtt, sárgarigót röptében, sőt egy fi-cánkó, elvillanó pisztrángot is keresztiülszurt a nyilvesszőjével.

Veronka nem győzött eleget bámulni.

— Hej, ha én ezt valaha így megtanulhatnám.

— Megtanítlak rá, ha nem tudom, mi lesz is, — s hogy igazán gyakorolja, most már ő ajzotta fel a nyilat a leánynak s a háta mögé állva, úgy tanította célozni.

Igy azután nem igen fájdulhatott azonban a kicsi lába, úgy, hogy a derekát kellett ölelnie Ferkének, hogy feljusson a meredek murányi hegyre.

— Aztán holnap is fog fájni a lábad s nem megyünk le a völgy-be?

— Örülsz te annak Ferke?

— Mán ilyen bolondot ne mondj, mert megharagszom.

— De ha fájni fog, mit tegyek?

— Tagadd el. Ne félj! Levisz-

lek én ölbe is a völgybe, meg föl is hozlak és hogy az erdőben meg ne fájduljon a gyökereken a lá-

bad, inkább virágot szedek veled a réten. Mert — nem tudom,

hogy van az, de — ne neved ki Veronka — borzasztóan szeret-

ném, ha nekem olyan gyereke-

im volna, mint te, akit elbabuskál-

jak.

Az ötödik lecke.

Ugy is történt, amint előre meg beszélték. Veronka eltagadta, hogy a lába fáj, Ferke pedig ölb-ében vitte le a hegyen. Nem volt nehéz a kicsi mégis úgy gyöngyözött a Ferke homloka, mint a fák eső után.

Nagyon is kifárasztalak Fer-

ke. Tégy le, eljárak én gyalog is.

— Te volnál nehéz? Ugy visz-

lek, mint a pihét.

— No, no. Verejtékes a hom-

lokod.

— A melegtől, de nem a fáradt

ságtól. Te, Veronka, el nem fá-

radnék én a világ végéig sem.

Lelekemre!

Lenn a pázsiton megpihentek.

Ferke a hurocolást, Veronka a

hurocoltatást pihente ki.

— Összeráztalak? — kérdezte

Ferke kiesít aggodalmasan.

— Mi tagadás, a nyereg sem

ráz jobban. De úgy szeretnék a

hurocolásért adni neked valamit.

— Nines ám semmid.

— Keresek neked szép virágot.

Kéket-e?

Ferke a fejét rázta.

— Sárgát?

Ferke megint a fe

— Szép fehérét, ug

Ferke csak rázta a fejét.

— Hát milyent? Pirosat?

— Azt! Olyan pirosat, mint az

ajakad.

Veronka elpirult.

— Vagy mint az orcád, olyat.

— Nem igen nyil ilyen virág a

réten.

— Már pedig én látok egyet.

— Hát vedd el.

Ferke odatértelt a leány elé s úgy nézte gyönyörködve, félén-ken, remegve, szomjuhozva, üd-vözölve — mindezt egyszerre. Az-után a két tenyere közé fogta a leány arcát, egy kiesít az ég felé emelte az orrocskáját; azután hirtelen, odasimult az ajaka azok-ra a piros, égő ajakakra.

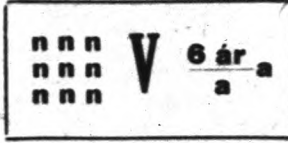
A hatodik, hetedik, nyolcadik, stb. lecke.

Hiába tudták ezt a leckét ki-vülről, minden nap gyakorolták. Elkezdtek a várhegyen, mikor le-felé indultak s végezték a vár-kapuban, amikor felértek, sőt — uram fia — a várudvarban is csak ezt cselekedték, benn a kas-télyban is, az ebédlöben, a nagy szálában, a lépesökön, a tornácon, az ágyas-házban, mert hogy már régen férj és feleség voltak ak-kor, s még mindig úgy érezték, gyakorolniok kell ezt az édes leckét, amely á-b-e-je a boldog-ságnak.

REJTVÉNYEK.

1. BETJREJTVÉNY.

Beküldte: Sándor Jánosné, Cleveland, O.

2. VERSEJREJTVÉNY.

Beküldte: Osváth Ferencné, Cleveland, O.

Kikhez gyermekszív vonzódik:
Ez a nő a legedesebb,
Ugy szeretjük, hogy szeretni
Senkit jobban nem lehet.

Egy betű elébe még! Bár
Akkor is csak nő marad.
De mily nő! Az ember töle
Ezse nélkül elszalad.

3. PÓTLÖREJTVÉNY.

Beküldte: Sántha Lajos, Norfolk, N. Y.

—unka	—tel
—ga	—agy
—ap	—érő
—ob	—lek

—ene	—ép
—ada	—per
—ster	—ályog
—ete	—let
	—átony

A megfejtők között három érdekes könyvet sorsolunk ki.

A megfejtések május hó 24-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelező-lapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve beküldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne irjanak.

Május hó 4-én megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései: 1) Kikötő; 2) Felleg borult az erdőre; 3) 60 galamb.

Helyesen fejtették meg: Cser István, Akron, O.; Bundás János, Cleveland, O.; Borbás Jánosné, Pittsburgh, Pa.; Bukta Lukács, Wharton, N. J.; Csernik S., N. Tonawanda, N. Y.; Hajdu Jánosné, Milwaukee, Wisc.; Gajda Illés, Chicago, Ill.; Drodz Mátyás, Youngstown, O.; Sándor Jánosné, Cleveland, O.; Vadász Ferenc, Kulpmont, Pa.; Szpisják Mihály, Everson, Pa.; Balog Péter, Whiting, Ind.; Benke János, Whiting, Ind.; Petro Margit, Galeton, Pa.; Kozma József, Cleveland, O.; Holcay Sámuelné, Pittsburgh, Pa.; Kosa János és Mariska, Cleveland, O.; Matuscsák Sándorné, Scranton, Pa.; Winlartz Kati, So. Bejhle-

hem, Pa.; Bakos Pál, Cleveland, O.; Bokor Istváné, St. Paul, Mo.; Koch Ferencné, Chicago, Ill. Gegő Sándor, Pittsburgh, Pa.; Oláh Irma, Youngstown, O.; Tóth Rózi, Chicago, Ill.; Mészáros Lajos, Atlanta, Ga.; Herk Antalné, W. Detroit, Mich.; Pál Mihályné, Hammond, Ind.; Ormós József, Cleveland, O.

A pályázaton kitűzött díjakat sorshuzás útján Borbás Jánosné pittsburghi, Drodz Mátyás youngstowni és Bokor Istváné st. pauli előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

M. Y. Friedman. — Ilyen dolgot nem kézbe-sít utánvét mellett a posta. Tessék a pénzt beküldeni, kívánságának azonnal eleget teszünk.

Sándor Jánosné. — Az egyik, egy kis átirással azonnal helyet kapott. A másik jóval gyengébb, bár ezuttal ez sem volt nagyon erős.

Holden. — Ehez a dologhoz nem értünk. Kérdezőködjék a vállalat irodájában. Ott bizonyosan szívesen informálják az ügyek állásáról, hiszen érdekükben van, hogy a munkások ezeket tudják.

Szabó István. — Jó. Nemsokára közlése kerül.

Holub Mihályné. — Tessék beküldeni, ha jó, akkor szívesen közöljük.

Két legény. — Fogadásokat csak akkor döntünk el, ha legalább egy dollárt beküldenek jótékony célra. Az adományt nyugtázzuk a napilapban, de kérjük megjelölni, hogy milyen célra fordítsuk.

Menyus bácsi szerelme.

(Folytatás a 8. oldalról.)

volt Menyus bácsi tuskulániuma. Költői rendtelenségben álltak ott a burorok, hírlapok és könyvekkel borított asztalok s a terem díszes, egy reneteg hosszuszárnyu zongora.

Íde indult az öreg ur. Az ablakon még egyszer kikukuskált — ott ülnek-e még a többiek a szilfa alatt s mikor meggyőződött, hogy a felesége még mindig folytatja a neki tulajdonított böles principiumok fejtegetését — vigyázva felnyitotta a zongora tetejét s a hurok közül előkerített egy kis csomagot, amiből egy halványuló akvarell arekép került ki.

Bájos szöke fiatal leányt ábrázolt a kép. Menyus bácsi oda helyezte a hangszertartóra s maga szembe ült vele s elkezdte áhítattal nézni. Szemei lassanként elborultak — elfutotta őket a könny. Hörgő zokogás tört fel az ősz ember kebeléből s fejével ráborult a billentyűkre, hogy az öreg klavikordium is felnyögött.

Kálmán az öreg után sompolygott, s ott találta a zokogó embert a szép Dobronyi Juci areképe előtt.

— Bátyám, kedves, jó Menyus bátyám, mi baj van?

A fiatalember jól ismert, kedves, nagyon szeretett hangjára Menyus réveteg tekintettel állt fel, lassan megfogta az öccse két vállát s míg szemeiből babszem-

nagságu, kövér könnyeseppék peregtek öreg ábrázatja redőin, a zokogástól elfuló hangon susogta:

— Nem mondám igazat, hazudtam az iméni! Ne higgy te senki-nek, ne hallgass csak a szived szavára. Vedd el akit szeretsz és legyél egy napig, egy óriág boldog a szived választottjával, az az egy órai boldogság elég arra, hogy megédesítse az élet minden keserűségét. Kálmán! elhiszed-e, hogy én oda adnám szívesen az életemet, a lelkeim tulvilági üdvösségét, ha egyszer megcsokolhattam volna szíved szerint az én szép Jucim rózsás ujjait — de nem csokolhattam meg soha —

— És e fájdalom emlékre, semmivé vált szerelme boldogtalan történetének felidézésére újra előfogta a göresös zokogás és zokogott, zokogott keservesen.

A fájdalom ilyen hatalmas kitörése megrikatta a fiatalembert is, aki meghatva simogatta az öreg gyér, fehér fűrtjeit.

Végre összeszedte magát az öreg ur, megtörülte könnyben uszó szeméit. Óvatos kezekkel becsomagolta az areképet s elrejtette ujra a hurok közé, mialatt könnyein át mosolygott az öcsére:

— Elteszem az én szép Jucikám areképet, nehogy az én jószágos Jucikám elé kerüljön — mert még megszorodna miatta —

Ez volt Menyus bácsi életének a tragédiája. A szép Jucika — az elérhetetlen ideál és a jó Jucika, a hűséges élettárs és odaadó barát. A költészet és a próza. Miért kellett, hogy éppen a költészet tegye boldogtalaná...

Mire a két férfi visszakerült a szilfa alá, akkorra Menyus ur már teljesen visszanyerte önmagát s rendes jó kedélyét és Juci néni el nem tudta gondolni, mi furja a férje fejét, hogy minden áron meg akarja próbálni a Kálmán lovait? A fekete kávé után

Az öreg.

(Folyt. a 4. oldalról.)

— Késő van, gyermekem — mondta. — Fogadj a ma éjszaka kára a vendégszeretetünk s aludjon nálunk.

Nem ellenkeztem soká. Bábajos szobába vezetett. Ah! itt csak szép gondolatok szülehetnek. S midőn egyedül maradtam, remegve hajtottam fejem a selymes vánkosokra. Nem tudtam, sirjak-e vagy nevessek... Jeanne, Gaston, az öreg ur, boszorkányfánéot jártak a fejemben. Ej! miért ne használnám ki a helyzetet! Igen, igen, kihasználom az öregek rokonszenvét, ha reggel felkelek, elrendezem a virágokat és együtt teázom az előkelő öregekkel! Hadd legyenek a leányuk! A kicsikék a Quartier-ban megpukkadnak az irigység től! Erről álmodoztam két hosszú órán keresztül, de ekkor ébredezni kezdtem.

— Bolond vagy! — okoskodtam. — Hiszen ha megtudják, ki vagy, rögtön kiteszik a szűrődet. S ha még nem is tudják meg, elfoglalhatod-e te annak az elhunyt tiszta angyalnak a helyét e ház-

ban? Elbírná a lelkiismereted? Bizony, kedveseim, akármilyen semmik vagyunk, mégis bírnak némi finom, gyöngéd érzéssel... S egyszerre ostobán sirni kezdtem. És zokogtam azért, hogy nem vagyok Jeanne, az ő tiszta Jeanne-juk — zokogtam egészen addig, amíg a csukott ablaktáblák mögött a madarak hajnali csicsérgésüket meg nem kezdték. S ekkor megértettem, hogy távoznom kell innen.

Két pere alatt felöltöztem és kisompolyogtam. Az előcsarnokban kemény hangon rászóltam az inasra, hogy nyissa ki a kaput. Ezuttal nem mosolygott. Mintha megváltozott volna a véleménye felőlem. Először a Szajnába akartam vetni magam, de valahogyan a virápgiaera vetődtem s itt egy jó asszony megpillantotta könnyes szeméim, felajánlott egy széklet, a melyen megpihenhessek. S itt sir-dogáltam egy azalé s egy orgonató árnyékában egészen addig, ameddig a Palais de Justice órája el nem kongatta a tizenkettőt.

be is fogatott vele, s míg az öcsése a gyeploket kezelte, ő maga Vajajval a hátsó ülésen foglalt helyet. A sétakocsizásból negyednap kerültek haza.

Juci néni egy kicsit kerülgette a guta, mikor meghallotta, hogy Gábrison váltak Burayéknál s a szép Ilona jegygyűrűje már ott ragyog a Kálmán ujján.

Morgott a jó asszony, de Menyus ur elégedett szívvel, boldogan s becéző szeretettel veregette az öccse sugárzó ábrázatját.

Juci néni csak tipegett-topogott, idegesen esörgetve a karján függő kulcsos-kosarat, végre maga után intve Kálmánt, indult az előszobá felé. Nagy, ódon jávorfa szekrények álltak szép sorjában a tágas pitvarban. Színig meg voltak tömve finoman szőtt vászon fehéreneművel.

— Ezt a huszonnégy ágyravallót mindig a te feleségednek szántam, hát majd Borbás leviszi Ilonának a héten. A harminchat személyre való ezüstömet is neki adom — elég lesz az nektek. Szegény ember-ne tartson nagy traktákat.

Menyus bácsi ravaszul mosolygott, s dörszölgötte kövér kezeit.

— Neked meg annyit mondok, Menyus, hogy ha ez a két gyerek boldogtalan lesz — annak is te leszel az oka...

...De nem lettek boldogtalanok...

A letört előkelőség.

A turfón egy letört előkelőség kesereg:

— Én rajtam már nem segít semmi. Dolgozni nem tudok, vagyonom nincs, szerenésém sincs. Rajtam már igazán csak egy jó partie lendítene valamit!

— És odafordul egy barátjához: — Nem tudsz véletlenül valami nőnemű lényt, aki biztosítani tudná az egzisztenciámat?

— De igen, — mondja a másik — eridj el Festeties Taszilóhoz és kérd nőül a...

— Ugyan kérlek! Hova gondolsz!

— ...és kérd nőül Patience-ot, a lovát. Egyelőre ez a legdivatosabb nőnemű lény, aki biztosítani tudná az egzisztenciádat...

Koplaló Matyi.

Beküldte Papp Sándor, E. Youngstown, O.

Volt egyszer egy Koplaló Matyi nevű ember, akinek tizenkét apró gyermeke volt. De ő oly földhöz ragadt szegény volt, hogy alig volt neki betevő falatja. Egyszer kiment egy hideg őszi napon az erdőbe falevelet kapargatni, hogy tudja az ő gyermekeit a hidegtől megvédeni. Hát ahogy kapargatta az erdőben a tüzelőanyagot, egyszer csak ott termett előtte az ördög és azt kérdezte tőle.

Mit csinálsz te szegény Matyi? Mit szedegetsz?

Felelé Matyi:

— Szedegetem a tömjént, mert ki akarom füstölteni a pokolból az ördögöket.

Erre aztán nagyot nézett az ördög és Istenre kérte, hogy ne tegye azt, mert hová lesznek ők akkor? De Matyi nem tágitott semmit, ő csak mondta, hogy azt meg fogja tenni. Nosza, elugrott az ördög bába, a pokolba és megmondta a többinek, hogy mit akar velük Matyi cselekedni. Elkezdtek azután tanakodni az ördögök, hogy mit csináljanak. A feljebbvalókat, Lucifer, azt felelte, hogy legjobb lesz neki ajánlani egy véka aranyat, hogy csak ne bántsa őket. Így aztán beleegyeztek a többiek is, el is vitték neki az egy véka aranyat. Matyi, mikor megkapta a véka aranyat, nem kellett neki többet az erdőben hulladé-

kot kapargatni, mert már volt neki mindene. Később az ördögök megsokallták a véka aranyat, megint kezdtek tárgyalni, miképpen bírnák ők az egy véka aranyat visszaszerezni Matyitól. Felel az egyik, hogy ő majd visszaszerzi tőle, mert ő a világ leggyorsabb futárja, mikor valaha Gábel arkangyal zavarta ki őket a paradicsomból, ő volt az első futár, mert ő tudott a leggyorsabban futni; el is megyek Matyival versenyt futni és ha megnyerem a futásban, akkor hazahozom a véka aranyat. Utrakelt az ördög és elment Matyihoz.

Mondja neki az ördög:

— Te Matyi, mink adtunk neked igen sok aranyat, de most azért jöttem, hogy gyere, fussál versenyt velem és a melyikünk jobban tud futni, azé lesz majd a véka arany.

Erre nagy hetykén felugrik Matyi és mondja az ördögnek:

— Te én velem versenyt akarsz futni? Gyere az én legkisebbik fiammal versenyt futni, nem én velem.

Kiment Matyi az ördöggel az erdőbe, tudta, hol tanyázik egy kis erdei nyúl és mikor már közel voltak hozzá, így szól Matyi:

— Most vigyázz! Készen legyél a futáshoz, mert én most majd kiáltok neki.

Erre Matyi elküldte magát, a kis nyúl felugrott és nosza, futásnak eredt, az ördög meg utána. De hisz azt el nem tudta érni, mert a kis nyuszika jobban tudott futni, mint a henege ördög.

Széggyen fejlett kellett hazamenni, mert nem bírta megnyerni az aranyat. Az ördögök megint tanakodni kezdtek, hogy mégis vissza kellene nyerni valahogyan az egy véka aranyat. Azt mondja az egyik ördög, hogy ő elmegy majd vele birkózni, mert ő a leghiresebb birkózó. El is ment a híres birkózó ördög Matyihoz és azt mondta neki:

— Matyi, tudod-e, hogy miért jöttem én tehozád? Mink igen nagyon megsokalltuk azt a véka aranyat és most azért jöttem, hogy majd elmegyünk birkózni és a melyikünk lesz a győztes, azé lesz majd a véka arany.

Nagy hetykén feleli Matyi:

— Te én velem akarsz birkózni? Hiszen van nekem egy száz éves öregapám, kint tanyázik az erdőben, eredj vele birkózni, nem én velem, mert ha én megfoglak, hát ugy a földhöz váglak, hogy beleesel a pokolba.

Kiment Matyi az ördöggel a medvebarlanghoz, tudta, hogy hol tanyázik a nagy medve és így szól Matyi az ördögnek:

— Öregapám olyan öreg már,

hogy nem is lehet érteni a beszédjét, mert már igen öreg. Csak tárd ki a kezedet, akkor ő tudni fogja, hogy mit akarsz.

Ezután elküldte magát Matyi: Jöjj ki öregapám a barlangból az ördöggel birkózni. A nagy medve meghallotta és nagy morgással kijött és mikor meglátta az ördögöt kitárt karokkal állni a barlang előtt, megragadta rögtön és úgy elkapta a híres birkózó ördögöt, hogy szörnyet halt. A többiek azt hitték, hogy az ördög nem bírja a véka aranyat, hát egyet elküldött Lucifer, hogy nézzék meg, hol van. De bizony nem találta sehol. Erre azt gondolta, hogy megpróbálja ő, hátha el tudná nyerni Matyitól a véka aranyat. Elment Matyihoz és mikor meglátta Matyinak az apró kis családját, hogy jön a harmadik ördög hozzájuk, kiszaladtak a házból apjukkal és anyjukkal elébe s azt kiabálták, hogy meg fogják főzni, mert igen ennének ördög-hust. Erre az ördög úgy megjéjt, hogy vissza szaladt és azt mondta a többieknek, hogy hagyjuk neki a véka aranyat, mert Matyival nem bír senki, mert ő nagyobb ördög, mint mi vagyunk. Így lett Matyiból boldog ember és még most is él, ha meg nem halt.

Józsi bácsi üzenetei.

Dobosh András. — A képek nagyon szépek, Józsi bácsi ugyan-
esak örült nekik, de még se közelheti le a Vasárnapban, mert ki-festetted. Ha azt akarod, hogy egy-két rajzodat leközöljük, akkor nem szabad csak fekete tintával rajzolni és csak azután lehet kifesteni, ha már fotografáltuk. A kifestést tehát másra kell bízni. Különben csak gyakorold magad, mert te ügyes fiu vagy és ha szorgalmas leszel, igen jól fogsz tudni rajzolni.

Sérc Ferenc. — Te már jól ké-szítettél el a rajzot, de olyan gondolatot rajzoltál meg, amit papir-szerűen megörökítve senki se néz szívesen. Most már jó idők járnak, menj ki valamelyik parkba és rajzolj természet után. Ilyen rajzot szívesen lát Józsi bácsi és le is közli a Vasárnapban. Belőled is igen ügyes rajzoló lesz egyszer.

Kohány Juliska. — A mese nagyon szép, közölni fogja Józsi bá-

PATAK PARTJÁN ÁLLOK.

Patak partján állok, virág van kezem-ben,
Kedves édes anyám, te vagy az eszemben.
Patak tiszta vize a jóságos képed,
Virág az én kicsi szívem, s nagyon szeret téged.

Pásztly Boriska.

Dayton, O., 1918. ápril 25.

csi, csak légy egy kis türelemmel.
Bukta Vilma. — Neked is ezt üzeni Józsi bácsi, mert sok mese vár ám közlésre!
Anna Frankie. — Ha mesékönnyet akarsz nyerni, írj egy szép verset ahhoz a képhez, amit a mult héten közölt Józsi bácsi.

Próbáld meg, hátha a tied lesz a legszebb.

Tatár Mary. — A te mesédet is besorozta Józsi bácsi. Olvasgassd csak szorgalmasan a Vasárnapot, egyszer majd rátalálsz benne a te mesédre is.

Mészáros B. Margit. — Józsi

Egy szántó-vető, aki okosabb a császárnál.

(Folytatás és vége.)

— Eredj most te kocsis, hátha ajtót nyit és meghallgat.

A kocsis úgy tett, s a gazda megint fordult egyet, mert ugyan akkor akkurát megszólalt a kakas másodszer:

— Itt a második is, no várjuk meg a harmadikat...

— Én félek bemenni, — szólt a kocsis, — hiszen már várja a harmadikat is!

— Mindegy, — mondja a lakáj. — Vagy-vagy. Valamiképen lenni kell. Én felköltöm. — Alig dugta a fejét az ajtóhasadékhoz, megszólalt harmadszor a kakas.

Erre fölpattant az ágyból a bűvész, fölkapta a legszebb ruháját, a száz forintját zsebre vágta.

— No most ügyi neki, vesd el magad! — szólt magához és kinyitotta az ajtót. De vissza szökött.

Ott térépelt mind a három szolgáló előtte és együtt könyörögtek.

— Uram, atyuskám, ne mond meg a cárnak, hogy minálunk ta-

láltad meg a gyűrűt.

A csalafinta muzsik észrevette a dolgot. Kapóra jött.

— Atyuska — könyörögtek tovább — nesze a gyűrű, nesze még száz forint, ne szólj az Isten szerelméért.

A bűvész szigorú képet vágott:

— Jól van. Most az egyszer, utoljára megboesátok... Hanem ha még egyszer, még egyszer...

— Soha többé!

— Soha többé!

— Soha többé!

— Hát akkor ide azzal a pénzzel és gyűrűvel...

Reggel, mikor a reggelit főttálta a cárnak a muzsik, vigyorgva tette a tálcára a jegygyűrűt.

Ennek pedig úgy megörült a cár, hogy örömben megtette a muzsikot fő-főkinestártónak. Maga a muzsik aztán lophatott magának annyit, amennyit belefért. Soha se keresték az ilyen "be-esületes" bűvészen.

Holtáig a cár legkedvesebb embere volt.

bácsi nagyon örült a levelednek. Szép, okos levél. Szép volna tőled, ha egy fényképet küldenél Józsi bácsinak, hogy jobban megismerjen, mert nagyon helyre kis lány lehetsz. Na, ugy-e, hogy szép könyvet nyertél? Terka néni is köszöni az üdvözlőletet. A papa irjon Kiss Emil könyvesházaéhoz New Yorkba. Címe: 133-2nd Ave. Ott talán kap ilyen könyvet.

Illés Juliska. — Örül Józsi bácsi, hogy nekéd is tetszik a könyv. Na látod! Tévedsz, kis Juliska. Te nem szidhatod meg Józsi bácsit, de Józsi bácsi téged igen. A kis kacsát nevedd fel, hizlald jól meg és ha meghízott, írj egy levelet újra. Akkor majd elmegyek megenni a kacsát!

Pásztly Bertha. — Nagyon szépen köszöni Józsi bácsi a fényképet. Nagyon örült neki. Derék kis lány vagy. A versedet itt találod már a lapban. A könyvet megkaptad!

VERS IS, PRÓZA IS.

Írta: Nehoda Mária.

Gyü te ne! Gyü te sárga! Gyü fakó! Had szikrázson a patkó. A ki hajtja, Józsi, Pompás kis kocsiska. Pattogzik a szikra, gurul a kocsika. Mert halomrul a sikra, haladjunk most lefelé. Hó! ha! hó! te apró kis csikó, picit lól Kisasszonyka, kérem szépen, megérkeztünk szerencsésen. Ha ugy tetszik, szálljunk le, az udvarba álljunk be.

Marci csalódott szerelmes.

— Ah, hát megcsal a lelkem? És én bokrétát hozok neki pünkösdre?

— Majd adok én neki bokrétát!

— Hanem a csábitónak ellátom a baját!...

— ???!!!

Humoros apróságok.

Egy irodalmi banketten, mikor már a nagyképű, ugynevezett ünnepi tósztok elhangzottak, Molnár Ferenc, a kifogyhatatlan ötletű humorista vette át a vezetőserepet régi szokás szerint.

Azt karrikírozta, hogy hogyan mulat a bensülött pestfi, aki a vidéki zseni-tempókat akarja utánozni mindenáron.

Maga köré szedte a cigányokat és húzta a betyáros nőtáka: egyre-másra, közben egy-egy orfenukléval fűszerezve. Aztán kivette nagy bugyellárisát, megnyalozta az ujját és gavallérosan kurjantotta:

— Azt a kutyafáját a teringgettéjének! Told ide moré azt a rücskös oreádat, en profil!

A bugyellárisból kiszedett egy százkoronás bankót, odaragasztotta a primás arcára és rideg üzleti hangon mondta:

— Kérek vissza negyvennyolc koronát!

Két igazán bohém festőnővendék beszélget a kávéház művészasztalánál.

— Én nem értem, — mondja az egyik — hogy tudsz te annyira vigyázni az öltözékedre! Te se vagy gazdagabb ember, mint én és én mindig úgy nézek ki melletted, mint egy kol-dus.

— Hja, barátom, — feleli a másik — ha neked fogalmad volna arról, hogy óvom én a ruhámat, cipőmet, kalapomat! Nézd például ezt a fekete kemény kalapomat. Látod? Négy évvel ezelőtt vettem, igaz, hogy jó oégnél, hatszor vasaltattam, kétszer én magam tettem rá új

szalagot, kétszer újra béleltem és egyszer, most nemrég, a kávéházban — eleseréltem egy vadonutaj kalappal!

A fizika nem tanított meg bennünket arra, hogy a visszhangnak a felekezeti viszonyokhoz is van köze. Egy vidám újságíró, Adorján Andor fedezte föl az e hónapnak ezt a sajátos tulajdonságát.

A nyáron egy kiránduló társasággal ment Budakeszire. Az erdőn haladtak keresztül és nagyban gyönyörködtek a visszhang játékában.

Megszólal egyszerre Adorján.

— Furesa esetem volt nekem tavaly ezzel a budakeszi visszhanggal. A visszhang elárulta, hogy milyen felekezethez tartozik Budakeszi nyaralóközönségnek legnagyobb része.

— Hogy-hogy!

S erre komoly arccal a következő esetet mondta el:

— Bementem kérem, a nagy erdőbe. Mint aféle poétalélek, nem tudom magamat visszatar-tani attól, hogy a visszhangos helyen ne kiáltssak valami szépet. Elkialtottam tehát magamat: "Itt nagyon szép!" És erre azt feleli a visszhang: "Miért ne legyen itt nagyon szép!"

Egy harmadrendű kis vidéki színtársulat, a Hándoki Bélaé, ütötte föl egy kis erdélyi városkában a sátorfáját és amikor az operetekkel nem tudott közönséget csalni a színháznak kinevezett vendégloji nagyterem-be, a klasszikusokkal próbálkozott.

Egyik estén "Hamlet"-et ad-

ták elő s maga a színigazgató játszotta a dán királyfi szerepét.

Abban a pillanatban, amikor Hamletnek le kell döfnie a függöny mögött ólálkodó Poloniust, a színigazgató oldalához kapott és nem esekély rémületére vette észre, hogy — nincs kardja. Elfelejtett kardot kötni. A kulisszák mögött álldogáló színészek ereiben meghiűlt a vér. Mi lesz most — rémüldöztek — le kell eresztetni a függönyt!

De a színigazgató, pillanatszerű habozás után, segített magán. Odaugrott a függöny felé, azután a közönség felé fordulva, a következő kijelentést toldotta Shakespeare szövegébe:

— Meghalt! A esizma meg volt mérgezve!

Ez a diskurzus egy szerkesztőség éjjeli esőndjében folyt le. Két kis fiatalember, hosszúhajú, bolyhos, cseveg az egyik zugban.

— Hol lakol? — kérdé az egyik.

— Sehol.

— Hogy-hogy!

— Tegnap még Váci-körút 22. alatt laktam egy hónapos szobában, holnap már Dohány-utca 82. alatt lakom.

— És ma éjjel!

Nagy esőnd. Aztán álmosan folytatja a kérdezősködést:

— Reggel hurcolkodol!

— Igen.

— Ki szállítja el a holmidat?

A fiu végignyújtózik a kanapén és büszkén mondja:

— Az orient-expressz.

A másik bámul:

— Megörültél!

— Nem én. Az Arany János-utca sarkán állomásozik.

— Az orient-expressz. Magyarul: a — zsidó hordár.

A festők együtt üldögélnek a Fészek egy meghitt sarkában. Természetesen arról van szó, hogy kinek milyen erős, milyen komoly a tehetsége.

A társaság központja egy műkritikus, ilyenkor: tárlatnyilatán életnek s halálnak ura...

Azt mondja neki egy állat-festő:

— Mondja meg, mester, mit tart az én tehetségemről!

A kritikus, néma habozás után:

— Nem bántja önt az őszinte vélemény!

A festő:

— Nem. De... tudja mit! Beszéljünk inkább valami másról.

Vidám művészkompanyia évődött valami igen rossznyelvű emberrel egy klubban.

— Magát egyszer nagyon meg fogják verni, — mondta neki egy festő.

S azontul versenyeztek, hogy ki tudja a lehető legrosszabbat mondani a kis hamisnak. Mikor már mindennek elmondták, azt mondja neki egy szobrász:

— Na, én megadom magának a kegyelemdíjást: maga akasztófán fogja végezni az életét! Róna József, a kitűnő szobrász azonban még ezt is tullicitálta, mondván:

— Hagyd a fiut! Különb dolgokon ment ő már keresztül!